

แนวทางการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและ
การพัฒนาของประเทศ

โดย

นาย ธนวัฒน์ วิไลลักษณ์
รองประธานกรรมการบริหาร
บริษัท สามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 62
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2562 – 2563

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัย เรื่อง “แนวทางการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ” ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา ของ นายธนาพันธ์ วิไลลักษณ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 62 ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2562 – 2563

พลโท

(พิสิทธิ์ ปฐมเอม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย นายธนาพันธ์ วิไลลักษณ์

หลักสูตร

วปอ.

รุ่นที่ 62

สมาร์ทโฟนมีความสำคัญมากในชีวิตประจำวันในยุคปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะใช้งานเพิ่มมากขึ้นในยุคการเชื่อมต่อไร้สาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสมาร์ทโฟนมีฟังก์ชันการทำงาน และฟังก์ชันประยุกต์ต่างๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเพิ่มเติมกับการดำเนินชีวิตคนในยุคปัจจุบัน ทำให้สังคมไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลกซึ่งจะมีการเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการเปลี่ยนผ่านยุคของความเจริญในด้านต่างๆ ที่เทคโนโลยีด้านการสื่อสารและสารสนเทศเข้ามามีส่วนสำคัญในการเปิดพื้นที่ของโลกให้กลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ผ่านระบบเครือข่ายทางสังคม (Social Network) จนนำไปสู่ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) มีการเปิดรับข้อมูลได้อย่างทั่วถึงกันในทุกพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นหมู่บ้าน ชุมชน สังคม ประเทศ ภูมิภาค โลก จนกระทั่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว โดยจะเห็นได้ว่าทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล ที่มีแนวโน้มว่าจะนำมาใช้ในการพัฒนาทั้งในภาคการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการบริการ ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่จากเมืองในปัจจุบันไปสู่การเป็น “เมืองอัจฉริยะ (SMART City)” การเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทั้งในการดำรงชีวิต การศึกษา การเพิ่มผลผลิต การรักษาพยาบาล รวมทั้งการพัฒนารูปแบบทางการเงินและการให้บริการใหม่ๆ ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นผลผลิตที่เกิดจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ อย่างไรก็ตามในอีกมุมหนึ่งก็อาจคาดการณ์ได้ว่าจะมีธุรกิจบางประเภทที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อรองรับการนำเทคโนโลยีมาใช้ แต่ก็จะมีธุรกิจอีกส่วนที่อาจได้รับผลกระทบซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันและความอยู่รอดในสถานะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงในระยะเวลาอันใกล้ โดยเฉพาะในภาคการเงินซึ่งเป็นภาคที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรงเพราะหากเกิดความผิดพลาดใดๆ จากการนำ Fintech มาใช้อย่างกว้างขวางแต่ไม่มีการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของข้อมูลผู้ใช้บริการ ดังนั้น ภาครัฐควรกำหนดนโยบายในการเพิ่มความปลอดภัยทาง Cyber Security เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในประเทศหรือผู้ใช้บริการต่างๆ ต่อไป

Abstract

Title Trend of Smartphone Using at Present and Security and Country Development
Course Social Psychology
Name Mr. Thananan Vilailuck **Course.** NDC **Class** 62

Smartphones are very important in daily life nowadays, they are likely to be used more and more in the wireless connection era especially when smartphones have functionality and various applied functions helping facilitate activities which complements the lifestyle of people at present.

This caused Thai society to alter according to the changing conditions of the world society trend which will occur all the time especially the transition through the era of prosperity in various fields Where communication and information technology plays an important role in turning areas of the world into large community through social network leading to the globalization era which information can be received thoroughly in all areas no matter it is a village, community, society, country, region, and the world so that it caused rapid changes in various fields.

It can be perceived that both the public and private sectors must prepare for the transformation of digital technology. That is probable to be used in the development of agriculture, industry, commerce and service, which the technology will bring about tremendous changes to the development of better quality of life. The change of living from today's city to being a 'Smart city'.

To add various facilities in life, education, productivity medical treatment, the development of new financial models and services, etc. These are the result of the introduction of technology.

However, it might be expected that some businesses will take place to support the adoption of technology. But there will be another segment of the business that may be affected, affecting their competitiveness and survivability in rapidly changing conditions in the near term.

คำนำ

รายงานการวิจัยเรื่อง “แนวทางการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ” นี้ เป็นการศึกษาในด้านสังคมจิตวิทยา จากสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารเป็นจำนวนมากหรือเรียกได้ว่าเป็นปัจจัยที่ห้าไปแล้วนั้น ทำให้เกิดกระแสโลกาภิวัตน์ทางด้านข้อมูลสื่อสารที่ไร้พรมแดนมีการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแบบไร้ขีดจำกัด รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีแอปพลิเคชันต่างๆ ที่เอื้อประโยชน์กับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน เป็นเหตุให้เกิดมีผลทั้งที่เป็นด้านบวกและด้านลบในด้านต่างๆ ในหลายมิติมุมมอง ซึ่งจุดนี้ผู้วิจัยคิดว่าหากการนำเทคโนโลยีมาใช้ควบคู่กับการพัฒนาไปในทางที่ดีนั้นก็จะเป็นประโยชน์ต่อความมั่นคงและการเสริมสร้างศักยภาพของประเทศ แต่ถ้าหากเกิดผู้ที่ไม่ประสงค์ดีนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ที่มุ่งผลให้เกิดความเสียหาย ก็จะทำให้มีผลเสียตามมาทั้งในระดับบุคคล องค์กรต่างๆ รวมไปถึงพฤติกรรมของคนไทยเป็นต้น จึงเป็นเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจและศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ซึ่งงานวิจัยนี้จะมีประโยชน์ในการหาแนวทางการใช้สมาร์ทโฟนที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและเศรษฐกิจของประเทศที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการลดผลกระทบอันเป็นผลจากการใช้สมาร์ทโฟนในทางที่ผิดกฎหมาย และเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนารวมถึงด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

(ธนนันท์ วิไลลักษณ์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 62

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง “แนวทางการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ” เล่มนี้สำเร็จได้ ด้วยความอนุเคราะห์จากคณาจารย์ในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร วิทยาการที่ได้ให้ความรู้ และให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง ตลอดจนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาป้องกันประเทศ ทุกคน ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมสำหรับนักศึกษาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษา และขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ทำให้การศึกษาของผู้วิจัยดำเนินไปอย่างราบรื่นและสามารถนำเสนอเอกสารวิจัยฉบับนี้ได้สมบูรณ์ หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับและขออภัยมา ณ ที่นี้

(ธนานันท์ วิไลลักษณ์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 62

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	6
คำจำกัดความ	6
บทที่ 2 ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดทฤษฎีด้านสังคมของไทยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และนโยบายต่างๆ ของภาครัฐต่อการพัฒนา	
เทคโนโลยีสารสนเทศ	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
กรอบแนวคิดของการวิจัย	42
สรุป	43
บทที่ 3 พฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันที่มีผลต่อ	
การเปลี่ยนแปลงในสังคม	44
สภาพเทคโนโลยีจากอดีตจนถึงปัจจุบันของประเทศไทยในยุค 5 จี	44
ปัจจัยปัญหาที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟน	49
รูปแบบด้านพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนสู่ความมั่นคงและการพัฒนา	50
สรุป	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 แนวทางพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนสู่ความมั่นคงและ	

	การพัฒนาของประเทศ	55
	วิเคราะห์แนวทางพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนสู่ความมั่นคงและการพัฒนา	55
	สรุป	59
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	61
	สรุปผลการวิจัย	61
	ข้อเสนอแนะ	64
	บรรณานุกรม	67
	ประวัติย่อผู้วิจัย	68

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกปัจจุบัน ที่มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ไม่มีที่สิ้นสุด ได้ก่อให้เกิดนวัตกรรมที่สร้างความสะดวกสบายให้แก่มนุษย์ในหลายๆ ด้าน ไปมาหาสู่กันด้วยยานพาหนะจัดส่งเอกสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ติดต่อค้าขายด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์และเส้นทางคมนาคมที่ทันสมัย ติดต่อสื่อสารกันด้วยเครื่องมือสื่อสาร เรียกว่าเทคโนโลยีเหล่านี้กลายเป็นปัจจัยหนึ่งในการอยู่รอดของมนุษย์ มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในทุกๆ ด้าน ซึ่งเทคโนโลยีที่น่าจะมีอิทธิพลต่อผู้คนมากที่สุด คือ เครื่องมือสื่อสารอย่างโทรศัพท์มือถือ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยที่ 5 ไปแล้วนั้น ค่ายโทรศัพท์มือถือแต่ละค่ายต่างแข่งขันกันนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใส่ในโทรศัพท์มือถือของตน เพื่อกระตุ้นความอยากเป็นเจ้าของให้ผู้เสพเทคโนโลยีสนใจ นอกจากโทรศัพท์มือถือจะเป็นเครื่องสื่อสารแล้วยังสร้างความบันเทิงในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นดูหนัง ฟังเพลง เชื่อมอินเทอร์เน็ต เล่นเกมส์ ถ่ายรูป และอีกมากมาย ปัจจุบันมือถือสมาร์ทโฟนถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในยุคนี้ไปแล้ว ซึ่งเป็นอุปกรณ์เครื่องมือที่มีความนิยมอย่างแพร่หลายในกลุ่มหลายๆ ผู้ใช้งาน เนื่องจากราคาที่ถูกลงรวมถึงความสามารถที่ทำได้มากกว่าการโทรออกและการรับสาย สามารถเชื่อมต่อเข้ากับการใช้งานอินเทอร์เน็ตได้เช่นเดียวกับคอมพิวเตอร์ทุกอย่าง ทั้งนี้มือถือสมาร์ทโฟนมีข้อดีกว่าคอมพิวเตอร์ทางด้านรูปลักษณ์ที่สามารถพกพาได้อย่างสะดวกสบายและสามารถเปิดใช้งานได้ตลอดเวลาต่อการใช้งาน นอกจากนี้เทคโนโลยีมือถือสมาร์ทโฟนยังสามารถอัปเดตโปรแกรมที่จำเป็นต่อการใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมากมายหลายโปรแกรมในหลายๆ ด้าน ซึ่งไม่ใช่แค่การโทรเข้ารับสายหรือใช้ในโซเชียลมีเดียเพียงอย่างเดียวแต่มันยังรวมไปถึงการเข้าถึงด้านสุขภาพร่างกาย การเงินการธนาคาร และในด้านอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการใช้งานในชีวิตประจำวัน โดยนับว่าอุปกรณ์สมาร์ทโฟนถือเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิตไปแล้ว โดยสมาร์ทโฟนได้เข้ามามีบทบาทมากมายในแทบทุกด้านของชีวิต และมีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมการใช้ชีวิต ตั้งแต่ตอนตื่นนอนจนกระทั่งเข้านอน เราใช้แอปพลิเคชันในการติดต่อสื่อสารกับคนอื่น ๆ ใช้ในการฟังเพลง ชมภาพยนตร์ ซีรีส์ ใช้ในการทำงาน ใช้ในการสืบค้นข้อมูล ที่ช่วยแก้ปัญหา ใช้ค้นหาสินค้าหรือบริการในบริเวณที่คุณอาศัยอยู่ เข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ทุกที่ ทุกเวลา และอื่นๆ อีกมากมาย เทคโนโลยีสมาร์ทโฟนได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตคนเราไปอย่างสิ้นเชิง เราสามารถเข้าถึงข้อมูลหรือกระทำการสิ่งต่างๆ ได้ทุกที่ ทุกเวลา ส่งผลให้พฤติกรรมคนเปลี่ยนแปลงไป เช่น มีการตัดสินใจซื้อที่เร็วขึ้นเมื่อได้เห็นสินค้าที่ตัวเองต้องการ จากที่เมื่อก่อนจะใช้เวลาในการตัดสินใจระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งถูกเรียกว่า Micro-Moments สถิติในช่วงเวลาของหนึ่งวันของผู้ใช้สมาร์ทโฟน 68% เช็กมือถือทุกเช้าภายใน 15 นาทีหลังตื่นนอน 30% เกิดความกังวลหากไม่ได้พกมือถือไว้กับตัวเอง 87% พกมือถือติดตัวตลอด ทั้งเวลากลางวันและกลางคืน จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าจะเห็นได้ว่าโทรศัพท์มือถือได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคน ในทุกช่วงเวลาของหนึ่งวัน ผู้คนเลือกจะพก

สมารถติดตามตลอดเวลา เพราะสามารถช่วยอำนวยความสะดวกในหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการ ค้นหาข้อมูล การเข้าถึงช่องทางออนไลน์ สามารถแก้ปัญหาหรือตอบสนองความต้องการที่รวดเร็วขึ้น ซึ่งพฤติกรรมการใช้สมาร์โฟน ได้ส่งผลถึงการทำการตลาดในยุคปัจจุบัน ที่ธุรกิจจะต้องปรับตัวแนวทางการทำการตลาดในรูปแบบใหม่ที่สามารถรองรับพฤติกรรมเหล่านี้

จากวัฒนธรรมของคนไทยเป็นสังคมกลุ่มไม่ใช่สังคมเดี่ยว เหมือนกับต่างประเทศที่ส่วนใหญ่มีกนิยมนเป็นครอบครัวเดี่ยว การดำเนินชีวิตส่วนใหญ่มีกลุ่มเล็กๆ ในขณะที่คนไทยเป็นเครือข่ายสังคมเป็นมนุษย์สังคม มีพวกพ้อง น้องพี่ และสื่อสังคมออนไลน์ดังกล่าวสามารถจะตอบ โจทย์ความต้องการของคนไทยได้เป็นอย่างดี และเป็นเครื่องมือที่ทำให้คนไทยสามารถเข้าถึงสังคมได้ง่าย สะดวก กว้างขวางมากขึ้นและไร้พรมแดน จึงทำให้เกิดปฏิกิริยาในการตอบรับกับกระแสสื่อสังคมออนไลน์สูงกว่าชาติอื่นๆ ทั้งที่พื้นฐานระดับมาตรฐานการศึกษาของคนในประเทศอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่า ประเทศอื่น จึงทำให้การใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ของคนไทยส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติอย่าง หลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากระดับการจัดมาตรฐานการศึกษาของไทยยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ดังนั้นคุณภาพ ของผู้ใช้งานส่วนใหญ่จึงมีน้อยกว่าประเทศที่มีระดับมาตรฐานการศึกษาที่สูงกว่า

กระแสแนวโน้มการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เริ่มมาแรง ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมีความเจริญก้าวหน้า ในการพัฒนา Social Media Applications สามารถใช้งานได้ อย่างกว้างขวางทั้งระบบคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ Smartphone จึงทำให้คนทุก เพศทุกวัย สามารถเข้าถึงการใช้งานได้อย่างสะดวกรวดเร็วไร้พรมแดน และทำให้ตลาดสังคมไทย อย่างรวดเร็ว เกิดการใช้งานในหลายรูปแบบทั้งการงาน การเมือง ส่วนตัว สังคมกลุ่มเล็ก – กลุ่มใหญ่ เชิงธุรกิจ การพานิช การค้า การขาย ทั้งสุจริต และผิดกฎหมาย เช่น การเผยแพร่โฆษณา ประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา

ผลกระทบด้านการเมือง การใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์สามารถแพร่กระจายข่าวสาร ได้อย่างสะดวกรวดเร็วไปได้ทั่วโลก ทำให้เกิดการปลุกระดมมวลชน การสร้างกระแสต่อต้านก่อความ วุ่นวายทางการเมืองและความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ การบิดเบือนข้อมูล การกล่าวร้ายให้ เท็จทำให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงและความเสียหายทางทรัพย์สิน การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล องค์การ ตลอดจนสถาบันต่างๆ ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบมากกว่าทางบวก สามารถขยายวงให้กว้าง ขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการยากต่อการป้องกัน ยับยั้งและสกัดกั้นการเผยแพร่ข้อมูลให้ทันเวลา

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การใช้งานในทางทุจริตผิดกฎหมาย เช่น การล่อลวงหลอกลวง ในทางมิฉฉาชีพที่แฝงเข้ามาในช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะด้านการตลาดที่โฆษณาเกินความ เป็นจริง การค้าขายออนไลน์ที่ไม่ได้รับสินค้าตรงตามที่สั่งซื้อ การบริหารเผยแพร่ภาพลามกอนาจาร และการเล่นเกมการพนันออนไลน์ที่ผิดกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งส่งผลเสียหายทางระบบเศรษฐกิจโดยตรง ทางด้านความน่าเชื่อถือทางธุรกิจการค้าการขายและการลงทุน ส่วนผลเสียหายระบบเศรษฐกิจ ทางอ้อม จากการโฆษณาสินค้า การค้าขายผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์สามารถจะเข้าถึงกลุ่มลูกค้า และซื้อขายสินค้าได้ทั่วโลก โดยไม่สามารถเก็บภาษีรายได้จากการค้าได้ทำให้เกิดการสูญเสียมูลค่าทาง เศรษฐกิจ ขาดดุลทางการค้า ซึ่งเป็นการซื้อขายที่ประเทศไม่ได้รับประโยชน์กลับคืน

ผลกระทบด้านสังคมจิตวิทยา การใช้งานช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ไปในการล่อลวง หลอกลวง เด็ก เยาวชน สตรี รวมถึงผู้ใหญ่บางราย ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของกลุ่มมิฉฉาชีพจะใช้สื่อ

สังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารกับเหยื่อ โดยการสร้างภาพลักษณ์ แต่งภาพตนเอง (Image) และคุณสมบัติ (Profile) ให้ดูดี น่าคบหา น่าเชื่อถือ มีฐานะร่ำรวย เพื่อเปิดช่องทางในการติดต่อกับหากันให้เกิดความหลงเชื่อ และทำการล่อลวง ทำอนาจาร พร้อมทั้งถ่ายภาพ ถ่ายคลิป เพื่อใช้ในการแบล็กเมล (Blackmail) เรียกร้องผลประโยชน์เงินทองในภายหลัง เป็นต้น ซึ่งแต่ละมีปัสถิติการก่ออาชญากรรมในด้านนี้จำนวนมากนับเป็นผลกระทบทางสังคม และเยาวชนใช้เวลาหมกมุ่นอยู่กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ก่อให้เกิดพฤติกรรมแยกตัวตัวเองออกมาจากสังคม ขาดการปฏิบัติสัมพันธ์ทางสังคม ขาดความอบอุ่นทางสังคมครอบครัวเพราะเอาเวลาส่วนใหญ่ไปใช้ในการติดต่อสื่อสารและสนทนากับเพื่อนในกลุ่มสังคมออนไลน์ และไม่มีเวลาดูหนังสือ ตำราเรียน ทบทวนการเรียน เมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน จึงเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งของผลการจัดระดับมาตรฐานการศึกษาของประเทศไทย

โดยรัฐบาลได้มีแนวนโยบายในการปฏิรูปประเทศไทย โดยกำหนดกรอบการปฏิรูปภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และให้ทุกส่วนราชการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว” ด้วยการพัฒนาตามหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาว จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานด้านสังคมและเทคโนโลยี ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่นๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเอง และทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการ และสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

จะเห็นได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ตั้งแต่ ปัจเจกบุคคล สังคมส่วนรวม จนถึงระดับประเทศชาติ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา ทั้งนี้การป้องกัน ยับยั้ง และสกัดกั้นการเผยแพร่ข้อมูลทางสื่อสังคมออนไลน์นั้นกระทำได้ยาก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงอยากจะศึกษาในเรื่องของพฤติกรรมการใช้สมาร์ตโฟนสู่ความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ โดยผู้วิจัยคิดว่าการใช้สมาร์ตโฟนซึ่งถือเป็นปัจจัยที่ 5 นั้น ถ้านำมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ

รวมทั้งการวางระบบให้เข้ากับความมั่นคงของประเทศด้วยแล้ว จะทำให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านเทคโนโลยีระบบสื่อสารและอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างรายได้และเป็นการเชื่อมโยงโครงข่ายเข้ากับโครงข่ายของโลกเพื่อก้าวสู่การพัฒนาในยุคต่อไป และยังทำให้กำหนดทิศทาง ซึ่งจะสอดคล้องกับตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่รัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายดำเนินการไว้และจะสามารถกำหนดทิศทางที่จะทำให้เกิดความมั่นคงภายในประเทศในหลายๆ ด้านต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททั่วไปในบทบาทและปัญหาในด้านพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนสู่ความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ
2. เพื่อศึกษาปัญหาในด้านพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนสู่ความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การวิจัยจะศึกษาเรื่องการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ โดยที่จะมีผลกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย ซึ่งจะศึกษาลักษณะสังคมไทยในปัจจุบันตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยในยุคปัจจุบัน โดยใช้ข้อมูลทางสถิติ และบทความงานวิจัยต่างๆ มาสรุป เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนงานตามที่รัฐบาลได้ตั้งนโยบายไว้ โดยผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ หาแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการอาหารทะเลแช่แข็ง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนงานตามที่รัฐบาลได้ตั้งนโยบายไว้ ซึ่งรวมไปถึงการศึกษาวิจัยทั้ง กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และรวมถึงนโยบายมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับเรื่องนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา จะทำการศึกษาด้านพฤติกรรมของผู้ใช้สมาร์ทโฟนและรูปแบบพฤติกรรมต่างๆ ในการใช้แอปพลิเคชัน ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ รวมไปถึงบทความเนื้อหา ทางวิชาการ และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้
2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้สมาร์ทโฟน โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้สมาร์ทโฟน จะคัดเลือกมาทำการวิจัยในเชิงพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนในชีวิตประจำวัน โดยจะใช้ข้อมูลในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการใช้สมาร์ทโฟนในประเทศไทย มาทำการพิจารณา ศึกษา เพื่อให้ได้มาในข้อมูลทางสถิติ ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ออกมาเป็นผลลัพธ์ในงานวิจัยนี้
3. จะใช้ข้อมูลและเวลาศึกษา ตั้งแต่ ต.ค.62 – เม.ย.63 ซึ่งรวมไปถึงการศึกษาวิจัยทั้ง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมา และรวมถึงนโยบายมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับเรื่องนี้

วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการศึกษาเรื่อง “แนวทางการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ” มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยการศึกษารวบรวมข้อมูล จากหนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารต่างๆ
2. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิการศึกษาภาคสนาม (Field Research) เป็นการศึกษา และรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้งานสมาร์ทโฟนในวัยต่างๆ รวมทั้งบทสัมภาษณ์จากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ และนักจิตวิทยา ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบบริบททั่วไปในบทบาทและด้านพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนสู่ความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาด้านนี้
2. ทำให้ทราบปัญหาในการใช้สมาร์ทโฟนสู่ความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศเพื่อในสอดคล้องกับนโยบายของประเทศไทย
3. ทำให้มีรูปแบบต่างๆ ในการเสนอแนะแนวทางการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ และต่อยอดการพัฒนาเพื่อในอนาคตต่อไป

คำจำกัดความ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นในเรื่อง แนวทางการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ ผู้วิจัยได้กำหนดคำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

สังคมไทย	หมายถึง	ชนทุกกลุ่มที่ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน โดยมีวัฒนธรรมไทยเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต สังคมไทยมิได้เน้นเฉพาะชนเชื้อชาติไทยเท่านั้น แต่รวมถึงชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ซึ่งอาจมีเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรมบางอย่างแตกต่างกัน แต่ทุกกลุ่มยึดถือวัฒนธรรมไทยเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตร่วมกัน
เทคโนโลยีสารสนเทศ	หมายถึง	เทคโนโลยีที่ประกอบด้วยระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมที่ผนวกเข้าด้วยกันเพื่อใช้ในการกระบวนการจัดหา จัดเก็บ สร้าง และเผยแพร่สารสนเทศในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเสียง ภาพ ภาพเคลื่อนไหวข้อความหรือตัวอักษร

การเปลี่ยนแปลงสังคมไทย	<p>และตัวเลข เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความแม่นยำ และความรวดเร็วให้ทันต่อการนำไปใช้ประโยชน์</p> <p>หมายถึง การเปลี่ยนรูปแบบของโครงสร้างทางสังคม พฤติกรรมทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทั้งที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นไปได้ทั้งในทางบวกและทางลบ คือมีสิ่งใหม่เกิดขึ้นหรือเพิ่มขึ้น และสิ่งที่มีอยู่เดิมเสื่อมสภาพหรือถูกทำลายไป การเปลี่ยนแปลงในทางที่มีสิ่งใหม่หรือเพิ่มขึ้นที่เห็นชัด ได้แก่ สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ที่เป็นวัตถุสิ่งของ และเทคนิค วิธีการ จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การขยายตัวของเมือง การสื่อสาร และการคมนาคมที่รวดเร็วและสะดวก ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ปรากฏว่าสิ่งของเครื่องใช้และวิธีการเก่าๆ หลายอย่างถูกยกเลิกหรือน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด เช่น การใช้เกวียน การใช้วัวควายไถนา การใช้หมอดำยาทำคลอด การบวชตามประเพณี เป็นต้น</p>
นวัตกรรมเทคโนโลยี	<p>หมายถึง ความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ในด้านเทคโนโลยี ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อนหรือเป็นการพัฒนาตัดแปลงมาจากของเดิมที่มีอยู่แล้ว ให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น เพื่อนำนวัตกรรมมาใช้จะช่วยให้การทำงานนั้นได้ผลดีมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงกว่าเดิม และทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและแรงงานได้ด้วย</p>

บทที่ 2

ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการใช้สมาร์ตโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีด้านสังคมของไทยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และนโยบายต่างๆ ของภาครัฐต่อการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. กรอบแนวคิดของการวิจัย
5. สรุป

แนวคิดทฤษฎีด้านสังคมของไทยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องเกี่ยวกับเวลาหรือขึ้นอยู่กับเวลาเสมอ การเปลี่ยนแปลงนั้นกล่าวถึงระยะเวลาหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปอีกระยะเวลาหนึ่ง เช่น วัน เดือน ปี ทางดาราศาสตร์ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปทุกปี เวลาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดว่าจะจะเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไป ในเรื่องใดก็ตามที่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สำหรับสังคมมนุษย์ก็มีการเปลี่ยนแปลงแต่มีเรื่องที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือ การเกิดและการตาย แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการตั้งแต่เกิดจนตายเป็นการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่อง ดังนั้นความพยายามของการเปลี่ยนแปลงอาจจะกล่าวได้ว่า คือการที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้แปรสภาพที่เคยมีอยู่มาเป็นสภาพใหม่โดยมีองค์ประกอบของเวลาเป็นเครื่องกำหนด ในการที่เราจะเข้าใจเรื่องของการเปลี่ยนแปลงให้มากยิ่งขึ้นนั้น จะต้องเข้าใจธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงเสียก่อน ซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกันไปตามความเข้าใจของนักคิดต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากว่าเป็นเรื่องของข้อสมมติของการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน การทำความเข้าใจข้อสมมติของการเปลี่ยนแปลงจะทำให้รู้ถึงสาเหตุและธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีความสำคัญต่อความหมายของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยข้อสมมติของการเปลี่ยนแปลง นิสเบท (Nisbet, 1969 : 166) อธิบายไว้ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องของกฎธรรมชาติ นักการศาสนา มักจะอธิบายการเปลี่ยนแปลงของชีวิตของมนุษย์ว่า คนเรามีการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องธรรมดาและเป็นเรื่องของธรรมชาติไม่มี ใครที่จะบังคับให้หยุดการเปลี่ยนแปลงได้ การเปลี่ยนแปลงจึงเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

2. การเปลี่ยนแปลงเป็นอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้ความหมายถึงว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา นี้ได้เกิดมาจากปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีลักษณะ ของการกระทำหนึ่งๆ เป็นสาเหตุผลักดันไปสู่การเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งใดๆ จะเกิดจากปัจจัยที่ผลักดันทำให้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่น คนเรามีการเจริญเติบโต

เนื่องจากการรับประทานอาหารและออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้เห็นว่เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ตลอดเวลาหรือผู้ใหญ่จะกลายเป็นคนชราในที่สุด

3. การเปลี่ยนแปลงเป็นการต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงที่ได้กล่าวถึง ที่ผ่านมานั้นมีขั้นตอนต่างๆ มองเป็นเรื่องของการต่อเนื่องเป็นสาเหตุสืบต่อกันมา เช่น สังคมมีการเปลี่ยนแปลงผ่านขั้นตอนต่างๆ จากอดีตจนถึงยุคปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงจากขั้นตอนหนึ่งไปสู่ขั้นตอนหนึ่งเป็นลักษณะของสายสัมพันธ์เชื่อมโยงหรือสาเหตุติดต่อกันไป

4. การเปลี่ยนแปลงเป็นแบบเดียวกัน นักสังคมวิทยาสัมัยรุ่นแรกๆ ได้ให้ทัศนะว่าการเปลี่ยนแปลงทุกสังคมต้องผ่านขั้นตอนแบบเดียวกัน หมายความว่า สังคมที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงทุกสังคมในโลกจะมีการเปลี่ยนแปลงเหมือนกัน เพียงแต่ว่าบางสังคมเปลี่ยนแปลงได้เร็วกว่าบางสังคมเท่านั้น ในปัจจุบันนี้ ข้อสมมตินี้ได้รับการคัดค้าน เพราะไม่จำเป็นที่ทุกสังคมจะเปลี่ยนแปลงขั้นตอนแบบเดียวกัน เช่น สังคมไทย มีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างจากสังคมอเมริกา สังคมโซเวียต (รัสเซีย) มีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างไปจากสังคมจีน เป็นต้น

5. การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งจำเป็น การเปลี่ยนแปลงในความหมายนี้ได้พยายามกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องทำให้เกิดขึ้น เพื่อให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความเท่าเทียมกันในสังคม เมื่อเป็นเช่นนั้นรัฐบาลซึ่งเป็นผู้บริหารของประเทศจึงเป็นผู้ริเริ่มในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้ประชาชนได้รับการพัฒนาทุกๆ ด้านอย่างทั่วถึง ทั้งนี้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลอยู่แล้วที่จะต้องทำ

ข้อสมมติทั้ง 5 ประการดังได้กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงมีธรรมชาติและความเป็นมาที่อาจจะวิเคราะห์แตกต่างกันไปตามแนวความคิดและข้อสมมติเหล่านั้นๆ อย่างไรก็ตามข้อสมมติของการเปลี่ยนแปลงนี้มีประโยชน์ต่อการเข้าใจเบื้องหลังในการมองสังคมที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงในทางสังคมได้อย่างละเอียดยิ่งขึ้น เนื่องจากชุมชนและท้องถิ่นมีลักษณะที่เป็นพลวัต (Dynamic) ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา วิธีการดำรงชีวิตก็ต้องเปลี่ยนไปเพื่อให้เข้ากับสภาวะใหม่ที่เกิดขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนั้นอาจดีขึ้นหรือเลวลงก็ได้ ดังนั้นการศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของชุมชนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจในความหมายของการเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบางอย่างที่เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นนั้นไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเสมอไป ในทางสังคมวิทยาถือว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมซึ่งต้องอาศัยอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นและมีการปะทะสังสรรค์ซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ต่อกันของคน คือที่มาของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543 : 32-35) ได้อธิบายแนวคิดของ อัลวิน ทอฟเลอร์ (Alvin Toffler) ที่ได้ทำการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ซึ่งมีการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของอารยธรรมโลกเหมือนกับคลื่นลูกที่สาม (The Third Wave) ดังนี้

คลื่นลูกที่ 1 สังคมเกษตรกรรม เริ่มต้นประมาณ 8,000 ปี ก่อนคริสตกาล เป็นผลมาจากการปฏิวัติเกษตร โดยมีเครื่องชี้วัดความยิ่งใหญ่หรือความเจริญก้าวหน้าของสังคม คือการมีอาณาเขตใหญ่โตที่กว้างขวาง มีพื้นที่สำหรับเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์และทำการเกษตรจำนวนมาก

คลื่นลูกที่ 2 สังคมอุตสาหกรรม เริ่มเมื่อประมาณ ค.ศ.1650-1750 เป็นผลมาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม มีการใช้เครื่องจักรกล มีโรงงานขนาดใหญ่ผลิตสินค้าจำนวนมากเพื่อมวลชน ใช้

เวลาประมาณ 300 ปี ในการก่อตัว โดยมีเครื่องชีวิตความยิ่งใหญ่และความมั่งคั่งของประเทศ คือ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ จำนวนแหล่งแร่ธาตุ วัตถุดิบที่มีอยู่และในสมัยต่อมา เครื่องชีวิตคือ “ทุน” จำนวนมาก

คลื่นลูกที่ 3 สังคมแห่งเทคโนโลยีเริ่มต้นราวค.ศ.1955 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน จัดว่าเป็น ยุคแห่งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการต่อยอดทางความรู้อย่างสูง มีการพัฒนาด้านคอมพิวเตอร์ เครือข่ายการสื่อสารและการคมนาคม ทำให้ข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งสินค้า ผู้คนและการบริการ มีการเชื่อมโยงและส่งอิทธิพลต่อกันและกัน โดยมี เครื่องชีวิตความยิ่งใหญ่และความมั่งคั่งของประเทศ คือความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของประเทศและอำนาจในการเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร

นับตั้งแต่กระบวนการโลกาภิวัตน์ที่ได้แพร่ขยายแนวคิดเศรษฐกิจทุนนิยมและแนวคิดด้านการเมืองการปกครองแบบเสรีนิยมประชาธิปไตยจากประเทศตะวันตกไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก นับจากสมัยการแสวงหาอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจทางตะวันตกและเพิ่มทวีคูณในสมัยหลัง สงครามโลกครั้งที่ 2 ที่นำกลไกตลาดแบบเสรีเข้าสู่ประเทศต่างๆ จนถึงยุคปัจจุบันที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบการติดต่อสื่อสารมีความเจริญอย่างยิ่ง เสมือนทั้งโลกเป็นหนึ่งเดียว กล่าวคือกระบวนการโลกาภิวัตน์เป็นกระบวนการที่ทำให้ชุมชนโลกเป็นแบบเดียวกัน มีการเชื่อมโยงระบบและสิ่งต่างๆ เข้าเป็นเครือข่ายเดียวกัน โดยผ่านกระบวนการสังสรรค์ทางสังคมที่มีการกำหนดรูปแบบและการเชื่อมโยงในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้ได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และลักษณะเช่นนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ในชุมชนทั้งวิถีคิด ความรู้ การจัดการและระบบความสัมพันธ์ อีกทั้งส่งผลต่อระบบสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนและทำให้ความสัมพันธ์ของภาครัฐที่ร่วมมือกับกลุ่มธุรกิจเอกชน มีอิทธิพลต่อการกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ นอกจากนี้ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สารสนเทศทำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้เปลี่ยนแปลงไปมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและสิ่งแวดล้อม ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เช่นเดียวกัน

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงในชุมชนและสังคมมีสาเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องถึงกันหลายประการ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ณ จุดใดจุดหนึ่งของพื้นที่ทางชุมชนสังคมก็จะส่งผลกระทบไปยังส่วนอื่นๆ ด้วย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งถ้าจะพิจารณาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ได้มีนักวิชาการหลายท่านที่กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชนและสังคมของมนุษย์ จึงขอนำเสนอให้เห็นภาพรวมของปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางชีววิทยา (Biological) หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ซึ่งเป็นตัวกำหนดสมาชิกตัวประกอบการเลือกคุณภาพทางด้านพันธุกรรมที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ จึงมีความแตกต่างกัน ไปในด้านคุณภาพและด้านศักยภาพของมนุษย์ในแต่ละสังคม ซึ่งมีผลต่อความสามารถของสังคมในการเปลี่ยนแปลงและการแสดงออกทางแนวคิดและคุณสมบัติอื่นๆ

2. ปัจจัยทางประชากร (Population) การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรและองค์ประกอบของประชากรนับว่ามีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือชุมชนที่มีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างมากรุนแรงจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนหรือแม้กระทั่งอัตรา การเกิด การตาย การย้ายถิ่นฐานและปริมาณของเพศ ก็ย่อมเป็นผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างยิ่งอีกด้วย ทั้งที่เกิดสถานการณ์ต่างๆ การก่อให้เกิดปัญหาในสังคมและการพัฒนาส่วนรวมด้วย

3. ปัจจัยทางกายภาพ (Physical) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพทางภูมิศาสตร์ ดาราศาสตร์และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มนุษย์มีความเชื่อว่าดวงดาวและดวงอาทิตย์มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตทั้งทางดีและไม่ดี และสามารถกำหนดความเป็นไปแห่งชีวิตได้ ซึ่งตามหลักวิทยาศาสตร์และดาราศาสตร์ก็สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ เช่น การเกิดน้ำขึ้นน้ำลง ช้างขึ้นช้างแรม กลางวัน กลางคืน สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนด้านการประกอบอาชีพ การตั้งถิ่นฐาน เป็นต้น นอกจากนี้ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ อันได้แก่ การที่โลกมีลักษณะกลม การที่โลกแบ่งเป็นพื้นแผ่นดินและพื้นผิวน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิอากาศ ท่าเลที่ตั้งและภูมิประเทศ สิ่งเหล่านี้ช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้งสิ้นและทำให้มนุษย์มีอารยธรรมที่แตกต่างหรือคล้ายคลึงกันอีกด้วย

4. ปัจจัยทางวัฒนธรรม (Cultural) จากการที่บุคคลติดต่อกันทั้งทางตรงและทางอ้อมส่งผลให้การขยายตัวของวัฒนธรรม การเลียนแบบและการหยิบยืมวัฒนธรรม รวมทั้งการผสมผสานทางวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุและมีชีวิต สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลซึ่งกันและกัน จากนั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนหรือสังคม กล่าวคือเมื่อการเปลี่ยนแปลงในส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุหรือมีชีวิตรู้เกิดขึ้น ก็จะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในส่วนของที่อยู่อาศัย ภาษา เครื่องแต่งกาย เป็นต้น เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อย่างไรก็ตามหากวัฒนธรรมแบบใดแบบหนึ่งเปลี่ยนแปลงเร็วหรือช้าเกินไป ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมทั้งสอง ซึ่งนำไปสู่การเกิดปัญหาสังคมในด้านต่างๆ ขึ้นได้

5. ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี (Technological) การนำเอาเทคโนโลยีหรือการประดิษฐ์สิ่งใหม่มาใช้จะเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงในสถาบันและประเพณีบางอย่าง ซึ่งมีฐานคิดว่าการประดิษฐ์สิ่งใหม่ขึ้นมาจะเพิ่มความสลับซับซ้อนของวัฒนธรรมชีวิตของมนุษย์ก็จะสับสนขึ้นตามเนื้อหาของวัฒนธรรมนั้น และเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ทั้งการเพิ่มของผลผลิต การกระจายสินค้าและบริการ และทำให้โครงสร้างทางสังคมมีการปรับตัวให้เป็นไปตามสิ่งเหล่านี้ กล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าเทคโนโลยีสามารถเปลี่ยนแปลงสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม เราต้องปรับตัวให้เข้ากันได้ ซึ่งปกติก็คือการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อม ทางวัตถุ การปรับตัวของมนุษย์ได้สร้างตัวแบบแห่งจารีตประเพณีและสถาบันทางสังคมขึ้นมาเพื่อความสอดคล้องระหว่างสิ่งทั้งสอง

6. ปัจจัยด้านขบวนการสังคม (Social Movement) นักสังคมวิทยาบางกลุ่มพยายามอธิบายให้เห็นว่าขบวนการสังคมทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งนี้เพราะขบวนการสังคมใดๆ ก็ตามเมื่อดำเนินการได้สำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ตาม จะมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ เนื่องจากการเป็นกรกระทำร่วมกันของกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์ตรงกัน เพื่อต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของสังคม ซึ่งอาจจะเป็นการออกกฎหมายหรือการยับยั้งการดำเนินนโยบายบางอย่างของรัฐบาล การบำบัดความต้องการให้ได้จึงต้องเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่าง

7. ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological) นักจิตวิทยาส่วนมากถือว่าปัจจัยนี้มีความสำคัญอย่างมากที่ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง มักจะกล่าวว่าสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมาจากจิตใจของมนุษย์ เพราะมนุษย์โดยธรรมชาติชอบที่จะเปลี่ยนแปลง ค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ หาประสบการณ์ใหม่ๆ มนุษย์ในสังคมทุกแห่งจะมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีของตน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป

8. ปัจจัยอื่นๆ (Other) นอกเหนือปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกด้วย เช่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางการศึกษา ปัจจัยทางการเมืองและการทหาร ปัจจัยทางศาสนา และอุดมการณ์ ความคิด ความเชื่อก็สามารถทำให้ชุมชนสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงได้

ดังนั้นอาจสรุปถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมดังที่กล่าวมาแล้วในเบื้องต้นได้ ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน สิ่งต่างๆ ภายในชุมชนสังคมที่เป็นปัจจัยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชนสังคมนั้นๆ ซึ่งมี 5 ลักษณะ คือ

1.1 ปัจจัยทางธรรมชาติรวมทั้งสภาพทางภูมิศาสตร์และดาราศาสตร์ด้วย ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์หรือไม่อุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ที่ทำให้ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป เช่น สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ การโคจรของดวงดาว ทรัพยากรธรรมชาติ แผ่นดินไหว พายุ อุทกภัย เป็นต้น

1.2 ปัจจัยทางสังคม เป็นการเปลี่ยนแปลงลักษณะหรือความแตกต่างขององค์ประกอบของประชากร เช่น การเพิ่มขึ้นและลดลงของประชากร อันเนื่องจากการเกิด การตาย และการย้ายถิ่น อายุ เพศและการศึกษา กระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม การกระทำของปัจเจกชนในสังคม เช่น การขัดแย้ง การแข่งขัน ความร่วมมือในรูปแบบต่างๆ ความเข้มแข็งหรือความอ่อนแอของประชากร การประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ การวางแผนทางสังคม

1.3 ปัจจัยทางวัฒนธรรม ได้แก่ ศาสนา อุดมการณ์ ความคิด ความเชื่อ เทคโนโลยี

1.4 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เนื่องจากมนุษย์จะต้องทำมาหากินจึงต้องมีการประกอบอาชีพ ความต้องการวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสินค้าและบริการ

1.5 ปัจจัยทางการเมือง นโยบายทางการเมือง การออกกฎหมาย การบริหารและการทหาร

2. ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายนอกของสังคม ปัจจัยที่เห็นชัดก็คือ

2.1 การติดต่อระหว่างสังคมที่หลากหลาย เช่น การติดต่อค้าขายระหว่างประเทศ การศึกษาระหว่างกัน การเผยแพร่ศาสนา การยืมและยอมรับวัฒนธรรมอื่นมาใช้ การแลกเปลี่ยน การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม เป็นต้น

2.2 การกระทบกระทั่งระหว่างสังคม ตั้งแต่การล่าอาณานิคมและการโจมตีจากชาติอื่น การขัดแย้งระหว่างชายแดนของสองประเทศ ความไม่สงบระหว่างประเทศไปจนถึงสงคราม แบบต่างๆ ซึ่งล้วนเป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสิ้น

จากทั้งหมดที่กล่าวมาอาจกล่าวสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น ในชุมชนและสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีเหตุปัจจัยหลายประการที่

ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ถ้ามีความเข้าใจถึงปัจจัยเหล่านั้นแล้ว ย่อมมองเห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

พฤติกรรม (Behavior) คือ กิริยาอาการที่แสดงออก หรือการเกิดปฏิกิริยาเมื่อเผชิญ กับสิ่งภายนอก การแสดงออกเหล่านี้อาจเกิดจากอุปนิสัยที่ได้สะสมมานาน หรือความเคยชิน อันได้รับ จากประสบการณ์และการศึกษาอบรม การแสดงออกเหล่านี้อาจเป็นได้ทั้งในรูปแบบคล้ายตาม หรือ ต่อต้าน และอาจเป็นทั้งคุณและโทษต่อทั้งเจ้าของพฤติกรรมเอง หรือต่อสิ่งภายนอก พฤติกรรมเป็น สมบัติหรือเป็นลักษณะประจำตัวของทุกสิ่งที่มีชีวิต ในที่นี้จะพิจารณาเฉพาะมนุษย์เท่านั้น โรมัส ไตรเออร์ เปรียบเทียบไว้ในหนังสือ The Executive as Human Chemist โดยกล่าวว่า ความ แตกต่างของบุคคล เปรียบเทียบได้กับลักษณะของธาตุแต่ละอย่างทางเคมี

1. ความหมายของพฤติกรรม

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 6) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำไม่ว่าสิ่งนั้นจะสังเกตเห็นได้หรือไม่ได้ เช่น การทำงานของหัวใจ การทำงานของกล้ามเนื้อ การเดิน การพูด การคิด ความรู้สึก ความชอบใจ ความสนใจ เป็นต้น

กมลรัตน์ หลาสุวงษ์ (2524 : 8) กล่าวว่า พฤติกรรม คือ การแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

สมโภช เอี่ยมสุภาชิต (2524 : 4) ให้ความหมายของพฤติกรรมว่า คือ สิ่งที่บุคคลกระทำแสดงออก ตอบสนองหรือตอบโต้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่สามารถสังเกตได้

ลิขิต กาญจนารักษ์ (2525 : 7) ให้ความหมายว่า พฤติกรรม หมายถึงกิจกรรมใดๆ ก็ตามของอินทรีย์ที่สังเกตได้โดยคนอื่น หรือโดยเครื่องมือของผู้ทดลอง เช่น เด็กรับประทานอาหาร ชี้อวัยวะานพูด หัวเราะ และร้องไห้ กิริยาเหล่านี้กล่าวถึงพฤติกรรมทั้งสิ้น การสังเกตพฤติกรรมอาจทำได้โดยใช้เครื่องมือเข้าช่วย เช่น การใช้เครื่องตรวจสอบ

สุชาดา สุธรรมรักษ์ (2531 : 31) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมหมายถึงการกระทำทุกอย่างของสิ่งมีชีวิต ซึ่งในที่นี้จะเน้นการกระทำของมนุษย์ ไม่ว่าการกระทำนั้นผู้กระทำรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และไม่ว่าการกระทำนั้นผู้อื่นจะสังเกตเห็นได้หรือไม่ก็ตาม เช่น การเดิน การพูด หรือการคิด การรับรู้ เป็นต้น

อรุณ รักธรรม (2532 : 3) อธิบายความหมายของพฤติกรรมว่า คือ กิริยาของการที่แสดงออกหรือเกิดปฏิกิริยาเมื่อเผชิญกับสิ่งภายนอก การแสดงออกนั้นอาจเกิดจากอุปนิสัยที่สะสมหรือจากความเคยชินอันได้รับประสบการณ์และการศึกษาอบรม การแสดงออกนี้อาจเป็นได้ทั้งในรูปแบบคล้ายตามหรือต่อต้าน และอาจเป็นได้ทั้งคุณและโทษต่อทั้งเจ้าของพฤติกรรมเองและต่อสิ่งภายนอก

ประเทือง ภูมิภัทราคม (2535 : 9) กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมของมนุษย์นั้น เกิดจากการเรียนรู้ โดยเฉพาะกลุ่มนักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยมนั้น มีความเชื่อว่า พฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้ ทั้งนี้ไมรวมพฤติกรรมที่เกิดจากความผิดปกติของระบบสรีระและระบบประสาท โดยพยายามศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าหนึ่งกับอีกสิ่งเร้าหนึ่ง โดยเน้นพฤติกรรมภายนอกเป็นสำคัญ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2536 : 2) ได้ให้ความหมายของ พฤติกรรม ว่าหมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำแสดงออกมา ตอบสนอง หรือโต้ตอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้

2. ประเภทของพฤติกรรม

2.1 พฤติกรรมภายใน (convert behavior) คือ พฤติกรรมที่เจ้าของพฤติกรรมเท่านั้นที่รู้ได้ บุคคลอื่นที่มีใจเจ้าของพฤติกรรมไม่สามารถที่จะรับรู้ได้โดยตรงถ้า ไม่แสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก บุคคลอื่นจะรู้พฤติกรรมภายในของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ก็โดยการสันนิษฐานหรือคาดเดาเองเท่านั้น แต่ถ้าหากมี พฤติกรรมภายนอกก็ปรากฏออกมา ก็จะทำให้บุคคลอื่นมีข้อมูลประกอบการ สันนิษฐานถึงพฤติกรรมภายในได้ดียิ่งขึ้น พฤติกรรมภายในนั้นเป็นกระบวนการ ทำงานของสมองในรูปแบบต่างๆ มากมาย เช่น การคิด การตัดสินใจ ค่านิยม และแรงบันดาลใจ เป็นต้น

2.2 พฤติกรรมภายนอก (overt behavior) คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นนอกเหนือจาก เจ้าของพฤติกรรมสามารถที่จะรู้ได้ และบางพฤติกรรมเจ้าของพฤติกรรมยัง 모르ด้วยซ้ำไป พฤติกรรมภายนอกนั้นบุคคลอื่นจะได้ต้องอาศัยการสังเกต (observation) ไม่ว่าจะใช้ประสาทสัมผัสโดยตรง หรือใช้เครื่องมือช่วยในการ สังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูล จึงจำแนกพฤติกรรมภายนอกออกเป็น 2 ประเภทย่อยๆ คือ

2.2.1 พฤติกรรมโมลาร์ (molar behavior) คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นสามารถสังเกตได้ การสังเกตมักจะคิดว่าใช้ตาในการสังเกตเพียงอย่างเดียว เนื่องจากตารับรู้และมีความหมายต่อกระบวนการคิดมากกว่า ประสาทสัมผัสอื่น แต่ที่จริงแล้วใช้ประสาทสัมผัสได้ถึง ๗ ด้านในการ สังเกต คือ ตา หู จมูก ลิ้น ผิวกาย อวัยวะในช่องหูประสานกับตา และ กล้ามเนื้อ เอ็นเนื้อเยื่อ และข้อต่อ จะพบว่าอาจใช้สังเกตผลของ พฤติกรรม หรืออาจใช้สังเกตพฤติกรรมของตนเองที่ได้รับผลกระทบจาก พฤติกรรมของผู้อื่นก็ได้ ซึ่งก็ล้วนจะนำไปสู่ความรู้ และเข้าใจพฤติกรรม โมลาร์ของเจ้าของพฤติกรรมได้ทั้งสิ้น

2.2.2 พฤติกรรมโมเลกุล (molecular behavior) คือพฤติกรรมที่บุคคลอื่นต้องใช้เครื่องมือเพื่อช่วยในการสังเกต อันจะทำให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำ เช่น การเต้นของหัวใจ คลื่นสมอง ความดันโลหิต กระแสไฟฟ้าใต้ ผิวหนัง และคะแนนจากการทดสอบ น่าจะอนุโลมให้อยู่ในประเภทนี้ด้วย แม้ว่าจะมิได้เป็นการวัดสรีระก็ตาม จะเห็นได้ว่าใช้ข้อมูลประเภท พฤติกรรมโมเลกุลช่วยให้การ สันนิษฐานถึงพฤติกรรมภายในได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ในหลายระดับประกอบด้วย การวิเคราะห์ในลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. การรับรู้ ประกอบด้วยปัจจัย 2 อย่าง คือ คนและสิ่งที่เห็น คนในที่นี้หมายถึง ส่วนที่เป็นจิตใจที่มีความรู้สึกสำนึก หรือส่วนที่เป็น “จิต” ของคนนั่นเอง สำหรับ “สิ่งที่เห็น” อาจจะเป็นวัตถุ หรือสิ่งที่ปรากฏอยู่ในรูปต่างๆ เมื่อคนซึ่งมีจิตสำนึกเป็นผู้มองดูวัตถุ การรับรู้ถือว่าได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของมูลฐานพฤติกรรมของคน วัตถุ หรือสิ่งที่ปรากฏอยู่ที่คนเห็น เข้าใจ แล้วให้ความหมาย หรือนิยามสิ่งนั้นว่าคืออะไร

2. บุคลิกภาพ โดยแนวคิดของซิกมันด์ ฟรอยด์ ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาชาวออสเตรีย บุคลิกภาพตามแนวคิดของซิกมันด์ ฟรอยด์ คือ ผลรวมของความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งสำคัญ 3 อย่าง คือ

Id, Ego และ Superego โดย Id คือ พลังทางจิตเบื้องต้นของคนที่มีลักษณะเป็นสัญชาตญาณ อันเป็นพื้นฐานที่จะสร้างบุคลิกภาพ และส่วนประกอบต่างๆ ที่อยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ กล่าวคือเป็นสัญชาตญาณที่จะนำไปสู่การแสวงหาสิ่งต่างๆ มาบำบัดให้เกิดความพอใจ และลดความตึงเครียดลงให้เหมือนน้อยที่สุด คนเราเมื่อเกิดมาใหม่ๆ นั้นอยู่ในสถานะที่เรียกว่า Id คือ ยังไม่สามารถจะหาสิ่งใดๆ มาสนองความต้องการได้ และไม่สามารถที่จะช่วยตนเองให้เกิดความพอใจได้ แต่ความต้องการในสิ่งต่างๆ นั้นได้เกิดขึ้นแล้ว ส่วน Ego คือ สภาพของจิตใจที่สัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับตัวบุคคลนั้น หรือเป็นส่วนของพลังจิตที่มีความรู้สึกสำนึกต่อสิ่งที่ปรากฏอยู่ สำหรับ Superego นั้นเป็นส่วนของจิตที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม คุณธรรม หรือคุณค่านิยมของสังคม ตลอดจนอุดมการณ์ของแต่ละคน ซึ่งถือ ว่าเป็นกลไกของจิตที่จะตรวจสอบ และควบคุมพฤติกรรมมิให้แสดงออกจนเกินเลยไปจากความรู้สึกสำนึกของแต่ละบุคคล

3. การจูงใจ โดยความต้องการของมนุษย์อาจแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ ความต้องการที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เช่น ความหิว ความรู้สึกทางเพศ ความต้องการความปลอดภัย เป็นส่วนความต้องการอีกแบบหนึ่ง เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นใหม่ หรือความต้องการที่มีได้เกิดแต่กำเนิด แต่เกิดขึ้นจากการสะสมของประสบการณ์ ซึ่งแตกต่างกันไปแต่ละบุคคล ความต้องการของคน ลักษณะหลังนี้เกี่ยวข้องกับพลังจูงใจในองค์การสมัยใหม่นี้มากกว่าอย่างแรก

4. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Need for Achievement) ในชีวิตการทำงานบางคนก็หวังเลี้ยงชีพ บางคนหวังในเกียรติยศชื่อเสียง เงินทอง หรือความสุขสบาย ผู้บังคับบัญชาจะต้อง รู้จักสนองตอบในสิ่งที่เขาหวัง ในวิถีทางที่เหมาะสมกับสภาพขององค์การที่จะอำนวยให้ได้

3. องค์ประกอบของพฤติกรรมมนุษย์

3.1 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายในเพียงอย่างเดียว ก็เป็นการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอกด้วยก็ได้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอกมีความสำคัญก็ต่อเมื่อ อยู่ในกระบวนการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องมีการวัดผล

3.2 พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการเรียนรู้ต้องมีลักษณะค่อนข้างถาวร หรือถาวร เนื่องจากความเหมาะสมที่อินทรีย์ (organism) นั้นๆ ได้เล็งเห็นว่า ความเป็นไปในแนวนั้นๆ กรณีของยาเสพติด หรือสารเคมีบางประการ ที่มีผลต่อพฤติกรรมให้เปลี่ยนแปลงได้ในช่วงเวลาระยะ หนึ่งนั้น ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงด้วยฤทธิ์ของสารเหล่านั้น เมื่อหมดฤทธิ์พฤติกรรมก็คืน สภาพเดิม แต่ข้อความรู้ที่เจ้าของพฤติกรรมได้รับก็ถือว่าเป็นการเรียนรู้

4. ความหมายของพฤติกรรมการสื่อสาร

พฤติกรรมการสื่อสาร หมายถึง การกระทำหรือปฏิบัติการแสดงออกที่เป็นผลมาจากการทำงานของร่างกายและจิตใจ ที่มีลักษณะบ่งบอกถึงการสื่อความหมายผ่านกระบวนการสื่อสารที่เป็นระบบ

จากคำนิยามชี้ให้เห็นความสำคัญของพฤติกรรมการสื่อสารในแง่ที่ว่าพฤติกรรมการสื่อสารเป็นกลไกหลักในการดำเนินชีวิตของบุคคลจะเห็นได้ว่ามนุษย์ได้พยายามพัฒนาพฤติกรรมการสื่อสารมาตลอดตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ที่ยังไม่มีภาษาพูด และภาษาเขียน มนุษย์เริ่มพฤติกรรมการสื่อสารด้วยสัญญาณ และสัญลักษณ์ จากนั้นได้พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบที่ยอมรับร่วมกันในกลุ่มสังคมที่ตนสังกัดอยู่ ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่างๆ พฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์ได้รับการ

พัฒนาตามไปด้วย เนื่องจากเทคโนโลยีเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนากระบวนการสื่อสาร และเป็นตัวกำหนดวิถีทาง หรือพฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์นั่นเอง

ภัทธา เรื่องสวัสดิ์ ได้ให้คำนิยาม พฤติกรรมสื่อสาร ว่าหมายถึง การกระทำหรือปฏิกิริยาแสดงออกที่เป็นผลมาจากการทำงานของร่างกายและจิตใจ ที่มีลักษณะบ่งบอกถึงการสื่อความหมายแฝงทางกระบวนการสื่อสารที่เป็นระบบ

5. ลักษณะของพฤติกรรมสื่อสาร

5.1 พฤติกรรมสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหว และเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา แม้แต่ในขณะที่เราไม่ได้กระทำการสื่อสารอย่างเป็นรูปธรรม สมองของเราก็กังคังมีกระบวนการทำงานที่ส่งผลต่อกระบวนการคิดและอารมณ์ความรู้สึก นอกจากนี้ การที่เราต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ส่งสาร และผู้รับสาร สลับกันไปมาในกระบวนการสื่อสารยังแสดงให้เห็นว่าการสื่อสารมีกระบวนการเป็นวงจรต่อเนื่อง

5.2 พฤติกรรมสื่อสารเป็นกระบวนการที่เกิดจากความคิดความรู้สึกและการกระทำของบุคคล ในขณะที่เราทำการสื่อสาร เราเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานของสมองซึ่งเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและการกระทำตลอดเวลา

5.3 พฤติกรรมสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการทางจิตวิทยา สังคม และวัฒนธรรม พฤติกรรมสื่อสารเป็นสิ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เกิดจากสัญชาตญาณ และการเรียนรู้ทางสังคม จึงต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางจิตวิทยา กระบวนการทางสังคม และกระบวนการทางวัฒนธรรม เนื่องจากพฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์เป็น ผลมาจากการกระทำซึ่งเป็นการแสดงออกทางความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของจิตใจ ที่ตอบสนอง ต่อสิ่งเร้า ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยหลักการทางจิตวิทยา พฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์ส่วนใหญ่ เป็นพฤติกรรมสังคมที่ต้องเกี่ยวข้องกับผู้อื่นเสมอ และวัฒนธรรมเป็นสิ่งกำหนดวิถีชีวิต ซึ่งรวมถึง พฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์ในสังคม

5.4 พฤติกรรมสื่อสารที่เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เป็นกระบวนการที่ย้อนกลับไม่ได้ และกระทำซ้ำไม่ได้ กล่าวคือ มนุษย์ต้องมีพฤติกรรมสื่อสารในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากอย่างน้อยที่สุดมนุษย์ทุกคนต้องมีการสื่อสารกับตนเอง และเมื่อได้รับการสื่อสารแล้วการสื่อสารนั้นไม่สามารถกลับคืนมาหาสู่ผู้ส่งสารในรูปแบบเดิมได้ เนื่องจากการสื่อสารในแต่ละครั้งย่อมก่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ ผู้ส่งสารสามารถทำได้เพียงลดระดับความรุนแรงผลที่ก่อให้เกิดผลดังเดิม เนื่องจากการสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และผู้ส่งสารยังไม่สามารถกระทำการสื่อสารในสถานการณ์เดิม ด้วยกรอบความคิดความรู้สึกเดิมกับผู้รับสารคนเดิมได้ไม่ว่าจะเป็นกรณีใดก็ตาม

5.5 พฤติกรรมสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับตนเอง กับบุคคลอื่น หรือกลุ่มบุคคล ก่อให้เกิดระบบปฏิสัมพันธ์ ซึ่งเป็นเสมือนการเชื่อมโยงระหว่างผู้ร่วมกระทำการสื่อสารเสมอ เนื่องจากการส่งสารแต่เพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดการสื่อสาร

6. ตัวกำหนดพฤติกรรม

ประเทือง ภูมิภักทราคม (2535 : 10) ไดกล่าวถึงตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 2 ประการ ได้แก่

6.1 ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อนพฤติกรรม (Antecedent Determinants) ถ้ามีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมเช่นนั้นเป็นประจำสม่ำเสมอ จะทำให้บุคคลสามารถคาดการณ์ได้ว่าถ้ามีสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นแล้วจะมีอีกสิ่งหนึ่งตามมา การรู้ความสัมพันธ์เงื่อนไขต่างๆ เหล่านี้ จะทำให้บุคคลสามารถทำนายเหตุการณ์ได้ว่า อะไรจะเกิดขึ้นอย่างไรภายใต้ภาวะการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นก่อน ถ้าบุคคลนั้นมีความสามารถทางสติปัญญาสูงก็จะสามารถคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ และจะเลือกกระทำหรือแสดงพฤติกรรมของเขาให้สอดคล้องกับการคาดการณ์ของเขาซึ่งเป็นการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าหนึ่งกับอีกสิ่งเร้าหนึ่งนั่นเอง ดังนั้นการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าหนึ่งกับอีกสิ่งเร้าหนึ่งนี้ จะมีผลต่อการเกิดหรือไม่เกิดของพฤติกรรม จะมีผลต่อการคงอยู่หรือการหดหายของพฤติกรรมของบุคคล เพราะบุคคลจะยึดเอาสิ่งเร้าหนึ่งหนึ่งมาทำนายการเกิดของอีกสิ่งเร้าหนึ่ง เช่น เห็นท้องฟ้ามีดครึ้ม บุคคลจะรีบเดินทางกลับบ้าน ทั้งนี้เพราะคาดการณ์ว่าฝนจะต้องตกลงมาแน่นอน ฉะนั้นตัวกำหนดพฤติกรรมที่เป็นสิ่งเร้าจึงได้แก่ สิ่งเร้าต่างๆ ที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมและเป็นสิ่งเร้าที่ปรากฏในสภาพแวดล้อมของบุคคล ซึ่งเกิดก่อนพฤติกรรม จึงเรียกดตัวกำหนดพฤติกรรมนี้อีกอย่างหนึ่งว่า ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกิดก่อนพฤติกรรมซึ่งก็คือสิ่งเร้านั่นเอง

6.2 ตัวกำหนดที่เป็นผลกระทบ (Consequent Determinants) ตัวกำหนดพฤติกรรมอีกตัวหนึ่ง ได้แก่ ผลกรรม การเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสังคมของมนุษย์เป็นการเรียนรู้เงื่อนไขผลกระทบว่าพฤติกรรมใดกระทำแล้วจะได้รับรางวัลหรือผลกระทบทางบวก และพฤติกรรมใดกระทำแล้วจะได้ผลกระทบทางลบ การเรียนรู้เงื่อนไขผลกระทบดังกล่าวจะทำให้มนุษย์เลือกกระทำพฤติกรรมที่ได้รับผลกระทบทางบวก เสริมแรง และจะหลีกเลี่ยงการกระทำพฤติกรรมที่จะได้รับผลกระทบทางลบหรือการลงโทษ ดังนั้นการเกิดพฤติกรรมจึงขึ้นอยู่กับผลกระทบอีกด้วย ถ้ากระทำพฤติกรรมใดแล้วได้รับผลกระทบทางบวก พฤติกรรมนั้นก็จะเกิดขึ้นและถ้ากระทำพฤติกรรมใดแล้วได้รับผลกระทบทางลบ พฤติกรรมนั้นก็จะลดลงหรือหายไป อย่างไรก็ตามการเรียนรู้เงื่อนไขผลกระทบนี้สามารถเรียนรู้ได้ ทั้งจากประสบการณ์และจากการสังเกตจากตัวแบบหรือการกระทำของผู้อื่นที่สังเกตเห็น ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ทางอ้อม

7. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกการสื่อสาร ดังนี้

7.1 ความต้องการ (Need) ความต้องการทุกอย่างของมนุษย์ ทั้งความต้องการทางกายและใจ ทั้งความต้องการระดับสูงและความต้องการระดับต่ำ ย่อมเป็นตัวกำหนดการเลือกของมนุษย์

7.2 ทศนคติและค่านิยม (Attitude and Value) ทศนคติ คือ ความชอบและความมีใจโน้มเอียง (Preference and Predisposition) ต่อเรื่องต่างๆ ค่านิยม คือ หลักพื้นฐานที่เรายึดถือเป็นความรู้สึกที่เราควรจะกระทำหรือไม่ควรทำอะไร ในการที่เราจะมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและคนทั้งสองประการมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเลือกใช้สื่อมวลชน การเลือกข่าวสาร การเลือกตีความหมาย และการเลือกจดจำ

7.3 เป้าหมาย (Goals) มนุษย์ทุกคนมีเป้าหมายและกำหนดเป้าหมายไว้สำหรับการดำเนินชีวิต ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อมวลชน การเลือกข่าวสาร การเลือกตีความหมาย และการจดจำ เพื่อตอบสนองเป้าหมายของตน

7.4 ความสามารถ (Capability) ความสามารถของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะมีอิทธิพล ต่อบุคคลในการเลือกรับสาร

7.5 การใช้ประโยชน์ (Utility) บุคคลที่จะให้ความสนใจและความพยายามที่จะเข้าใจ และ จดจำข่าวสารที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เป็นการกระทำจากการเลือกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเอาไปใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ

7.6 สไตล์ในการสื่อสาร (Communication Style)

7.7 สถานะ (Context) คือบุคคล สถานที่ และเวลาที่มีอยู่ในสถานการณ์ของการสื่อสาร สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเลือกรับสารของบุคคล

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และนโยบายต่างๆ ของภาครัฐต่อการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ

1. แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

โดยมีวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหารความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี โดยที่ความมั่นคงเป็นรากฐานของทั้ง 3 ประการที่จะทำ ให้เกิดความมั่งคั่งและยั่งยืนได้

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครอบครัว และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่นประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็งครอบครัวมีความอบอุ่นประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่

มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต ความมั่นคงของอาหารพลังงานและน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน มีการออมสำหรับวัยเกษียณ

ความมั่นคง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน (Inclusive Growth) มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ใต้เส้นความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็งขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่งการผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษา และการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคมมีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาในระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

ทั้งประชาชน เอกชน ประชาสังคม ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติและบรรลุนิยามทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”เพื่อให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้สูงอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วคนไทยมีความสุข อยู่ดี กินดี สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ 20 ปีต่อจากนี้ไปจะประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง 2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน 4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม 5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 6. ยุทธศาสตร์ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

1. ยุทธศาสตร์ด้านความ มั่นคง การกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงมีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน และความมั่นคงของมนุษย์จากภัยคุกคามทั้งที่เป็น

ภัยคุกคามแบบ ดั้งเดิมละภัยคุกคามรูปแบบใหม่ให้เกิดความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติความมั่นคงทางการทหารการมั่นคงแนวชายแดนและเกิดความมั่นคงปลอดภัยจากภัยคุกคามและภัยพิบัติในรูปแบบใหม่ๆ อาทิ ภัยคุกคามจากการโจมตีทางไซเบอร์ อาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย และ โรคอุบัติใหม่ต่างๆรวมทั้งการสร้างควมมั่นคงด้านอาหาร น้ำ และพลังงาน ภายใต้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและแนวโน้มด้านความมั่นคงทั้ง 3 ระดับ คือ ความมั่นคงระดับโลก ได้แก่ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจ ในภูมิภาคต่างๆ ของโลกเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ การกำหนดระเบียบกติการะหว่างประเทศ เพื่อรักษาสันติภาพ สิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชนให้ต้องปฏิบัติปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์และความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงผันผวนของสภาพภูมิอากาศ ต่อความมั่นคง ด้านอาหาร แหล่งน้ำ และพลังงาน ความมั่นคงในภูมิภาค ประกอบด้วยความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อสร้างพลังทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงร่วมกัน ความขัดแย้งทางดินแดน เนื่องจากความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนและอาณาเขต ทางทะเลระหว่างกันและปัญหาย้ายถิ่นฐานของประชากรระหว่างกันและจากประเทศอื่นๆ เข้าสู่ประเทศไทย และความมั่นคงภายในประเทศมีแนวโน้มที่ยังดำรงอยู่ ได้แก่ ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเด็นความขัดแย้งของคนในชาติ ปัญหายาเสพติด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมืองของประเทศในระยะ 20 ปีข้างหน้า ดังนั้น ยุทธศาสตร์นี้ จึงให้มุ่งเน้นทั้งการรักษาความสงบภายในประเทศโดยการเสริมสร้างความมั่นคง ของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการเสริมสร้างสันติสุขและพัฒนา ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน โดยยึดหลักแนวทาง “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” รวมทั้งการบริหารจัดการและการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและกลไกพื้นฐานด้านความมั่นคง รวมถึงพัฒนา กลไกการพัฒนาความมั่นคง ขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ การสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ ในทุกมิติ กระจายอำนาจและสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรม ในขณะเดียวกันก็มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพในการป้องกันประเทศพร้อมรับมือกับภัยคุกคาม ทั้งทางทหาร และภัยคุกคามอื่นๆ ทั้งจากการสร้างขีดความสามารถภายในและการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ นอกจากนี้ การบูรณาการความร่วมมือกับต่างประเทศที่เอื้อให้เกิดความมั่นคงในทุกด้านและป้องกันภัยคุกคามจากอาชญากรรมข้ามชาติในทุกรูปแบบก็เป็นแนวทาง ที่มีความสำคัญมากขึ้นภายใต้ภูมิทัศน์โลกไร้พรมแดนและการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิรัฐศาสตร์ที่เป็นเครือข่ายซับซ้อนขึ้นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวางระบบบริหารจัดการความเสี่ยงจากการโจมตีทางไซเบอร์ และการบริหารจัดการภัยพิบัติและภัยในรูปแบบใหม่ๆ ที่ต้องบูรณาการความร่วมมือให้เกิดผล ขณะเดียวกันก็ต้องกำหนดยุทธศาสตร์ที่จะรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและทางทะเล ทั้งนี้ การบริหารจัดการความมั่นคงในทุกด้านทุกระดับจะต้องให้สอดคล้องกันแผนงานพัฒนา อื่นๆ และการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร น้ำ และพลังงาน

2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน หัวใจสำคัญของความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คือ เพิ่มผลิตภาพการผลิต (Productivity) โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและพัฒนาและนวัตกรรมในทุกสาขา ของภาคการผลิตและบริการที่เป็นฐานรายได้เดิมและที่ต่อยอดเป็นฐานรายได้ใหม่ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจะเกิดขึ้นทั้งในด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) และการเพิ่ม

มูลค่าของสินค้าและบริการจากความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Value creation) ผู้ประกอบการไทยจะต้อง “ผลิตได้ขายเป็น” และมีความสามารถที่จะ “รู้จักและเข้าใจแนวโน้มตลาด” เพื่อสร้างคุณค่าของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค และก้าวเข้าสู่การเป็นผู้นำในตลาดสินค้าและบริการที่สำคัญของภูมิภาคของโลกได้ ยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจึงประกอบด้วยแนวทางการพัฒนาภาคการผลิตและบริการ ซึ่งมุ่งเน้นที่การพัฒนาเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตตลอดห่วงโซ่มูลค่า เพื่อก้าวกระโดดไปสู่การเป็นฐานการผลิตและบริการที่โดดเด่นในด้านเศรษฐกิจฐานชีวภาพ โดยยกระดับสู่เกษตรสมัยใหม่ที่เป็นพื้นฐานสำคัญและเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตร อาหาร พลังงานและวัสดุชีวภาพด้วยนวัตกรรม ยกระดับศักยภาพ ภาคอุตสาหกรรม ให้แข่งขันได้บนฐานเทคโนโลยีขั้นก้าวหน้า พัฒนาความหลากหลาย คุณภาพ และสร้างเอกลักษณ์การท่องเที่ยวไทย และพัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพใหม่ๆ ที่สร้างรายได้สูงในขณะเดียวกันการพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Society) เพื่อสร้าง ผู้ประกอบการทางธุรกิจที่พิจารณาโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ขับเคลื่อนให้ธุรกิจ (From Entrepreneur to Technopreneur) สู่การเป็น “ผู้ผลิตได้ ขายเป็น” ก็มีความสำคัญต่อการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตและการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของภาค การผลิตและบริการไทยตลอดห่วงโซ่มูลค่า โดยต้องมุ่งพัฒนาทั้งด้านศักยภาพของผู้ประกอบการ และปัจจัยแวดล้อมที่สำคัญ การพัฒนาในแนวทางสำคัญดังกล่าวข้างต้นจะสัมฤทธิ์ได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุน การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันรองรับอย่างเหมาะสม ทั้งการลงทุน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์และการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ตลอดห่วงโซ่มูลค่า เพื่อก้าวข้ามกับดักจากผู้ซื้อเทคโนโลยีไปสู่การเป็นผู้ผลิต และขายเทคโนโลยีโดยเน้นการวิจัยและพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นพื้นฐานเพื่อสร้างองค์ความรู้ ความคิด และเทคโนโลยีต้นน้ำ สู่การพัฒนาเทคโนโลยีต้นแบบ และเพื่อวางรากฐานความเข้มข้นในการต่อยอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และนำไปใช้ประโยชน์ทั้งเชิงพาณิชย์ สังคม และชุมชน รวมถึงการพัฒนาและวิจัย แบบวิศวกรรมย้อนกลับเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรมอนาคต ที่ยังต้องอาศัยเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ขณะเดียวกันก็ต้องการวางรากฐานที่แข็งแกร่งเพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในด้านเสถียรภาพและสมรรถนะทางเศรษฐกิจ มหาภาคโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงกลไกภาครัฐ ในการบริหารเศรษฐกิจ การคลัง และงบประมาณของประเทศ ให้สามารถสนับสนุนการนำยุทธศาสตร์ การพัฒนาไปสู่การจัดสรรงบประมาณและการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องประสานและเกิดบูรณาการควบคู่ไปกับการดำเนินยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา การดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาภายใต้กรอบ CLMVT และส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย รวมทั้ง การพัฒนาพื้นที่ พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ภาคและเมือง เพื่อให้ประเทศไทยสามารถใช้จุดแข็งจุดเด่น ของแต่ละพื้นที่ และชุมชนเพื่อเสริมหนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในภาพรวมได้ อีกทั้งเป็นการสนับสนุน การกระจายความ มั่งคั่งไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ในประเทศ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นให้สามารถพึ่งตนเอง ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาด้านอื่นๆ ในพื้นที่

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาประเทศไปสู่การเป็น ประเทศพัฒนาแล้วซึ่งเป็นเป้าหมายในอีก 20 ปี ข้างหน้า โดย คนไทยในอนาคต ต้องเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความพร้อมทั้ง กาย ใจ สติปัญญา สามารถ เรียนรู้ ได้ตลอดชีวิต มีทักษะในศตวรรษที่ 21 สูการเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด และ ผู้ประกอบการ บนฐานของการรู้คุณค่า ความเป็นไทย มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัย ความรับผิดชอบต่อ สังคม และมีสุขภาวะที่ดี ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาเพื่อรองรับ บริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยต้องมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วง ชีวิต ควบคู่กับการปฏิรูปที่สำคัญทั้งในส่วนของการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม เพื่อให้คนมีความดีอยู่ ใน ‘วิถี’ การดำเนินชีวิตและมีจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ และมีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบ พลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงใน ศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาท ครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อ พัฒนาผู้เรียน ให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบ การศึกษาแล้ว รวมถึงพัฒนาส่งเสริมและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศให้มีจำนวน เพียงพอ ที่จะผลักดันการเติบโตบนฐานเทคโนโลยีและนวัตกรรมและการปฏิรูประบบเสริมสร้างความ รอบรู้และจิตสำนึกทางสุขภาพ เพื่อให้คนไทยมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเอง พร้อม กับการสร้างครอบครัวที่เข้มแข็งอบอุ่นซึ่งเป็นการวางรากฐานการส่งต่อเด็กที่มีคุณภาพสู่การพัฒนา ในช่วงอายุถัดไป โดยการส่งเสริมการเกิดที่มีคุณภาพ การสร้างครอบครัวที่เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ การ พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ สร้างครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง

4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคมการที่ ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ประเทศไทยจะต้องเป็นประเทศที่ทุกคน มีโอกาสและความ เสมอภาคในทุกด้าน หรือการเป็น “สังคมแห่งโอกาส” ทั้งในมิติของการเข้าถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร กระบวนการยุติธรรม และบริการสาธารณะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็น หลักประกันทางสังคมที่ลด ความเสี่ยงของบุคคลที่จะตกลงสู่ภาวะความยากจน โดยเฉพาะกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำ ที่สุดและผู้ด้อยโอกาสที่ต้องได้รับ การพัฒนาศักยภาพและโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการ ดังกล่าว อันจะส่งผลให้ทุกคน สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ภายใต้ศักยภาพสูงสุดที่ตนเองมี รวมถึงการสร้างสังคมที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนสถานะของผู้คนในสังคม ผ่านการสร้างสังคมแห่ง โอกาสควบคู่ไปกับการสร้างสมรรถนะทางสังคม สิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดสังคม แห่งโอกาสจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างทางสังคม เพื่อยกระดับคุณภาพสังคมในทุกๆ ด้านไปพร้อมกัน โดยไม่ทอดทิ้งใครไว้เบื้องหลัง ประกอบด้วย การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับคนทุก กลุ่มในสังคมซึ่งเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานของแต่ละบุคคลให้ได้รับการตอบสนอง โดยการมีหลักประกัน ทางสังคม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง กลุ่มผู้มีรายได้น้อยและผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสในการ พัฒนาศักยภาพ รวมทั้ง การเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มผู้พิการและมีการ กระจายทรัพยากรให้ทุก คนสามารถ เข้าถึงอย่างเป็นธรรมควบคู่กับการ สร้างโอกาสที่เป็นธรรมโดยไม่แบ่งแยก และคำนึงถึงหลัก สิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะการส่งเสริมความเสมอภาคและความเป็นธรรม ใน ฐานะของสมาชิกในสังคมที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน และความสัมพันธ์ทาง

สังคมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างทั่วถึง และมีการบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังต้องมีการเสริมสร้างพลังทางสังคมที่เป็น การเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และเปิดช่องทางให้มีการใช้และพัฒนาศักยภาพดังกล่าวอย่าง เต็มประสิทธิภาพ ขณะที่ โครงสร้างเชิงสถาบันของรัฐต้องเปิดกว้างและสนับสนุนการมีบทบาทของ ประชาชนและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างศักยภาพให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการทรัพยากรใน พื้นที่ได้ด้วยตนเอง การส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและการมีบทบาทที่สำคัญในสังคม รวมถึงส่งเสริม ความเสมอภาคทางสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เสริมสร้างให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบทาง สังคม รวมถึงการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม ที่สังคมยอมรับความแตกต่างและเคารพ ซึ่งกันและกัน มีความไว้วางใจกัน มีค่านิยมร่วมกัน และสามารถก่อให้เกิดเป็นเครือข่ายสังคม โดย การสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม การส่งเสริมค่านิยม ความเสมอภาค ระหว่าง กลุ่มคนในสังคม

5. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ประเทศไทยต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกใช้ไป อย่างขาดประสิทธิภาพจึงอยู่สภาพ ที่ร่อยหรอเสื่อมโทรม รวมทั้งสภาพแวดล้อมมีคุณภาพต่ำสูง ทั้งปัญหาคุณภาพน้ำ อากาศ และขยะของ เสียเหลือทิ้งที่กำจัดไม่ทัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลทั้งต่อต้นทุนการผลิตสินค้าบริการและสร้างผลเสียต่อ คุณภาพชีวิตประชาชน ขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดความเสี่ยงจากความขัดแย้งจากการแย่งชิงทรัพยากรที่ สำคัญ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกที่มีความผันผวนและฤดูกาลผิดเพี้ยนไปได้ส่งผลให้เกิด ความตระหนักกันมากขึ้นในการที่ผู้คนจะสามารถอยู่ร่วมกันอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบ แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ความเสี่ยงและความท้าทายจากสภาพแวดล้อมและภัยพิบัติ ได้นำไปสู่ ข้อตกลงในระดับโลกที่สำคัญ ทั้งในเรื่องการบรรลุซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจก และการใช้ มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม มาเป็นข้อกำหนดที่ส่งผลต่อการแข่งขันทางการค้าในตลาดโลก ดังนั้น ยุทธศาสตร์การสร้างความ เจริญเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จึงมีเป้าหมายที่ สำคัญ คือ การบริโภคที่ยั่งยืน และการผลิตที่ยั่งยืน การดำเนินการที่สำคัญคือต้องเร่งวางระบบการอนุรักษ์ พื้นฟูและสร้างความมั่นคง ของฐานทรัพยากรธรรมชาติ บริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพโดยการวางระบบบริหารจัดการน้ำอย่าง บูรณาการให้มีประสิทธิภาพใน 25 กลุ่มน้ำ ทั้งด้าน อุปสงค์และอุปทาน เน้นการปรับระบบการบริหาร จัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ รวมทั้งยกระดับ ความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ ธรรมชาติและปรับตัวไปสู่รูปแบบของการผลิตและการ บริโภคที่ปล่อยคาร์บอนต่ำและเป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยพัฒนาการผลิตให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิง นิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยการจัดการขยะสารพิษและ ของเสียอันตราย อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อมในทุกภาคเศรษฐกิจเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยมุ่งเน้นการลดสัดส่วนการ ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลและเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนในภาคการผลิตไฟฟ้าเพิ่มประสิทธิภาพการ ใช้พลังงาน ส่งเสริมการผลิตและใช้พลังงานสะอาด ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายสำคัญที่ต้องบรรลุคือ ลดการ ปล่อย ก๊าซเรือนกระจกให้ได้ร้อยละ 20- 25 ภายในปี 2573 ทั้งนี้เพื่อบรรเทาและสนับสนุนให้

ประเทศ มีการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน โดยตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ (128 ล้านไร่) และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคเศรษฐกิจ

6. ยุทธศาสตร์ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การที่ประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายอนาคตในระยะยาวที่กำหนดไว้นั้น การบริหารราชการแผ่นดินจะต้องปรับเปลี่ยนขนานใหญ่ให้สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา อย่างมีบูรณาการและมีความต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อตอบสนองโจทย์การแก้ปัญหาหลักๆ ของประเทศและสนับสนุนการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ภาครัฐจะต้องจัดระบบองค์กรให้ลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและกระตือรือร้น (Open and connected government) โดยใช้ดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ (Zero face to face) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ การให้บริการแก่ภาคประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนและสามารถดำเนินงานร่วมกับภาคการเมืองบนพื้นฐานของความรับผิดชอบ ความเป็นไปรษณีย์ ปราศจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ สามารถตรวจสอบได้ และมีความเป็นธรรมในการให้บริการสาธารณะ รวมทั้งจะต้องเป็นระบบที่สามารถดูใจและดึงดูดใจคนดี คนเก่ง เข้าร่วมร่วมพลังการทำงานที่มีความมุ่งมั่นและแรงบันดาลใจใน การที่จะร่วมกันพลิกโฉมประเทศไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ การปรับสมดุลภาครัฐมีแนวยุทธศาสตร์ที่สำคัญประกอบด้วย การวางระบบ บริหารงานภาครัฐแบบบูรณาการ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องเชื่อมโยงกันตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ ลงไปจนถึงระดับพื้นที่การจัดสรรงบประมาณให้มีลักษณะยึดโยงกับยุทธศาสตร์ ในทุกระดับและมีเป้าหมายร่วมเป็นหลัก รวมทั้งมีระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ตามภารกิจ และพื้นที่การยกระดับงานบริการประชาชนสู่ความเป็นเลิศโดยใช้ดิจิทัลเต็มรูปแบบ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการทั้งประชาชนและนักธุรกิจเอกชน โดยมีการเชื่อมโยงผ่านระบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการเชื่อมโยง ทุกส่วนราชการในการให้บริการประชาชน การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้าง ของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสม ทันสมัย มีขีดสมรรถนะสูง และสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่าและเทียบได้กับมาตรฐานสากล สามารถรองรับกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อนมากขึ้นและทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การปฏิรูประบบการบริหารจัดการและการพัฒนาบุคลากรภาครัฐสู่ความเป็นมืออาชีพ รวมทั้งการต่อต้านและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบควบคู่ไปกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรมและสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยปรับปรุง แก้ไข และยกเลิกกฎหมายต่างๆ ให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม เอื้ออำนวยต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การพัฒนาประเทศ การให้บริการประชาชน การประกอบธุรกิจ การแข่งขันระหว่างประเทศ สอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ทั้งนี้ การออกกฎหมายใหม่ควรต้องมีการพิจารณาตรวจสอบความจำเป็นรับฟังความเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นก่อนการออกกฎหมายฯ ดังกล่าวโดยมีระบบการประเมินผลกระทบในการออกกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA) ที่สมบูรณ์ตามมาตรฐานสากล

2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 เป็นแผนพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี (พ.ศ.2560 - 2564) ซึ่งแปลงยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ทิศทางการ

พัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงมุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายอนาคตประเทศไทยในปี 2579 ซึ่งกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี เป็นกรอบที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มุ่งตอบสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดภายใต้ระยะเวลา 5 ปี ต่อจากนี้ไปพิจารณาจากการประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาทั้งจากภายนอกและภายในประเทศที่บ่งชี้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของประเทศ และการสะท้อนถึงโอกาสและความเสี่ยงในการที่จะผลักดันขับเคลื่อนให้การพัฒนาในด้านต่างๆ บรรลุผลได้ในระยะเวลา 5 ปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ทั้งนี้โดยได้คำนึงถึงการต่อยอดให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่องภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับต่อไป ดังนั้น การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายรวมของการพัฒนาได้ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต
2. เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้
3. เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็งแข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งของ ฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มข้นมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากและสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร และน้ำ
4. เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน
5. เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคีการพัฒนา
6. เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคโดยการพัฒนาระดับภูมิภาคและเมืองเพื่อรองรับการพัฒนายกระดับฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานการผลิตและบริการใหม่
7. เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยง (Connectivity) กับประเทศต่างๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทนำและสร้างสรรค์ในด้านการค้า การบริการ และการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก

ภายใต้เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมของการพัฒนาดังกล่าว ในช่วง 5 ปีต่อจากนี้ไป ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ โดยจะต้องปฏิรูปและปรับเปลี่ยนเพื่อแก้ปัญหารากฐานสำคัญที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่สั่งสมมานาน ในขณะเดียวกันดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อที่จะใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศให้เกิดผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างเต็มที่ จำเป็นต้องวางระบบ การบริหารจัดการความเสี่ยงและการสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่เหมาะสม รวมทั้งวางรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการพัฒนาในระยะยาว ทั้งนี้จุดเน้นและประเด็นหลักที่เป็นหัวใจของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 นั้น ให้ความสำคัญกับประเด็นร่วมและประเด็นบูรณาการสำคัญที่ต้องนำมา

ประกอบการศึกษาการจักระบบประมาณและการถ่ายทอลงในรายละเอียดสำหรับการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติเกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างจริงจัง ดังนี้

1. การพัฒนานวัตกรรมและการนำมาใช้เป็นปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศในทุกด้าน โดยที่ในช่วงต่อจากนี้ไปจะมุ่งเน้นการนำความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนานวัตกรรม เพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจทั้งในเรื่องกระบวนการผลิต และรูปแบบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี และรูปแบบการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งวิถีชีวิต ของผู้คนในสังคมทั้งที่เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคนและการพัฒนาต่อยอด นวัตกรรมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและส่งเสริมขีดความสามารถของมนุษย์ ซึ่งจะส่งผลให้ผลผลิตการผลิตสูงขึ้น ช่วยขยายฐานรายได้จากผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ และช่วยลดต้นทุน ทั้งนี้ท่ามกลางการแข่งขันในตลาดโลกที่สูงขึ้นและ การแข่งขันจากประเทศที่มีค่าแรงต่ำกว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จะมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมไม่ว่าจะเป็น นวัตกรรมในผลิตภัณฑ์หรือด้านกระบวนการผลิตเพื่อใช้ประโยชน์ ในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการ โดยให้ความสำคัญทั้งกับผลิตภัณฑ์ที่ใช้เทคโนโลยีแบบซับซ้อน และ/หรือการใช้นวัตกรรมสำหรับการพัฒนาสินค้าและบริการทั้งในระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงซึ่งมีผล ต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง อาทิ การเพิ่มมูลค่าผลผลิตจากการปรับเปลี่ยน ตำแหน่งในสายการผลิตไปทำกิจกรรมอื่นๆ ที่ให้มูลค่าเพิ่มสูงกว่าโดยจะให้ความสำคัญกับการย้อนกลับ ไปเริ่มทำกิจกรรมอื่นในห่วงโซ่มูลค่าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงมากขึ้น เช่น ในขั้นตอนของการพัฒนาหรือออกแบบ สินค้า การวิจัยและพัฒนาและการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ รวมถึงการก้าวไปข้างหน้าเพื่อทำกิจกรรม ประเภทการพัฒนาตลาด โลจิสติกส์ และการสร้างตราสินค้า ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้มูลค่าเพิ่มสูงกว่าใน ขั้นตอนการผลิตและการประกอบสินค้าที่ให้มูลค่าเพิ่มต่ำที่สุด ทั้งนี้โดยมีแนวทางหลักในการผลักดันการ พัฒนานวัตกรรมและการนำมาใช้ คือการกำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ (National Research Agenda) ให้มีจุดเน้นที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจงและสอดคล้องกับสาขาเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และการใช้ กลยุทธ์ด้านนวัตกรรมบูรณาการ โดยส่งเสริมความร่วมมือและการเป็นหุ้นส่วนของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคเอกชนในทุกสาขาการผลิตและบริการ รวมทั้งชุมชน ในการสร้างสภาพแวดล้อมและ องค์ประกอบของระบบการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมให้เข้มแข็งและต้องบูรณาการการวิจัย และ พัฒนากับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และการพัฒนานวัตกรรม โดยต้องกำหนดวาระการวิจัย ของประเทศที่สอดคล้องกับสาขาเป้าหมายหรือประเด็นการพัฒนาทางสังคมที่สำคัญ ซึ่งเป็นความ ต้องการของตลาดและสังคม และภาคเอกชนจะต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมที่เข้มแข็งในทุกขั้นตอนตั้งแต่ กระบวนการวิจัย การพัฒนา การนำผลการวิจัยและการพัฒนาไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และการ พัฒนานวัตกรรม โดยการสนับสนุนด้านเงินทุนเพื่อการวิจัย องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และแนวคิด และทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็น ขณะเดียวกันก็คำนึงถึงการใช้นวัตกรรมในการตอบโจทย์การ พัฒนาที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนชุมชนในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ และการสร้าง สังคมคุณภาพ

2. การเตรียมความพร้อมของประเทศในด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ นวัตกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 5 ปีนี้ต้องมุ่งเน้นในเรื่องสำคัญ ดังนี้

2.1 การสนับสนุนการวิจัยพัฒนา การดัดแปลงและต่อยอดการพัฒนาเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสาขาการผลิตและบริการเดิมและต่อยอดไปสู่

ความเป็นอัจฉริยะโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและการผสมผสานเทคโนโลยี อาทิ กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ กลุ่มเครื่องมืออุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบ เครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว และกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง

2.2 การพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี(Technopreneur) รวมทั้งเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตที่เป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศ ได้แก่ เกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กับสถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา เพื่อให้สามารถเข้าถึงและนำผลงานวิจัยพร้อมใช้มาต่อยอดใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ โดยดำเนินการควบคู่กับการส่งเสริมสังคม ผู้ประกอบการที่ผลิตได้ขายเป็น

2.3 การพัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ให้ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเร่งสร้างและพัฒนาบุคลากรวิจัยในสาขา STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) และส่งเสริมห้องปฏิบัติการวิจัยของภาคเอกชนที่ได้ มาตรฐานและในแขนงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมของประเทศในอนาคต เช่น สาขาวิทยาการรับรู้ ชีววิทยาเชิงสังเคราะห์ เซลล์ต้นกำเนิด เป็นต้น

2.4 การสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นเครือข่ายระหว่างสถาบันวิจัย สถาบันการศึกษา ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน/ชุมชน เพื่อร่วมพัฒนานวัตกรรมทางสังคมให้ เป็นกลไก ในการลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส อาทิ เทคโนโลยีเพื่อผู้สูงอายุ อุปกรณ์ช่วยผู้พิการ

2.5 การปรับกลไกระบบวิจัยและพัฒนาของประเทศทั้งระบบทั้งกลไกการให้ทุนวิจัย การสร้างเครือข่ายวิจัย กระบวนการวิจัย การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งการประเมินผลโครงการวิจัย โดยต้องมุ่งเน้นการประสานพลังและศักยภาพของนักวิจัยในสาขาต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของ ภาคเอกชนในการยกระดับศักยภาพทางเทคโนโลยีได้อย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ

3. การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง ภายใต้เงื่อนไข การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงไปสู่โครงสร้างประชากรสังคมสูงวัยสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จำนวนประชากรวัยแรงงานลดลงต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2558 และเกิดการขาดแคลนแรงงานผลิตภาพแรงงานต่ำ คุณภาพคนยังมีปัญหาในทุกช่วงวัยและส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงกันตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่พัฒนาการไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย ผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ แรงงานมีปัญหาทั้งในเรื่อง ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดงาน และผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพโดยที่จำนวน ไม่น้อยต้องพึ่งพิงผู้อื่นในการดำเนินชีวิต เป็นต้น ดังนั้น จุดเน้นการพัฒนาคนที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีดังนี้

3.1 การพัฒนากลุ่มเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ

3.2 การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม คนไทยในทุกช่วงวัยเป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม

3.3 การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานให้เป็นคนมีคุณภาพในอนาคต การพัฒนาทักษะสอดคล้องกับความต้องการ ในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม เช่น เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นพัฒนาทักษะการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์รวมทั้ง การให้ความสำคัญกับการพัฒนาให้มีความพร้อมในการต่อยอดพัฒนาทักษะในทุกด้าน มีทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ตลาดงาน วัยแรงงานเน้นการสร้างความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับตลาดงานทั้งทักษะขั้นพื้นฐาน ทักษะเฉพาะในวิชาชีพ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ ทักษะการประกอบอาชีพอิสระ วัยสูงอายุเน้นพัฒนาทักษะที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์

3.4 การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใน กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคตอย่างสำคัญ

3.5 การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับและยกระดับ การเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปรับระบบการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และพัฒนาระบบทวิภาคีหรือสหกิจศึกษาให้เอื้อต่อการเตรียมคนที่มีทักษะให้พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3.6 การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพดี เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพและการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ในการดูแลสุขภาพ การพัฒนารูปแบบการออกกำลังกายและโภชนาการที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย การใช้มาตรการทางกฎหมายและภาษีในการควบคุมและส่งเสริมอาหารและผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ การสร้างกลไกในการจัดทำนโยบาย สาธารณะที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพที่จะนำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี

4. การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ ในช่วง 5 ปีต่อจากนี้ไปยังต้องมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพบริการทางสังคมให้ทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาและสาธารณสุข รวมทั้งการปิดช่องว่างการคุ้มครองทางสังคมอื่นๆ ต่อเนื่องจากที่ได้ผลักดันในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และมุ่งเน้น มากขึ้นในเรื่องการเพิ่มทักษะแรงงานและการใช้นโยบายแรงงานที่สนับสนุนการเพิ่มผลิตภาพแรงงานและเสริมสร้างรายได้สูงขึ้น ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ มีดังนี้

4.1 การสร้างโอกาสให้กับกลุ่มเปราะบางประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด โดยจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสและผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล การจัดสรรที่ดินทำกินอย่างมีเงื่อนไขเพื่อป้องกันการเปลี่ยนมือผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินให้แก่กลุ่มคนจน ในภาคเกษตรที่ไร้ที่ดินทำกิน การพัฒนาทักษะของกลุ่มเปราะบางให้สามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ การพัฒนาระบบการประกันภัยพิบัติ ผล การจัดตั้งธนาคารที่ดิน และการพัฒนาองค์กรการเงินฐานราก

4.2 การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนในเรื่อง การสร้างอาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือที่เชื่อมโยงการเพิ่มผลิตภาพสำหรับประชากรกลุ่มร้อยละ 40 รายได้ต่ำสุด ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ อาทิ การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคม การพัฒนาองค์การการเงินฐานรากและการเข้าถึงเงินทุนเพื่อสร้างอาชีพ และการสนับสนุนการเข้าถึงปัจจัยการผลิตคุณภาพดีที่ราคาเป็นธรรม และในขณะเดียวกันก็ต้องเพิ่ม ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณเชิงพื้นที่และบูรณาการเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำ

4.3 การกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพในด้านการศึกษา สาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน และการจัดสวัสดิการ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากร ให้มีการกระจายตัวอย่างเป็นธรรม สร้างปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ รวมทั้งการปรับกฎหมาย กฎระเบียบให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม

4.4 การสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคมในการสนับสนุนการพัฒนาและพร้อมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อยกระดับทักษะของคนในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนจัดสวัสดิการและบริการ ในชุมชน และผลักดันกลไกการกระจายที่ดินทำกินและการบริหารจัดการที่ดินของชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาการไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย รวมถึงการมีสิทธิในการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่

5. การปรับโครงสร้างการผลิตและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของ ห่วงโซ่มูลค่า โดยการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับปัจจัยพื้นฐานและทุนทางเศรษฐกิจให้สนับสนุน การเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตและฐานรายได้เดิม และสร้างฐานการผลิตและรายได้ใหม่ให้กับระบบเศรษฐกิจ และยกระดับห่วงโซ่มูลค่าด้วยการใช้เทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ สร้างสังคมผู้ประกอบการที่มีทักษะในการทำธุรกิจทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี พัฒนาพื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพและพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เพื่อดึงดูดการลงทุนจากเศรษฐกิจและขับเคลื่อนเศรษฐกิจเข้าสู่การเป็นประเทศรายได้สูงในอนาคต

6. การปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและศักยภาพของพื้นที่รวมทั้งสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรมีความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เน้นการพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร ส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรจากกิจการเจ้าของคนเดียวเป็นการประกอบการ ในลักษณะ สหกรณ์ ห้างหุ้นส่วน และบริษัทเพื่อให้เกิดการประหยัดต่อขนาด ลดการทำงานต่ำระดับ และสามารถใช้เทคโนโลยีการผลิตในระดับที่เหมาะสม รวมทั้งใช้กลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง

7. การเพิ่มศักยภาพฐานการผลิตและบริการเดิมและการต่อยอดไปสู่ฐานการผลิตและบริการให้โดยใช้เทคโนโลยีที่เข้มข้นและนวัตกรรม วางรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมสำหรับอนาคตทั้งในด้านการเตรียมคนและโครงสร้างพื้นฐาน สร้างระบบกลไกและเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงความร่วมมือของภาคธุรกิจลักษณะคลัสเตอร์

8. การส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจกระแสใหม่ อาทิ เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจฐานชีวภาพ เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม และการพัฒนาวิสาหกิจตั้งใหม่ (Start Up) และวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมถึงการสร้างสังคมผู้ประกอบการเพื่อต่อยอดฐานการผลิตและบริการและฐานเดิม และสร้างฐานใหม่

9. การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพให้เติบโตและสนับสนุนภาคการผลิตเน้นการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสมดุล และยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศและศักยภาพของพื้นที่รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติและครบวงจรทั้งการผลิตและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

10. การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ขยายฐานเศรษฐกิจให้กว้างขึ้นและต่อยอดห่วงโซ่การผลิตให้เข้มแข็งขึ้น โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและนำผลการวิจัยและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์ในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, JDS และ BIMSTEC และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ โดยพัฒนา ความเชื่อมโยงตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียนให้มีความต่อเนื่องและเป็นโครงข่ายที่สมบูรณ์ พัฒนารูปแบบและบริการการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล ปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาบุคลากรในธุรกิจการขนส่งและบริการโลจิสติกส์ และเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน เขตเศรษฐกิจชายแดนตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในของประเทศ

11. การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่างๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคมผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น

12. การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและยกระดับคุณภาพ สิ่งแวดล้อมเพื่อรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ สนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน เร่งแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมเพื่อลดมลพิษที่เกิดจากการผลิตและการบริโภค พัฒนาระบบบริหารจัดการที่โปร่งใสเป็นธรรม ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นวงกว้างมากขึ้น ต้องเร่งเตรียมความพร้อมในลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้ง บริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ

13. การฟื้นฟูพื้นฐานด้านความมั่นคงที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ โดยเฉพาะการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติของผู้มีความเห็นต่างทางความคิด และอุดมการณ์บนพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการเตรียมการรับมือกับอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบอย่างมีนัยยะสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะ 20 ปีข้างหน้า

14. การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประทุมิชอบ และการสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย ในระบบการบริหารจัดการภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในด้านระบบการบริหารงานและบุคลากร ในส่วนการบริหารจัดการภาครัฐ ให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ ตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม และประชาชนมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ และแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสม ระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น

15. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศเพื่อขยายขีดความสามารถและพัฒนาคุณภาพการให้บริการเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจหลัก และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกกลุ่มในสังคม สนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาค และในอาเซียนอย่างเป็นระบบโดยมีโครงข่ายเชื่อมโยงภายในประเทศที่สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ การพัฒนาระบบบริหารจัดการและการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการดำเนินการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน และการคุ้มครองผู้บริโภค การพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ และการพัฒนาผู้ประกอบการ ในสาขาโลจิสติกส์และหน่วยงานที่มีศักยภาพไปทำธุรกิจในต่างประเทศ

16. การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ โดยเร่งดำเนินการในประเด็นท้าทาย ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานการผลิตและบริการใหม่ที่สร้างรายได้สำหรับประชาชนในภาค การพัฒนาเมืองให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การพัฒนาและฟื้นฟูพื้นที่บริเวณ ชายฝั่งทะเลตะวันออกให้รองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคตอย่างมีสมดุล และการบริหาร จัดการพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เจริญเติบโตและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคและเมืองให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

17. การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศให้เข้มข้นและส่งผลต่อการพัฒนาอย่างเต็มที่ โดยในระยะเวลา 5 ปี ต่อจากนี้ไปจะมุ่งเน้นการผลักดันให้ความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบและในเชิงสถาบันมีความคืบหน้าและชัดเจนในระดับปฏิบัติการและในแต่ละจุดพื้นที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศ รวมทั้งการผลักดันการลดการใช้มาตรการที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษีในการกีดกันการค้าการลงทุนระหว่างกัน ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชิงกายภาพที่ต้องเชื่อมโยงเครือข่ายภายในประเทศและต่อเชื่อมกับประเทศเพื่อนบ้าน และการเตรียมความพร้อมให้ประเทศไทยเป็นประตูไปสู่ภาคตะวันตก และตะวันออกของภูมิภาคเอเชีย ตลอดจนมุ่งเน้นการต่อยอดจากความเชื่อมโยงเชิงกายภาพสู่การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและชุมชนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่างๆ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการกระจายความเจริญในการพัฒนาชุมชน จังหวัดและเมืองตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ รวมถึงพื้นที่เชื่อมโยงอื่นภายในประเทศ ในขณะเดียวกันประเทศไทยต้องดำเนินยุทธศาสตร์ในเชิงรุกในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปลงทุนในต่างประเทศทั้งในส่วนที่จะทำให้เกิดการเชื่อมต่อห่วงโซ่มูลค่าในอาเซียนที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและเพื่อขยายโอกาสด้านการค้าและการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศ CLMV และ อาเซียน รวมทั้งการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือของอาเซียนกับกลุ่มประเทศนอกกลุ่ม อาเซียน รวมทั้งเพิ่มบทบาทของไทยในเวทีโลกด้วยการส่งเสริมบทบาทที่สร้างสรรค์ของไทยในกรอบความร่วมมือต่างๆ รวมทั้งการสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาภายใต้กรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

18. การส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ (Outward Investment) โดยพัฒนาผู้ประกอบการโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถพัฒนาธุรกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม พัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและ การสนับสนุนการดำเนินงานของสภาธุรกิจภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ และสนับสนุนแหล่งเงินทุนและแหล่งข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับฐานการผลิตในต่างประเทศ

19. การปรับปรุงภาคการเงินของไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและให้สามารถแข่งขันได้ ซึ่งภาครัฐต้องเร่งปรับปรุงกฎระเบียบในการกำกับดูแลภาคการเงินเพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันและการให้บริการต่อผู้บริโภคและภาคธุรกิจเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม รวมทั้งการกำกับดูแลที่สามารถป้องกันความเสี่ยงจากความเชื่อมโยงทางการเงินและกระแสการเคลื่อนย้ายของเงินทุนที่จะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปและมีปริมาณธุรกรรมที่มากขึ้น ในขณะเดียวกันสนับสนุนการนำเทคโนโลยีทางการเงินมาใช้อย่างเข้มข้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการเข้าถึงการพัฒนาเครื่องมือทางการเงิน เพื่อการระดมทุนมาใช้สนับสนุนการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ ขยายการเข้าถึงบริการทางการเงิน เพื่อให้ภาคธุรกิจและประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างทั่วถึงในต้นทุนที่เหมาะสมรวมถึงการพัฒนาองค์การการเงินฐานราก

20. การปฏิรูปด้านการคลังและงบประมาณ ประกอบด้วย การขยายฐานภาษี การปรับระบบการจัดทำคำของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำงบประมาณบูรณาการทั้ง เชิงประเด็น พัฒนาและเชิงพื้นที่ การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ และการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียม และลดความซ้ำซ้อนของสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งสร้างความยั่งยืนทางการคลังของระบบการคุ้มครองทางสังคม ได้แก่ การปรับปรุงระบบการออมเพื่อการเกษียณอายุ การปรับปรุงระบบประกันสุขภาพ เพื่อลดภาระการพึ่งพารายได้จากรัฐบาล

3. แผนปฏิบัติการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2562 – 2565

วิสัยทัศน์ : ปฏิรูปประเทศไทยสู่ Digital Thailand

เป้าหมาย

เป้าหมายที่ 1 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการผลิต การบริการ

1. ประเทศไทยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนานวัตกรรม และสร้างสรรค์ธุรกิจแนวใหม่ และสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก

2. อุตสาหกรรมดิจิทัลมีบทบาทและความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขึ้น ตลอดจนเป็นที่รู้จัก และยอมรับในประชาคมโลก

3. เศรษฐกิจไทยมีความเข้มแข็งจากภายใน โดยธุรกิจฐานราก และ SMEs ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างศักยภาพในการทำธุรกิจ และสร้างโอกาสในการเข้าสู่ตลาดโลก

เป้าหมายที่ 2 สร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียม ด้วยข้อมูลข่าวสารและบริการต่างๆ ผ่านสื่อดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

1. ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อดิจิทัล อย่างเท่าเทียม

2. คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น จากการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศและบริการสาธารณะ โดยเฉพาะ บริการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ผ่านทางเทคโนโลยีดิจิทัล

เป้าหมายที่ 3 เตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกกลุ่ม มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล

1. ประชาชนมีความสามารถในการพัฒนาและใช้สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ มีวิจารณญาณและรู้เท่าทัน

2. ประเทศไทยมีกำลังคนด้านดิจิทัลที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญระดับมาตรฐานสากล และกำลังคนในประเทศมีความรอบรู้และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติและสร้างสรรค์ผลงาน

เป้าหมายที่ 4 ปฏิรูปกระบวนการทัศน์การทำงานและการให้บริการของภาครัฐ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1. กระบวนทัศน์ในการปฏิบัติงานการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐเปลี่ยนแปลงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้บริการประชาชน ธุรกิจและทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความมั่นคงปลอดภัย และมีธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาดิจิทัลของประเทศไทย ตามวิสัยทัศน์และแนวทางการพัฒนาตาม ภูมิทัศน์ดิจิทัล 4 ระยะ แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ 6 ยุทธศาสตร์ ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยแต่ละยุทธศาสตร์มีการกำหนดเป้าหมายระยะ 5 ปี เพื่อให้สามารถติดตามและประเมินความก้าวหน้าได้อย่างชัดเจน และแผนงานเพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ การเพิ่มขีดความสามารถโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลให้ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์รองรับการเป็น Digital Thailand เป็นการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ด้วยการสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่สำคัญ ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โทรคมนาคม และการแพร่ภาพกระจายเสียง ให้มีความทันสมัย มีคุณภาพ ขนาดเพียงพอครอบคลุมทุกพื้นที่ และสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง เพื่รองรับการติดต่อสื่อสาร การเชื่อมต่อ การแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ การค้า และพาณิชย์และการบริการภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการใช้งานรูปแบบต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความ มั่งคั่งทางเศรษฐกิจ และความมั่นคงทางสังคมของประเทศ รวมทั้งเพื่รองรับการเป็นศูนย์กลางด้านดิจิทัลใน อนาคต สำหรับยุทธศาสตร์ที่ 1 นี้ จะสร้างให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่ทันสมัย ประชาชนทุกคน สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งการเข้าถึงบริการจะสามารถทำได้ทุกที่ ทุกเวลา อย่างมีคุณภาพ โดยเทคโนโลยีที่ใช้ความเร็วที่รองรับความต้องการ และราคาค่าบริการที่ต้องจ่ายจะต้องไม่เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงบริการอีกต่อไป ใน

อนาคตโครงสร้างพื้นฐานอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์จะกลายเป็นสาธารณูปโภค ขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง เช่นเดียวกับ ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ที่สามารถรองรับการเชื่อมต่อกับทุกสรรพสิ่ง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง การกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศโดยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้ภาคธุรกิจสามารถลดต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการ พร้อมกับเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนวางรากฐานการแข่งขันเชิงธุรกิจรูปแบบใหม่ในระยะยาวภายใต้การส่งเสริมเศรษฐกิจ ดิจิทัล จึงจำเป็นต้องเร่งสร้างระบบนิเวศสำหรับธุรกิจดิจิทัล โดยมุ่งเน้นการยกระดับและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ ที่จะส่งผลต่อการขยายฐานเศรษฐกิจและอัตราการจ้างงานของไทยอย่างยั่งยืนในอนาคต

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : สร้างสังคมคุณภาพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างสังคมคุณภาพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง การพัฒนาประเทศไทยที่ประชาชน ทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเกษตรกร ผู้ที่อยู่ในชุมชนห่างไกล ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และคนพิการ สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากบริการต่างๆ ของรัฐผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล มีการรวบรวมและแปลงข้อมูลองค์ความรู้ของประเทศทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่นให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ ประโยชน์ได้โดยง่ายและสะดวก โดยประชาชนมีความรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสาร และมีทักษะในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล หมายถึง การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของหน่วยงานรัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างมีแบบแผนและเป็นระบบจนพัฒนาสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลโดยสมบูรณ์ โดยลักษณะของบริการภาครัฐหรือบริการสาธารณะจะอยู่ในรูปแบบ ดิจิทัลที่ขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชนหรือผู้ใช้บริการ (citizen driven) ซึ่งประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการได้โดยไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพ พื้นที่ และภาษา และในระยะต่อไปด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยให้รัฐบาลสามารถหลอมรวมการทำงานของภาครัฐเสมือนเป็นองค์กรเดียว ภาครัฐจะแปรเปลี่ยนไปเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสร้างบริการสาธารณะโดยเอกชนและประชาชน เรียกว่า บริการระหว่างกัน (peer to peer) ตามหลักการออกแบบที่เป็นสากล (universal design) ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ การปกครอง/บริหารบ้านเมือง และเสนอความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของภาครัฐได้อย่างสมบูรณ์

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล การพัฒนากำลังคนดิจิทัล หมายถึง การสร้างและพัฒนาบุคลากรวัยทำงานให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาดในการประกอบอาชีพ รวมถึงการพัฒนาทักษะด้าน เทคโนโลยีดิจิทัลในบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ทั้งที่ประกอบอาชีพในสาขาเทคโนโลยีดิจิทัลโดยตรงและทุกสาขาอาชีพ ให้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญตามระดับมาตรฐานสากล เพื่อสร้างให้เกิดการจ้างงานที่มี คุณค่าสูงรองรับการพัฒนาประเทศในยุคเศรษฐกิจและสังคมที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างพลังขับเคลื่อนประเทศแบบบูรณาการสู่ความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หมายถึง การอาศัยมาตรฐาน กฎหมาย

กฎ ระเบียบ และกติกา ที่มีประสิทธิภาพทันสมัยและสอดคล้องกับหลักเกณฑ์สากล มาเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลของประเทศ ตลอดจนการสร้างความมั่นคงปลอดภัย การสร้างความเชื่อมั่น และการคุ้มครองสิทธิให้แก่ผู้ใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในทุกภาคส่วน เพื่อก่อให้เกิดการอำนวยความสะดวก ลดอุปสรรค เพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องต่างๆ พร้อมทั้งสร้างแนวทางขับเคลื่อนอย่างบูรณาการเพื่อรองรับการเติบโตของเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัตนา โอฬารักษ์ (2554) ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 14 - 16 ปี ศึกษาในระดับชั้น ปวช. วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี จำนวน 375 คน พบว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบกลุ่มรักครอบครัว (Intimate) มากที่สุด คือ ร้อยละ 68.27 สำหรับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กมากที่สุด ร้อยละ 92.80 ช่วงเวลาที่ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์บ่อยที่สุดเป็นช่วงเวลา 18.01 – 22.00 น. ร้อยละ 45.07 ความถี่การเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ทุกวัน ร้อยละ 30.93 และกิจกรรมที่ทำบนสังคมออนไลน์มากที่สุดคือการสนทนา ร้อยละ 88

ฤดีพร ผ่องสุภาพ (2551) ศึกษาการแสวงหาข่าวสารการประชาสัมพันธ์และความพึงพอใจในการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ มีการแสวงหาข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในระดับปานกลางและส่วนใหญ่ทำการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่บ้านทุกวัน เป็นเวลามากกว่า 2 ชั่วโมง และใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการแสวงหาข่าวสารมากที่สุด โดยการแสวงหาข่าวสารประชาสัมพันธ์ของนิสิตนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อสังคมออนไลน์ การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์และความพึงพอใจจากการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

ศรารุช ศรีวิไล (2547) ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นเกมออนไลน์ของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา จากการศึกษากิจกรรมการเล่นเกมออนไลน์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกเล่นเกมออนไลน์จากการโฆษณาให้ทดลองเล่นเกมฟรีทางอินเทอร์เน็ต ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ โดยเล่นเกมออนไลน์ประเภทสนุก/ไรสาระ และเล่นเกมได้อารมณ์ ช่วงเวลาที่เล่นเกมส่วนใหญ่เป็นเวลาหลังเลิกเรียนโดยเล่นเกมเฉลี่ย 1 - 2 ชั่วโมง นักศึกษาส่วนใหญ่สมัครเป็นสมาชิกการใช้บริการเกมออนไลน์และเคยใช้เวลาในการเล่นเกมนานที่สุด 3 - 4 ชั่วโมง โดยเล่นที่ร้านเกมออนไลน์กับเพื่อน

ศิริพร มโนไพศาล (2553) ศึกษา ทัศนคติและอิทธิพลของการโฆษณาใน Facebook กรณีศึกษา นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการเล่น Facebook ต่อวันเฉลี่ย 31 - 60 นาที ส่วนใหญ่ไม่บอกถึงข้อมูลส่วนตัว เช่น อีเมล เบอร์โทรศัพท์ แต่จะเปิดเผย เพศ วันเกิด และสถานภาพ โดยเพื่อนในสังคมออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เฉลี่ย 100 - 500 คน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการเล่น Facebook มาก เนื่องจากได้รับประโยชน์จากการใช้ Facebook เช่น สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว สามารถเก็บข้อมูลจากบุคคลที่

เราสนใจได้ ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินและกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติกับการใช้ Facebook เหมือนเป็นกิจวัตรประจำวันส่วนหนึ่งของชีวิตหรือตารางชีวิตประจำวัน

ศรีศักดิ์ วัฒนวงษ์ (2548) ศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับชั้นมัธยม ศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีมีการใช้อินเทอร์เน็ตมาก มีความแตกต่างกันตามเพศ การมีและไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้ที่บ้าน ประสพการณ์การใช้อินเทอร์เน็ตและระดับการศึกษา ดังนั้นผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีสอดคล้องกับแนวคิดของ Normal Jacobe ที่ว่าสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงแบบทันสมัยแต่ไม่มีการพัฒนา ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาควรจัดตั้งชมรมการใช้อินเทอร์เน็ต และให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการใช้ Chat ICQ และ MSN การเล่นเกมกระดานข่าว (Web Board) การถ่ายโอนข้อมูลการใช้อีเมล สนทนาออนไลน์และสนับสนุนให้นักเรียนติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ ญาติพี่น้อง คนรู้จัก ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการศึกษาให้มากขึ้น

องอาจ ฤทธิ์ทองพิทักษ์ (2539) ศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารผ่านระบบเว็บไซต์ไวด์เว็บของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้การสื่อสารผ่านระบบเว็บไซต์ไวด์เว็บที่มหาวิทยาลัย และสนใจเปิดรับเนื้อหาประเภทบันเทิงมากที่สุด นอกจากนี้นักศึกษามีการใช้ประโยชน์จากระบบเว็บไซต์ไวด์เว็บ เพื่อการพัฒนาตนเองในด้านวิชาการและทักษะการใช้งานระบบเว็บไซต์ไวด์เว็บ และการใช้ระบบเว็บไซต์ไวด์เว็บในการตอบสนองความต้องการด้านข่าวสารและการพักผ่อนหย่อนใจ

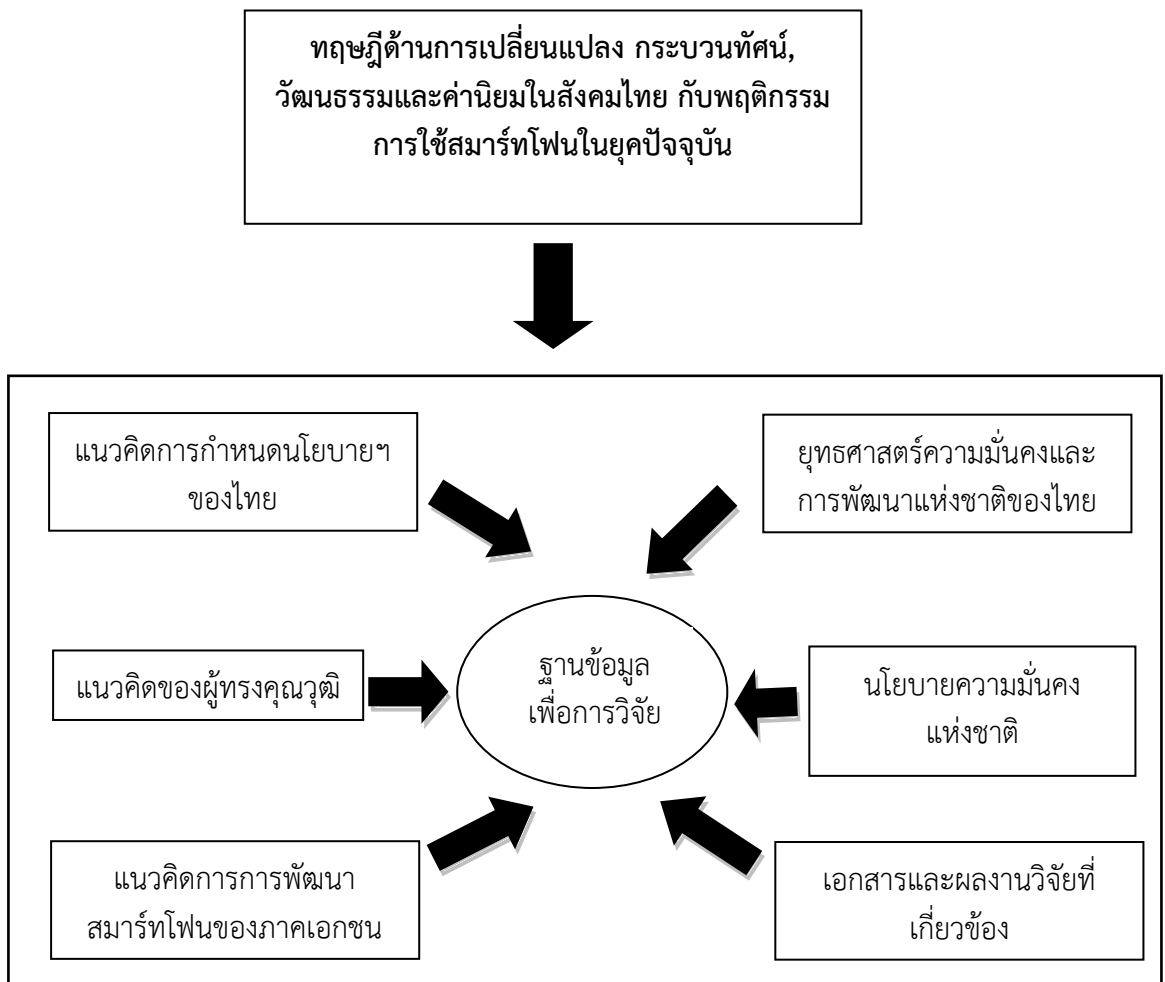
อรรถพล อูสายพันธ์ (2549) ศึกษาพฤติกรรมใช้อินเทอร์เน็ตและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาต่างคณะและต่างชั้นปีกับปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านจอมบึง พบว่านักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่อย่ละ ๔๕.๗๑ ความถี่ในการใช้ 1 - 2 วันต่อสัปดาห์ร้อยละ 55.71 จำนวนที่ใช้เฉลี่ยต่อสัปดาห์ 1 - 3 ชั่วโมงร้อยละ 43.43 ช่วงเวลาที่ใช้มากที่สุด 12.00 - 13.00 น. ร้อยละ 16.86 และช่วงเวลา 17.00 - 19.00 น. ร้อยละ 16.29 มีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อการค้นคว้าข้อมูลเป็นส่วนใหญ่อย่ละ 86.29 ใช้เพื่อดูหนังฟังเพลงร้อยละ 49.71 ใช้เพื่อเล่นเกมร้อยละ 46.86 ใช้เพื่อรับส่งอีเมลร้อยละ 49.43 และใช้เพื่อสนทนากับเพื่อนร้อยละ 45.43 เว็บไซต์ไวด์เว็บที่เข้าใช้บ่อยที่สุดคือ www.google.com ร้อยละ 77.17 www.sanook.com ร้อยละ 30.86 และ www.hotmail.com ร้อยละ 17.14

ปณิชา นิติพรมงคล (2554) ศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คนวัยทำงานในกรุงเทพมหานครให้ความนิยมเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ Facebook ในการเป็นสมาชิกมากที่สุด โดยพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ คนทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ การศึกษา รายได้ แตกต่างกัน มีการแสดงพฤติกรรมการเข้าใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกัน สวนอาชีพที่แตกต่างกันมีการแสดงพฤติกรรมการเข้าใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกัน

ดลฤดี คุ่มพูล (2547) ศึกษาพฤติกรรมการเล่น ผลกระทบและแนวทางการพัฒนาเกมคอมพิวเตอร์สำหรับเยาวชนไทย พบว่า เด็กส่วนใหญ่เล่นเกมแอคชั่นโดยเล่นผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สวนใหญ่เด็กจะเล่นเกมที่ร้านอินเทอร์เน็ตและเล่นเป็นประจำในช่วงปิดเทอมและวันหยุดสุดสัปดาห์ ใน

ด้านผลกระทบทางด้านอารมณ์ สังคม และการเรียน ส่วนใหญ่มีผลกระทบอยู่ในระดับน้อย ส่วนแนวทางการพัฒนาเกมการศึกษาให้มีรูปแบบที่น่าสนใจเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เด็กได้เล่นเกมที่สนุกสนาน และได้ความรู้ อีกทั้งเหมาะสมกับวัยของเด็ก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อีกทั้งยังเหมาะสมกับวัยเด็ก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีของเด็กและเพื่อป้องกันความรุนแรงที่เกิดจากการเรียนแบบการเล่นเกมของเด็กอีกด้วย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

ชุมชนหรือสังคมไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลกซึ่งจะมีการเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการเปลี่ยนผ่านยุคของความเจริญในด้านต่างๆ ที่เทคโนโลยีด้านการสื่อสารและสารสนเทศเข้ามามีส่วนสำคัญในการเปิดพื้นที่ของโลกให้กลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ผ่านระบบเครือข่ายทางสังคม (Social Network) จนนำไปสู่ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) มีการเปิดรับข้อมูลได้อย่างทั่วถึงกันในทุกพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นหมู่บ้าน ชุมชน สังคม ประเทศ ภูมิภาค โลก จนกระทั่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว ซึ่งกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องปกติธรรมดาของสังคมมนุษย์ ทุกชุมชนสังคมต้องมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะต่างๆ กัน ไม่มีชุมชนสังคมใดสามารถยืนหยัดรักษาสถานะของตนเองได้ตลอดเวลา ดังนั้น การทำความเข้าใจหรือศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง กระบวนการเปลี่ยนแปลง และอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการพัฒนาทุกภาคส่วน เพื่อที่จะสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาและดำเนินการพัฒนาให้ไปสู่ความสมดุลและยั่งยืน

บทที่ 3

พฤติกรรมการใช้สมาร์ตโฟนในยุคปัจจุบันที่มีผลต่อ การเปลี่ยนแปลงในสังคม

การดำเนินงานการวิจัยแนวทางการพัฒนากระบวนการแก้ไขบำบัดและฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่เข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรม ผู้วิจัยได้พบว่าปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนา กระบวนการแก้ไขบำบัดและฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่เข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรม โดยรวมแล้วจะมีสาเหตุ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ซึ่งได้แยกออกดังนี้

สภาพเทคโนโลยีจากอดีตจนถึงปัจจุบันของประเทศไทยในยุค 5 จี

โดยเริ่มต้นจากยุคที่ 2G และ 2.5G ซึ่งเป็นยุคที่มีการให้บริการระบบเสียงและการส่งข้อมูลในขั้นต้นซึ่งเป็น เทคโนโลยีที่มีข้อจำกัดอยู่มาก จนมีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารไร้สายยุคที่ 3 หรือ 3G (Third Generation) เป็นการพัฒนาการสื่อสารไร้สายที่มุ่งเน้นการบริการแบบผสมผสาน ผู้ใช้บริการสามารถใช้บริการด้านเสียงและข้อมูลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ หรือผู้ให้บริการสามารถคุยโทรศัพท์ด้วยเสียงที่คมชัด ทั้งยังให้บริการด้านมัลติมีเดีย และอินเทอร์เน็ตได้อย่าง สมบูรณ์แบบด้วยความเร็วที่สูงขึ้น เพื่อให้มีความสามารถในการใช้โครงข่ายทั่วโลก (Global Roaming) สำหรับเครื่องมือ สื่อสารไร้สายไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์เคลื่อนที่อัจฉริยะ (Smart Phone) และพัฒนาสู่ระบบการสื่อสารไร้สายรุ่นที่ 4 (Fourth Generation Wireless) หรือ 4G เป็นอีกขั้นของการสื่อสารเคลื่อนที่แบบ Broadband ที่ออกใช้ภายหลังจากระบบ 3G โดยการพัฒนาเทคโนโลยีเป็นผลมาจากจุดอ่อนของระบบ 3G ส่วนการใช้งานของระบบเครือข่ายไร้สาย 4G หรือเรียกอีก อย่างว่า LTE (Long term Evolution) เป็นเครือข่ายที่มีความเร็วสูงสุดชนิดพิเศษในลักษณะ Combination of Wi-Fi and Wi-Max ความเร็วในการรับ-ส่งข้อมูลได้ถึง 100 Mbps-1 Gbps โดยคุณสมบัติของ LTE กระจายความถี่อยู่ที่ 1800 MHz และ 2300 MHz (20 ช่องสัญญาณ) และโดดเด่นในการเชื่อมต่อเสมือนจริงในรูปแบบสามมิติ (three-dimensional) ระหว่างผู้ใช้โทรศัพท์ด้วยกัน ทำให้ส่งข้อมูลได้รวดเร็วขึ้นมีความเร็วเหนือกว่า 3G ถึง 10 เท่า สามารถรับชมรายการ โทรทัศน์ผ่านมือถือหรือสนทนาผ่านระบบ Video Conference ระดับความคมชัดแบบ HD (High-Definition) โดยออกแบบมาเพื่อใช้งานเครือข่ายที่ครอบคลุมพื้นที่ได้ในบริเวณกว้าง และแนวโน้มการพัฒนาที่กำลังเป็นที่สนใจอย่างมากในปัจจุบันและอนาคตก็คือ “ระบบสื่อสารไร้สาย 5G (Fifth Generation)” เป็นเทคโนโลยีที่มีความเร็วในการรับส่งข้อมูลได้ เร็วถึง 20 Gbps มากกว่า 4G ถึง 20 เท่า ในปัจจุบันเครือข่ายไร้สาย 4G ใช้ความเร็วสูงสุดในการดาวน์โหลดข้อมูล 7 – 20 Mbps ซึ่งในทางตรงกันข้าม 5G สามารถใช้ความเร็วในการดาวน์โหลดข้อมูลเพียง 1 กิกะบิตต่อวินาทีเท่านั้น การเปลี่ยนไป ใช้ 5G จะช่วยลดเวลาในการเข้าถึงข้อมูลจากเดิมใช้เวลาอยู่ที่ 50 มิลลิวินาที เหลือเพียง 1 มิลลิวินาทีเท่านั้น โดยระบบ 5G เน้นการพัฒนาให้ระบบและเทคโนโลยีสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นสากล (Global

Interoperability) โดยใช้คลื่นความถี่เดียวกัน (Harmonized Spectrum Usage) ซึ่งในอนาคตอาจพบว่าแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสามารถผ่าตัดทางไกลได้โดยการดูคลิปวิดีโอแล้วแนะนำแพทย์ที่อยู่ในโรงพยาบาลในถิ่นทุรกันดารแบบ Real Time ได้

ระบบ 5G เป็นพื้นฐานของแนวคิด Internet of Thing และ Machine to Machine ซึ่งเป็นการสื่อสาร ระหว่างอุปกรณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือ เครื่องจักร ยานพาหนะ หรือระบบ ภายในอาคารที่มีการติดตั้งวงจร อิเล็กทรอนิกส์ ซอฟต์แวร์ เซ็นเซอร์ และเครือข่ายการเชื่อมต่อต่างๆ ที่ทำให้อุปกรณ์เหล่านี้สามารถส่งผ่านข้อมูลถึงกันอย่างรวดเร็ว และมีความล่าช้าของเวลา (Time Lag) น้อยมาก ทำให้สามารถพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ ที่ในอดีตไม่เคยทำได้ เช่นการควบคุมกล้องวงจร ปิดหรือเครื่องใช้ต่างๆ จากทางไกลด้วยอินเทอร์เน็ตบนมือถือหรือแม้แต่อุปกรณ์พกพาติดตัว สำหรับ วัดระดับความเครียดและอัตราการเต้นของหัวใจ ที่สามารถเข้ามาช่วยลดอาการหัวใจวายได้ เป็นต้น ทั้งนี้ เทคโนโลยี 5G จะทำให้เมืองกลายเป็น Smart City หรือเมืองอัจฉริยะ เป็นการนำเทคโนโลยี ดิจิทัลมาปรับใช้กับเมือง เพื่อให้มีความสะดวกสบายและน่าอยู่มากยิ่งขึ้น ประชาชนสามารถเข้าถึง บริการสาธารณะของเมืองได้อย่างรวดเร็ว การเชื่อมโยงข้อมูลถึงกันเพื่อช่วยพัฒนาระบบบริการให้มี ประสิทธิภาพสูงสุด มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสร้างความปลอดภัยได้ มากขึ้น

ในเวที ITU Telecom World 2016 เห็นว่าปัจจัยสำคัญในการชี้ชะตา 5G ก็คือ “คลื่น ความถี่” ซึ่งในระดับ นานาชาติต้องมีการตกลงมาตรฐานการใช้คลื่นความถี่ร่วมกันเพื่อให้อุปกรณ์ ต่างๆ สามารถใช้งานได้ในทุกประเทศ และจำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละประเทศต้องมี Spectrum Roadmap เพื่อ รองรับการจัดสรรคลื่นความถี่อย่างเป็นระบบ ย่านความถี่ที่อาจเห็นการจัดสรรสำหรับ 5G ก่อนคือ ย่าน 3.5 GHz เนื่องจากในแต่ละประเทศยังเป็นคลื่นที่ไม่ได้ใช้งาน ส่วนย่าน 700 MHz ในหลาย ประเทศยังต้องรอการเปลี่ยนผ่านไปสู่ทีวีดิจิทัล จึงจะมีคลื่นความถี่มาให้บริการ 5G ในส่วนของที่ ประชุมงาน Unlock 5G Spectrum towards sustainable Thailand 4.0 เห็นว่า 5G จะสร้างการ เปลี่ยนแปลงใน 5 ด้านสำคัญ คือ สร้างการเชื่อมต่อที่ไม่จำกัด สร้างสรรค์นวัตกรรมทางเศรษฐกิจ ขยายพลังอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง สร้าง IoTs และปฏิรูปอุตสาหกรรมทั้งทางกว้างและทางลึก และ ความจำเป็นต้องใช้คลื่นความถี่ใหม่ที่มีขนาดแบนด์วิธกว้างมาก ซึ่งมีการมองไว้ 3 ย่าน คือ ต่ำกว่า 1 GHz, 1-6 GHz และสูงกว่า 6 GHz ขึ้นไป ซึ่งเป็นหนึ่งในเหตุผลว่าทำไมประเทศไทยควรมีแผนจัดสรร คลื่นความถี่และควรกำหนดให้มีการจัดสรรคลื่นความถี่ล่วงหน้าเพื่อใช้ในกิจการโทรคมนาคม จากนั้น ควรกำหนดให้มีการประมูลล่วงหน้าอย่างน้อย 3-5 ปี เพื่อให้ผู้ประกอบการที่สนใจสามารถเตรียม ความพร้อมทางการเงินลงทุนและทำแผนธุรกิจ และยังเป็นผลดีกับบริษัทพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง อื่นๆ จะได้มั่นใจว่าอนาคตจะมีคลื่นความถี่มารองรับนวัตกรรมใหม่

จากเวทีการแลกเปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับเทคโนโลยี 5G และประเทศไทย 4.0 โดยสมาคม โทรคมนาคมแห่งประเทศไทยได้ร่วมกับสมาคมโทรคมนาคมแห่งประเทศไทยญี่ปุ่น โดยการสนับสนุนของ ภาคเอกชนและสำนักงาน กสทช. มี ความเห็นว่าทิศทางหลักของการให้บริการยุค 5G ต้องมุ่งไปที่การ สร้างพันธมิตร สร้างความร่วมมือกับธุรกิจอื่นๆ หรือแม้แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมกัน สร้างสรรค์ Solution ใหม่ ๆ สำหรับธุรกิจและสังคม รูปแบบความสัมพันธ์ ทางธุรกิจก็จะเปลี่ยนไป จากเดิมที่เป็น B2C (Business to Customer) หรือ B2B (Business to Business) เป็น B2B2C หรือแม้แต่ B2B2G (Government) เป็นต้น ดังนั้น 5G ไม่ใช่แค่การสื่อสารระหว่างคนกับคน แต่รวม

ไปถึงการสื่อสาร ระหว่างคนกับเครื่องจักร และเครื่องจักรกับเครื่องจักร ไม่ใช่แค่การสื่อสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือแท็บเล็ต การ ประยุกต์ใช้ 5G จะทำให้การใช้งานโทรคมนาคมเพิ่มขึ้นมหาศาล และเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตในสังคม นอกจากนี้ 5G ยัง เกี่ยวข้องกับภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ และเป็นการเชื่อมโยงโลกเข้าสู่ระบบเดียวกันด้วย ประเทศไทยหลังจากนี้ในการพัฒนายังจะเสียประโยชน์ทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ และที่สำคัญที่สุดของการเตรียมตัวคือการปรับเปลี่ยนวิธีคิดใหม่เกี่ยวกับระบบนิเวศของการให้บริการที่ต้องผสมผสานบริการอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ระบบการสื่อสารตอบสนองทุกมิติชีวิตของผู้ใช้งาน และสังคมสามารถใช้ประโยชน์จาก 5G ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การคิดเรื่อง 5G ต้องยกระดับจากการคิดแบบ Telecommunications Services ไปสู่การมองให้เห็น Platform และ Ecosystem ใหม่

โดยนับตั้งแต่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรม ครั้งที่ 3 ในปี 1969 ที่เทคโนโลยี IT เริ่มเป็นพลังสำคัญในการเปลี่ยนแปลง วิถีการดำรงชีวิตของผู้คนเปลี่ยนไป วิวัฒนาการของเทคโนโลยีก็ไปไม่หยุด จนถึงยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ในปัจจุบันที่ มีการผสมผสานของเทคโนโลยีต่างๆ โดยมี IT คอมพิวเตอร์และวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ เป็นแกนนำ ปัจจุบันมีคำเรียก บรรดาเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่นี้ว่า “Disruptive Technologies” ซึ่งทำให้เกิดการประยุกต์ในทุกอุตสาหกรรม เช่น การควบคุมเครื่องจักรและเครื่องยนต์ที่ชาญฉลาด (Machine Intelligent), เครือข่ายเว็บเคลื่อนที่ (Ubiquitous Web), โมบายบรอดแบนด์ (Mobile Broadband), และยานพาหนะไร้คนขับ (Unmanned Vehicles) รวมไปถึงซอฟต์แวร์ที่สามารถแปลภาษาได้ทุกภาษาทั่วโลก เทคโนโลยีเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้มนุษย์สามารถเข้าถึงระบบการศึกษา การบริการสาธารณสุข รวมทั้งการปฏิวัติด้านดิจิทัล ซึ่งจะทำให้เกิดการสร้างงานอย่างมหาศาลในอนาคต อย่างไรก็ตามกระแส Disruptive Technology อาจส่งผลกระทบในหลายวงการของภาคอุตสาหกรรม เช่น ในอุตสาหกรรมทางการเงินพบว่ากำลังเคลื่อนเข้าสู่กระแส Cashless Society (สังคมไร้เงินสด) และ Cardless Transactions (การโอนโดยไม่ใช้เงินสด) กลายเป็นสิ่งที่หลายธนาคารต้องปรับตัวให้ทันและหารูปแบบบริการใหม่ๆ เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งอาจนำไปสู่ยุค Bankless (ไม่มีธนาคาร) ขึ้นอยู่กับว่าจะเมื่อไหร่เท่านั้น เทคโนโลยีหนึ่งที่กำลังมาแรงจะแข่งขันกันก็คือ Live Sports หรือการถ่ายทอดกีฬาแบบสดๆ ซึ่งจะกระทบแน่นอนต่อระบบจ่ายค่าสมาชิกของเว็บให้บริการดูหนังและผู้ให้บริการในระบบจ่ายรายเดือนของช่องเคเบิลทีวีต่างๆ ในภาคอสังหาริมทรัพย์พบว่ามีบริษัท Real Estate Tech Startups (สตาร์ทอัพด้านเทคโนโลยีสำหรับอสังหาริมทรัพย์) ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การจัดการบริหารโครงการแพลตฟอร์มต่างๆ ไปจนถึงการทำเครื่องมือสำหรับผู้กู้ยืมและนายหน้าต่างๆ ด้วยระบบนี้ทำให้พวกเขาขายบ้านได้อย่างรวดเร็วกว่าการขายบ้านระบบเก่าที่ต้องใช้เวลาถึง 70 วันกว่าจะจบกระบวนการ

ซึ่งพิจารณาคัดเลือกจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ กล่าวคือ 1) การเข้าถึงซึ่งดูจากจำนวนผู้บริโภคที่จะได้ใช้หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดังกล่าว และ 2) ผลกระทบ/มูลค่า คือเทคโนโลยีจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มผู้บริโภคและสร้าง มูลค่าให้แก่ธุรกิจได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งเทคโนโลยีที่มีความน่าสนใจทั้ง 5 เทคโนโลยีนี้ ประกอบด้วย

Voice & Visual Search เป็นการค้นหาด้วยภาพและเสียงจะเริ่มเข้ามาแทนที่การพิมพ์ข้อความค้นหา เนื่องจากไลฟ์สไตล์ของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป ทุกคนต้องการความสะดวกสบายมาก

ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทคโนโลยี Voice Personal Assistant (VPA) เช่น Alexa, Google Assistant, Bixby, Cortana และ Siri เริ่มกลายเป็นที่นิยมมากขึ้น

Conversational Platform เป็นแพลตฟอร์มที่ใช้โต้ตอบสนทนากับมนุษย์ หรือที่รู้จักกันดีในชื่อ Chatbot ซึ่งในปี 2018 คาดว่าจะเห็นผู้ให้บริการโดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจ e-Commerce นำ Chatbot เข้ามาใช้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากสามารถตอบสนองลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและอัตโนมัติ ทั้งยังช่วยลดค่าใช้จ่ายของ Call Center ลงอีกด้วย

Cryptocurrency หรือ “เงินดิจิทัล” มีแนวโน้มว่าจะถูกนำมาใช้ทำธุรกรรมมากขึ้นใน ขณะที่อัตราการใช้เงินสดจะลดลง ซึ่งหลายรัฐบาลทั่วโลกเริ่มให้การสนับสนุนการใช้เงินดิจิทัล เนื่องจากช่วยลดค่าดูแล ขนส่ง และตรวจสอบเงินสดลงได้อย่างมาก

Counterfeit Reality หรือ “ความจริงเสมือน” เป็นการสร้าง Content แบบสมจริง ขึ้นมาโดยการลอกเลียนแบบมาจากเหตุการณ์จริง สถานที่จริง และสิ่งมีชีวิต ผ่านทางเทคโนโลยีต่างๆ เช่น Augmented Reality, Virtual Reality หรือ Digital Twin เพื่อ มอบประสบการณ์ใหม่ที่มีความสมจริงให้แก่ผู้บริโภค เช่น การใช้ VR สร้างบ้านจำลองเพื่อให้ลูกค้าเข้าไปดูภายในก่อนก่อสร้างจริง เป็นต้น

Internet of Things เป็นเทคโนโลยีที่จะทำให้อุปกรณ์สามารถเชื่อมต่อหากัน รับรู้ถึงสถานะรอบตัว และนำข้อมูลไปประมวลผลร่วมกัน เพื่อตอบสนองหรือตัดสินใจได้แบบเรียลไทม์และอัตโนมัติ อาทิการผสมผสานการทำงานของ VPA เช่น Alexa หรือ Google Home กับอุปกรณ์ Home Automation ต่างๆ เช่น ระบบ Security & Access Control เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม มีการประเมินว่าจะเกิดผลกระทบของเทคโนโลยีทั้ง 5 ต่ออุตสาหกรรมหลัก มีดังนี้

ค่าปลีก เทคโนโลยี Voice & Visual Search จะเข้ามาพลิกโฉมแอปพลิเคชันสำหรับซื้อของออนไลน์ การค้นหาสินค้าที่ต้องการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วจะช่วยให้ผู้บริโภคเลือกที่จะมาใช้บริการมากขึ้น ธุรกิจมีการขยายตัวตาม

หน่วยงานกำกับดูแล เงินดิจิทัลและเทคโนโลยี Fintech จะเป็นตัวกระตุ้นให้หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง เข้ามาศึกษาและวางกรอบเพื่อควบคุมการใช้เทคโนโลยีเหล่านั้นให้มีความมั่นคงปลอดภัย และรัฐบาลไม่เสียผลประโยชน์ ในขณะเดียวกัน เมื่อเทคโนโลยีดังกล่าวกลายเป็นที่ยอมรับ ย่อมก่อให้เกิดโมเดลทางธุรกิจใหม่ๆ และการนำเทคโนโลยีไปใช้เพื่อในธุรกิจมากยิ่งขึ้น

สื่อและภาพยนตร์เป็นอุตสาหกรรมที่จะได้รับผลกระทบจาก Counterfeit Reality อย่างชัดเจนที่สุด การนำเทคโนโลยีดังกล่าวไปใช้จะช่วยเพิ่มความเสมือนจริงของสิ่งที่นำเสนอและสร้างประสบการณ์ใหม่ให้แก่ผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม Counterfeit Reality อาจนำไปสู่การเผยแพร่ข้อมูลเท็จ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงของ องค์กรได้

ธุรกิจบริการ ธุรกิจประกันหรือบัตรเครดิตที่มีการให้บริการหรือแนะนำ สินค้าผ่าน Call Center จะเริ่มถูกแทนที่ด้วย Chatbot และอาจยกระดับไปสู่การทำ Virtual Customer Assistant มากขึ้น เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการตอบสนองและลดภาระค่าใช้จ่ายของการใช้ Call Center

อุตสาหกรรมการผลิตและอสังหาริมทรัพย์เป็นภาคธุรกิจหลักที่ IoT จะเข้ามามีบทบาทสำคัญ เนื่องจากสามารถนำอุปกรณ์ต่างๆ เข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความสะดวกสบายและลดต้นทุน

ในการทำงาน เช่น ระบบ Home Automation หรือ Smart Factory นอกจากนี้ การผสมผสาน IoT เข้าด้วยกันกับระบบ AI จะช่วยเพิ่มความเร็วในการตัดสินใจและทำให้ระบบทุกอย่างเป็นแบบอัตโนมัติมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันพบว่าประชากรโลกได้เปลี่ยนผ่านสู่ประชากรสูงวัย ซึ่งประเทศไทยก็เป็นเช่นเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในหลายๆ ด้าน ทั้งการบริโภค การออม และการลงทุนการคลังของประเทศ ไปจนถึงภาคการผลิตที่ได้รับผลโดยตรงจากการลดลงของกำลังแรงงาน วัยแรงงานต้องแบกรับการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น เทคโนโลยี 5G สามารถช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิต การเรียนรู้การเข้าถึง รู้เท่าทัน และการใช้ประโยชน์จากสื่อใหม่ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ของผู้สูงอายุตลอดจนบริการทางการแพทย์และสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ (Smart health) เพื่อสนับสนุนการมีสุขภาพที่ดี เพิ่มโอกาสการได้รับบริการทางการแพทย์ ลดปัญหาสุขภาพของประชาชน ด้วยเทคโนโลยี อาทิ Medical Grid, การแพทย์ทางไกล (Tele-Medicine) และระบบสารสนเทศการแพทย์ฉุกเฉิน (ITEMS) รวมทั้งนำไปใช้ในระบบการจราจรและขนส่งอัจฉริยะ (Intelligent Transport System: ITS) ในภาคการผลิตทางการเกษตร (Farming & Manufacturing) สามารถใช้ 5G ช่วยในการปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตร โดยการปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเกษตรขั้นปฐม เป็นสินค้าเกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าสูงมีคุณภาพและ มาตรฐานสากล โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพในการเพาะปลูกแก่เกษตรกรตั้งแต่การผลิต การดูแลรักษา ตลอดจนการเก็บเกี่ยว เป็นการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตในอุตสาหกรรมเกษตร ต้นทุนการผลิตลดลง ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น ด้วยการทำการเกษตรในปัจจุบันจำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิตซึ่งต้องมีฐานข้อมูลกลาง (Network Data Center) ที่สามารถให้ข้อมูลการผลิต มีการพัฒนาเทคโนโลยีการทำ Zoning Optimization การวางแผนการเพาะปลูกเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ผลักดันการใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ความเหมาะสมการใช้ที่ดิน รวมทั้งตลาดสินค้า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานจะทำให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วช่วยให้เกิดประสิทธิภาพและลดความเสียหายที่จะตามมา มีการพัฒนาไปสู่การเกษตรแบบแม่นยำ (Precision farming) โดยใช้ Sensor Technology เช่น อุปกรณ์ตรวจวัดแจ้งเตือนสภาพดินฟ้าอากาศ (Weather Sensor) นอกจากนี้ยังมีเซ็นเซอร์ที่ติดตั้งในหุ่นยนต์ เทคโนโลยี สมอกลฝังตัว (Embedded system), Satellite, อากาศยานไร้คนขับ (Autonomous Sensor Drone) ที่สามารถตรวจวัดและเก็บข้อมูลภาคสนามสามารถสร้างแผนที่วิเคราะห์พื้นที่เพาะปลูก และตรวจวัดกลิ่นสารเคมีในอากาศ การติดตั้งระบบแก๊สเซ็นเซอร์บนตัวโดรนทั้งนี้ยังสามารถควบคุมการให้สารเคมีได้ ทั้งนี้ข้อมูลต่างๆจะถูกประมวลผลบนระบบ Cloud Computing ที่สามารถแจ้งเตือนข้อมูลผ่านอุปกรณ์มือถือได้อย่างทันท่วงที

ปัจจัยปัญหาที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟน

จากปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันทำให้เทคโนโลยีที่กำลังก้าวไปสู่การพัฒนาระบบเครือข่ายสื่อสารไร้สายยุคที่ 5 (5th Generation – 5G) ที่มีผลต่อปัจจัยต่างๆ ต่อปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนของคนไทย ซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ โดยสรุปได้ออกเป็นด้านๆ ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี คือ การติดต่อสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ สะดวกสบายในการใช้งานและเล่นอินเทอร์เน็ต เพราะการใช้งานที่ถูกพัฒนามาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการเพื่อการติดต่อสื่อสารที่ง่าย ทั้งยังมีฟังก์ชันในการใช้งานที่หลากหลาย มีระบบปฏิบัติการที่ทันสมัย ทำให้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่สำคัญของคนในปัจจุบันเสมือนเป็นปัจจัยที่ 5 ไปแล้ว ทำให้มีการติดต่อผ่านสังคมออนไลน์ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเดิน นั่ง กินหรือนอน แยกแยะเวลาในการใช้งานไม่ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้เกิดผลกระทบทางด้านลบอื่นๆ เช่น ด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิต เป็นต้น

2. ปัจจัยทางด้านสังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ผ่านสังคมออนไลน์ การใช้สมาร์ทโฟนติดต่อเพื่อน ครอบครัว งาน และบุคคลอื่นๆ ผ่านสังคมออนไลน์ ทำให้การพูดคุยปากต่อปากน้อยลง กลายเป็นสังคมก้มหน้า อาจทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการใช้ชีวิตที่ปิดกั้นจากโลกภายนอกได้ ทำให้เกิดปัญหาด้านจิตใจ อาจจะทำให้เป็นโรคซึมเศร้า หรือแสดงอาการก้าวร้าว ความรุนแรงต่างๆ รวมไปถึงการก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การล่อลวง การปล้น ข่มขืน การกระทำความรุนแรงต่อบุคคล เป็นผลกระทบส่งผลต่อสังคม

3. ปัจจัยทางด้านบุคคล สมาร์ทโฟนเป็นช่องทางหนึ่งในการระบายอารมณ์ เนื่องจากมีการใช้ช่องทางโซเชียลในการระบายอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง แชร์ภาพ วิดีโอ ทำให้รู้สึกสบายใจกว่าการปรึกษาหรือถามคนรอบข้างโดยตรง ทำให้มีพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนมากขึ้นเพราะเมื่อเจออะไรก็จะระบายออกโดยการลงโซเชียลทันที ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมเลียนแบบทำให้คนอื่นที่ได้รับชมมีการทำตามและอาจจะเป็นผลร้ายที่จะเกิดตามมาในภายหลัง หรือการที่ติดสาร์ทโฟนจะทำให้เกิดสุขภาพทางร้ายการและจิตใจเสื่อมลง เช่น เกิดอาการเมื่อยล้าปวดตัว นิ้วล็อค หรือทางด้านจิตใจ เช่น การที่ได้รับชมข่าวสาร แชร์ภาพ สื่อวิดีโอ ที่ไม่เหมาะสม ก็อาจจะทำให้เกิดการเลียนแบบ เป็นโรคซึมเศร้า แสดงพฤติกรรมรุนแรง จนอาจเลยเถิดเป็นการฆ่าตัวตาย ก่อเหตุปล้น ข่มขืน เป็นต้น

4. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ของประชากรไทยจะติดแบรนด์สินค้าเป็นหลัก โดยเทคโนโลยีในปัจจุบันถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้มีสมาร์โฟนออกมาตลอด โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่จะคำนึงถึง ราคา แบรนด์ ขนาด รุ่น กล้อง ดีไซน์ ความสะดวกในการใช้งาน ระบบปฏิบัติการ การเรียกใช้อินเทอร์เน็ตและความหลากหลายของแอปพลิเคชัน เป็นต้น เป็นเหตุทำให้เกิดการเปลี่ยนสาร์ทโฟนอยู่บ่อย และต้องเสียเงินกับพวกอุปกรณ์เสริมต่างๆ ที่ต้องใช้ควบคู่กับสาร์ทโฟน รวมไปถึงการต้องเสียค่าใช้จ่ายให้กับเครือข่ายสัญญาณมือถือ ในรูปแบบแพคเกจต่างๆ โดยที่ไม่จำเป็นต้องการใช้ชีวิต ซึ่งเหตุนี้ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ที่ไม่มีกำลังทรัพย์ในการซื้อสาร์ทโฟนมาเป็นเจ้าของ ต้องกอบกู้หนี้สินเพื่อที่จะได้มาครอบครอง ทำให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจอื่นๆ ตามมาภายหลัง

รูปแบบด้านพฤติกรรมการใช้สมาร์โฟนสู่ความมั่นคงและการพัฒนา

การใช้สมาร์โฟนในปัจจุบัน กลุ่มคนส่วนใหญ่ที่ใช้จะอยู่ในช่วงของวัยรุ่นและวัยทำงาน เนื่องจากเป็นวัยที่อยู่ในยุคสังคมออนไลน์และเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็ว คนกลุ่มนี้จึงให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีต่างๆ ที่เข้ามาใหม่ ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เข้ามามีบทบาทสำคัญทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ขึ้น โดยสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ หรือจะเรียกว่าการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ก็ได้ การใช้เครื่องมือสื่อสารบนโลกออนไลน์จึงสร้างประโยชน์ต่อการ

เรียนรู้เพิ่มมากขึ้น นอกจากจะใช้ ในการสื่อสารเพียงอย่างเดียว แต่ก็ยังสามารถใช้ในการเรียนรู้หรือ ค้นหาความรู้ได้โดยไม่มีขีดจำกัดด้วย

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุค Disruptive ทั้ง Disruptive Technology, Disruptive Innovation, Disruptive Business ที่กำลังทำลายเทคโนโลยีและโมเดลธุรกิจในยุค ปัจจุบันให้หายไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการสร้างนวัตกรรมใหม่ทำได้ง่ายขึ้นทำให้วิถีชีวิตคนเปลี่ยนไป จากเดิม จึงมีการคาดการณ์ว่าหากมีการนำเทคโนโลยี 5G มาใช้งานอย่างเต็มรูปแบบในอนาคต อาจ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อาทิ ด้านการเงิน มีการนำใช้ Mobile Payment เข้ามา มีบทบาท ในยุคสังคมไร้เงินสด (Cashless Society) สู่แนวคิด QR Payment รวมถึงบริการกระเป๋าเงิน ออนไลน์ (eWallet) ที่ผู้ให้บริการโทรคมนาคมพยายามผลักดันสร้างความคุ้นเคยให้ผู้บริโภค ด้าน การศึกษา มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ระยะไกล เพื่อเน้นให้ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ Anytime, Anywhere และเพิ่มการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียนมากขึ้น ด้านพลังงานมนุษย์จะ สามารถสร้างและนำพลังงานนิวเคลียร์แบบฟิวชั่น ซึ่งเป็นพลังงานที่ทำให้ดวงอาทิตย์นั้นส่องสว่างและ ให้ความร้อนได้ด้วยตัวของมันเอง มาใช้งานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับประเทศไทยก็เช่นกัน อาจมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดในด้านต่างๆ ซึ่งพอสรุปได้คือ โลกจะเกิดเขตการค้าเสรีขนาดใหญ่ ในลักษณะ megaFTA block ซึ่งจะรวมเขตการค้าย่อยๆ เข้า ด้วยกัน อาจทำหน้าที่แทนองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) และอาจไม่ใช่ การค้าเสรีเต็มที่ แต่เป็นการค้าเสรีเฉพาะกลุ่ม FTA ซึ่งสถานะของไทยในปัจจุบันยังไม่เข้าเป็นสมาชิก 2 ใน 3 ของกลุ่ม FTA ขนาดใหญ่ สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาคือ ไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุสมบูรณ์แบบปี 2568 โดยจะมี ประชากรราว 20% ที่มีอายุเกิน 60 ปี และในปี 2588 ไทยจะมีผู้สูงอายุเพิ่มเป็น 36% ที่สำคัญ ประชากรไทยจะลดลง เหลือ 63.8 ล้านคน และขาดแคลนแรงงานอย่างรุนแรง ฉะนั้น หากต้องการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตต่อไป วิธีหนึ่งที่น่าจะ ต้องนำมาใช้ก็คือการเคลื่อนย้ายคนออก จากสาขาที่มีผลิตภาพต่ำไปสู่ผลิตภาพสูงกว่า ซึ่งคาดว่าในอีก 30 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะอยู่ใน สถานะ “ประเทศไทยไปเรื่อยๆ อุตสาหกรรมก้าวหน้า และเกษตรทันสมัย-บริการฐานความรู้” ซึ่งแต่ ละสภาพสถานการณ์จะมีผลลัพธ์การพัฒนาที่แตกต่างกัน และต้องการตลาดแรงงาน ระบบการศึกษา รวมทั้งบทบาทภาครัฐที่ไม่เหมือนกัน ต้องปรับเปลี่ยนภาคเกษตรดั้งเดิมไปสู่เกษตรทันสมัย และ เกษตรประณีต ด้วยการบริหารจัดการแหล่งน้ำและทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ ออกมาตรการต่างๆ เพื่อให้เกิดระบบอาหารปลอดภัย วิจัยพัฒนาสร้างเกษตรกรปราดเปรื่อง (smart farmer) และ ควบคุมการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ให้อยู่ในความเหมาะสม ดังนั้นเมื่อ เปรียบเทียบ ประเทศไทยใน 3 สถานการณ์ อีก 30 ปีข้างหน้า พบการเปลี่ยนผ่านสู่ประเทศเกษตรทันสมัยและ บริการ ฐานความรู้ ซึ่งน่าจะเป็นภาพที่เป็นไปได้ที่สุด ในส่วนของอาชีพแห่งอนาคต คาดการณ์ว่าในปี 2033 น่าจะมีอาชีพใหม่เข้ามาแทนที่อาชีพเดิมอย่างเช่นนักออกแบบโลกเสมือนจริง ซึ่งต้องการ ความคิดสร้างสรรค์และความยืดหยุ่นยิ่งกว่างานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผู้จัดการร้านค้าเสมือนจริง นัก ควบคุมหุ่นยนต์นักควบคุมการบินเครื่องบินโดรน นักออกแบบเทคโนโลยี AR เป็นต้น ในอีกไม่กี่ปี ข้างหน้าประชากรไทยในอนาคตเพิ่มช้าลงไปเรื่อยๆ คาดการณ์ว่าอัตราเพิ่มของประชากรไทยจะ ใกล้เคียงกับศูนย์ และอาจเป็นไปได้ว่าอัตราเพิ่มประชากรลดลงไปจนต่ำกว่าศูนย์หรือติดลบ จำนวน ประชากรไทยใกล้จะถึงจุดคงตัวแล้ว ประชากรก็จะมีจำนวนคงตัวที่ประมาณ 65 ล้านคน ในขณะที่

จำนวนประชากรไทยกำลังเพิ่มช้าลงนั้น ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุของประชากร สังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว ในปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยมีผู้สูงอายุประมาณร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด แต่ในอีก 30 ปีข้างหน้า ผู้สูงอายุจะเพิ่มเป็นร้อยละ 25 ของประชากรทั้งหมด หรือมีจำนวนมากถึง 16 ล้านคน เมื่อถึงเวลานั้นประชากรสูงอายุจะมีจำนวนมากกว่าประชากรวัยเด็ก สัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้ลักษณะการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจระหว่างประชากรวัยต่างๆ เปลี่ยนไป เดิมมีประชากรวัยเด็กที่ต้องพึ่งพิงประชากรวัยแรงงานมากกว่าผู้สูงอายุ แต่ในอนาคตอันใกล้จะมีผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพิงประชากรวัยแรงงานมากกว่าเด็ก อัตราส่วนระหว่างประชากรวัยแรงงานต่อผู้สูงอายุจะลดลงจนเหลือเพียง 2 ต่อผู้สูงอายุ 1 คน ในอีก 30 ปีข้างหน้า

การเปลี่ยนแปลงประชากรไทยในอนาคตได้ก่อให้เกิดนโยบายหลายประการ

1. การที่เด็กเกิดใหม่แต่ละปีมีแนวโน้มลดน้อยลงในอนาคตจะทำให้รัฐไม่ต้องกังวลในเรื่องของปริมาณและสามารถมุ่งเน้นที่คุณภาพของเด็กเกิดใหม่โดยเฉพาะงานอนามัยแม่และเด็กได้มากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับประชากรเด็ก ประชากรในวัยศึกษาเล่าเรียนมีแนวโน้มลดลง รัฐจะสามารถเน้นคุณภาพของการศึกษาได้ดีขึ้น

2. แม้จำนวนประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มที่จะไม่เปลี่ยนแปลงมากนักในอนาคต แต่ความต้องการแรงงานในระบบเศรษฐกิจของประเทศอาจมีเพิ่มขึ้น “การนำเข้า” แรงงานจากต่างประเทศอาจเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นการจัดการแรงงานข้ามชาติให้เป็นระบบที่ดีจึงเป็นเรื่องที่ควรได้รับความสนใจเป็นอย่างยิ่ง

3. ประชากรมีอายุมากยิ่งขึ้นเร็ว สังคมไทยกำลังกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ มาตรการและโครงการที่จะเป็นสวัสดิการให้ประชากรสูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ทั่วไป หรือเรื่องสุขภาพอนามัย ควรที่จะได้เริ่มกันตั้งแต่วันนี้ และจะต้องพัฒนาไปให้ทันกับการเพิ่มอย่างรวดเร็วของประชากรสูงอายุในอนาคต

แนวทางของประเทศไทยภายใต้ 5G and Disruptive Technology ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี 5G และ Disruptive ทำให้รูปแบบของการใช้ชีวิตและธุรกิจจะเปลี่ยนแปลงไป ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศและการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ รวมถึงโอกาสในเรื่องของอุตสาหกรรมบริการสมัยใหม่ภายใต้นโยบายภาครัฐ ดังนั้นรูปแบบของเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตของคนในสังคมไทยจะมีด้วยกัน 4 ด้านได้แก่ Cashless Society ,Healthcare, Agritech และ Industry ซึ่งทั้ง 4 ด้านจะเน้นในเรื่องของการนำ AI และ Cloud Computing ร่วมกับเทคโนโลยี AR และ VR ด้วยเทคโนโลยี 5G เพื่อนำไปสู่ The Intelligent Innovative Mixed Use District ด้าน Cashless Society เป็นการสร้างการเปลี่ยนแปลงในธุรกิจและการให้บริการในหลายๆ ด้าน ดังจะเห็นได้จากการเกิดขึ้นของ Prompt-Pay ของประเทศไทยที่จะเป็นเรื่องอันสำคัญในการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการธนาคารที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยน และเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิงหลายๆ ธนาคารได้มีการปลดพนักงานในส่วนที่ไม่จำเป็น และหันมาใช้เทคโนโลยีในการให้บริการประชาชนมากยิ่งขึ้น รวมถึงนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในร้านค้า คล้ายคลึงกับ Wechatpay หรือ AliPay ของประเทศจีน และเทคโนโลยีนี้ จะปรับบทบาทของธุรกิจการให้บริการรวมถึงค้าปลีกและค้าส่งที่ในอนาคตผู้คนจะปรับเปลี่ยนในการซื้อขายสินค้า ห้างหรือร้านค้าจะเป็นเพียงสถานที่แสดงสินค้า และผู้คน

จะปรับเปลี่ยนรูปแบบไปซื้อขายผ่านออนไลน์ หรือแม้แต่การเกิดขึ้นของ Virtual Store ด้วยการใช้เทคโนโลยี VR และ AR เข้ามามีบทบาททำให้ เหมือนกับได้เข้าไปเลือกซื้อสินค้าได้จริง

ด้าน Healthcare : ถือเป็นหัวใจหลักของการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เนื่องจากในอนาคตประเทศไทยจะเข้าสู่ สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แบบทำให้รูปแบบของเทคโนโลยีจะต้องเน้นให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งคาดว่าจะมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อรองรับวิถีชีวิตร่วมสมัยของผู้พิการและผู้สูงอายุใน 4 มิติ ได้แก่ กิจกรรมพื้นฐานในชีวิตประจำวัน การดูแลสุขภาพ และการแพทย์การสนทนากัน และงานอดิเรก รวมถึงการสร้างรายได้แบบพอเพียง

ด้าน Agritech : ในการประยุกต์ในส่วนนี้ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากประเทศไทยถือเป็นประเทศที่ถูกจัดให้เป็นครัวของโลก ในขณะที่อุตสาหกรรมการเกษตรของไทยก็กำลังอยู่ในช่วงพัฒนาด้วยการเตรียมนำเทคโนโลยีขั้นสูง อย่างเช่น หุ่นยนต์และระบบ IT เข้ามามีส่วนช่วยในอุตสาหกรรมเทคโนโลยี Agritech จึงถูกคิดค้นขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรมการเกษตรตั้งแต่ต้นน้ำยันถึงปลายน้ำ ซึ่งจะมุ่งเป้าไปที่การเพิ่มผลผลิตโดยลดค่าใช้จ่าย รวมไปถึงการใช้ทรัพยากรให้ลดน้อยลง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของพลังงาน การใช้น้ำและการใช้สารกำจัดศัตรูพืช ที่สำคัญเทคโนโลยีดังกล่าวจะช่วยปรับปรุงคุณภาพการผลิตและการจัดจำหน่ายอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาไปสู่ “เกษตรแนวตั้ง” โดยจะใช้เทคโนโลยีในรูปของหุ่นยนต์ทำงานควบคู่กับระบบไอที ซึ่งจะช่วยให้ใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกน้อยแต่ได้ผลผลิตในปริมาณที่สูงขึ้น ซึ่งระบบจะช่วยให้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามที่ตลาดมีความต้องการอีกด้วย

Industry : Industry 4.0 ถือว่าเป็นแนวคิดใหม่ที่เป็นเสมือนการปฏิรูปอุตสาหกรรมครั้งใหม่ล่าสุดมีจุดเด่น คือ การพัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถสื่อสารกับเครื่องจักร และระบบการผลิตในลักษณะ Industrial Automation เพื่อผลิตสินค้าตามความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภค แต่ยังคงรักษาประสิทธิภาพการผลิตที่สูงโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการผลิต เช่น 3D Printing, Augmented reality, Big data and analytics, Autonomous Robots, Simulation, Horizontal and vertical system integration, Smart Factor, Cyber Security, The Cloud เป็นต้น ดังนั้น Industry 4.0 หรือการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุคที่ 4 จึงเป็นการนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ร่วมในกระบวนการผลิต เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของ Demand และ Supply ของโลกในอนาคต โดยมีปัจจัยขับเคลื่อน Demand ของโลกในปี 2025 ได้แก่

1. ประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นเป็น 7.9 พันล้านคน เปรียบเทียบกับมนุษย์ต้องมีโลกเพื่อรองรับประชากรถึง 2 ใบ ครึ่ง เพราะประชากรโลกส่งผลกระทบต่อทรัพยากรโลกลดน้อยลง จึงเกิดแนวคิดส่งมนุษย์ไปดาวดวงอื่น หรือหาวิธีการใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพสูงสุด
2. รายได้โดยเฉลี่ยของประชาชนจะส่งผลให้เกิดความกินดีอยู่ดีเพิ่มสูงขึ้น จะมีชนชั้นกลางและผู้มีรายได้สูง 4.2 พันล้านทั่วโลก ส่งผลให้มีความต้องการที่แตกต่างหลากหลายสูงขึ้น
3. ขนาดตลาดของกลุ่มประเทศตะวันออก (30 Triton USD) และตะวันตก (34 Triton USD) ไม่แตกต่างกันมาก
4. ผู้อาศัยในเขตเมืองจะเพิ่มสูงขึ้น (Urbanization)

5. ปัญหาสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้น มีความต้องการใช้พลังงานเพิ่มสูงขึ้น แต่ประเทศไทยจะลดการพึ่งพิงทรัพยากรน้ำมันแล้วหันมาเพิ่มเปอร์เซ็นต์การใช้พลังงานทดแทนมากขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงการขาดแคลนพลังงาน รวมถึงการใช้งาน Smart Grid จะขยายตัวมากขึ้น

สรุป

การเติบโตของจำนวนอุปกรณ์ที่ผู้บริโภคเชื่อมต่อออนไลน์และการให้บริการพื้นที่สำหรับเก็บไฟล์ข้อมูล เช่น iCloud, OneDrive และ Dropbox กำลังทำให้ปริมาณข้อมูลที่อยู่ในระบบออนไลน์นั้น มีความหลากหลายและมีจำนวนมหาศาล ประเทศไทยมีครัวเรือนจำนวน 400,000 ครัวเรือน มีการติดตั้งระบบสมาร์ทโฮม (Smart Home) ซึ่งอุปกรณ์ประเภทนี้จะติดตามและบันทึกข้อมูลการใช้งานของผู้บริโภคในขณะที่พวกเขาพักผ่อนอยู่ที่บ้าน การใช้อุปกรณ์ประเภทดังกล่าวผู้บริโภคจึงควรต้องระมัดระวังและประเมินว่าการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลส่วนตัวดังกล่าวนี้มีการจัดเก็บไว้อย่างปลอดภัยหรือไม่ อย่างไรก็ดี ธุรกิจยุคใหม่บทเรียนที่สำคัญ คือการเรียนรู้ที่จะก้าวข้ามกรอบกลยุทธ์ธุรกิจแบบเดิมๆ และรู้จักใช้ประโยชน์ของพฤติกรรมดิจิทัลของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น การสร้างจุดเชื่อมกับลูกค้าผ่านโทรศัพท์มือถือ แอปพลิเคชันโทรศัพท์ หรือการปรับเว็บไซต์ให้รองรับการใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือได้สะดวกมากขึ้น จะเป็นก้าวแรกๆ สู่การปรับเปลี่ยนธุรกิจให้ทันต่อพฤติกรรมผู้บริโภคโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีแนวโน้มชัดเจนว่าจะขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้นในระยะต่อไป

บทที่ 4

แนวทางการใช้สมาร์ทโฟนสู่ความมั่นคงและการพัฒนา ของประเทศ

สมาร์ทโฟนได้สร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในทุกระดับสังคม ส่วนหนึ่งต้องยกความดีความชอบให้กับ App Store และ Google Store ที่เป็นช่องทางให้เราขยายขอบเขตความสามารถของสมาร์ทโฟนไปได้ไม่รู้จักหมดสิ้นด้วยสารพันแอปพลิเคชันจากมันสมองของนักพัฒนาทั่วโลก ประกอบกับสมาร์ทโฟนในปัจจุบันมีหลายรุ่นหลายราคาให้เลือก ผู้บริโภคทุกระดับจึงสามารถติดต่อกับเพื่อนฝูงผ่านโซเชียลมีเดีย เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และใช้บริการบนโลกออนไลน์ได้อย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ การมาถึงของระบบ 5G ก็ช่วยเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการสื่อสารที่รวดเร็ว การเรียกใช้ข้อมูลที่อยู่บนเครือข่ายจึงไม่ใช่อุปสรรคอีกต่อไป ทำให้เป็นโอกาสทองของผู้ประกอบการยุค 4.0 ที่การมีพื้นที่บนโลกออนไลน์มีความสำคัญมากกว่าการมีทำเลที่ตั้งเป็นหลักแหล่ง

อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารบนโลกออนไลน์ได้อย่างรวดเร็วและง่ายดายไม่ได้ทำให้สังคมบนโลกจริงของเราดีขึ้นเสมอไป การท่องโลกด้วยสมาร์ทโฟนมากเกินไปส่งผลทางลบต่อสุขภาพกายและจิต โดยทำให้เราอาจรู้สึกไม่พึงพอใจกับสิ่งที่มีและเป็นอยู่ในปัจจุบัน และอาจส่งผลให้เป็นโรคซึมเศร้า นอกจากนี้ ข้อมูลที่ไหลบ่าอย่างท่วมท้นและรวดเร็วอาจทำให้ผู้บริโภคไม่สามารถแยกแยะข่าวลวงออกจากข้อเท็จจริง ฟิเจอร์คัดกรองในสังคมออนไลน์มีโอกาสนำให้เราได้รับข้อมูลข่าวสารจากมิติที่เราเชื่อ และนำไปสู่การรวมกลุ่มเพื่อปลุกระดม เกิดการแบ่งพรรคพวกโดยใช้ชาติพันธุ์ ศาสนา และแนวคิดทางการเมือง ส่วนฟิเจอร์ไลฟ์สดก็ถูกผู้ไม่หวังดีนำไปใช้ในการถ่ายทอดเหตุการณ์ล่อแหลม โดยที่ระบบคัดกรองอัตโนมัติบนแพลตฟอร์มออนไลน์ไม่สามารถทำงานตอบสนองได้ทัน ส่วนข้อมูลส่วนบุคคลที่เราทิ้งไว้ในโลกออนไลน์ก็มีโอกาสที่จะถูกนำไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต และรอยเท้าออนไลน์ที่เกิดจากการใช้งานก็ดูเหมือนว่าจะถูกจับต้องอยู่ตลอดเวลา

วิเคราะห์แนวทางการใช้สมาร์ทโฟนสู่ความมั่นคงและการพัฒนา

จากข้อมูลสำรวจสถิติ การรับสื่อและการใช้เทคโนโลยีแบบเก่าที่ลดลงของคนไทย จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2561 ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์แล้วพบมีรายละเอียดและผลกระทบต่อพฤติกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ภาคครัวเรือนมี 'โทรทัศน์' น้อยลง จากการวิจัยพบว่า รับชมผ่านช่องทางอื่นเพิ่มขึ้น ผลการสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า จากจำนวนครัวเรือนประมาณ 21.6 ล้านครัวเรือน มีครัวเรือนที่มีอุปกรณ์ในการรับชมรายการโทรทัศน์ตั้งแต่ปี 2560 - 2561 จำนวน 20.6 ล้านครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 95.3 ซึ่งลดลงจากร้อยละ 96.0 ก่อนหน้านี้ สำหรับอุปกรณ์ที่ใช้ในการรับชมรายการโทรทัศน์ พบว่าส่วนใหญ่รับชมรายการโทรทัศน์ผ่านเครื่องรับโทรทัศน์แบบจอแบนมากที่สุด

ร้อยละ 62.6 รองลงมาคือเครื่องรับโทรทัศน์แบบจอแก้วหรือจอตู้ปลา ร้อยละ 45.9 โทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ตโฟน ร้อยละ 37.7 และคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 9.1 เมื่อพิจารณาโครงข่ายในการรับชมรายการโทรทัศน์ พบว่าส่วนใหญ่รับชมรายการโทรทัศน์ผ่านโครงข่ายดาวเทียมมากที่สุด ร้อยละ 60.5 รองลงมาคือโครงข่ายภาคพื้นดิน ร้อยละ 45.2 โครงข่ายเคเบิล ร้อยละ 5.6 และโครงข่ายไอพีทีวี (IPTV) ร้อยละ 0.9

2. ฟังวิทยุน้อยลง ผลการวิจัยพบว่า จากข้อมูลเมื่อปี 2532 มีประชากรถึงร้อยละ 56.7 ของประเทศรับฟังวิทยุกระจายเสียง (ระบบ FM และ AM) เป็นประจำ แต่ปัจจุบันพบว่าผู้ฟังวิทยุกระจายเสียงลดจำนวนลงเรื่อยๆ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ทำการสำรวจอัตราการฟังวิทยุของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ปี 2532 2537 2546 และ 2551 พบว่ามีผู้ฟังวิทยุลดลงเรื่อยๆ โดยในปี 2532 ประชากรร้อยละ 56.7 ของประเทศรับฟังวิทยุเป็นประจำ จากนั้นลดลงมาเรื่อยๆ ในปี 2537 เหลือร้อยละ 43.9 ปี 2546 เหลือร้อยละ 42.8 และในปี 2551 ผู้รับฟังวิทยุเป็นประจำลดลงเหลือเพียงร้อยละ 31.1 ส่วนผลสำรวจพฤติกรรมการใช้บริการวิทยุกระจายเสียง กสทช. ทำการสำรวจในช่วงปี 2559 พบว่ามีประชากรที่ฟังวิทยุทั้งหมดประมาณ 27,669,724 คน เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่รับฟังวิทยุจำแนกตามความถี่ในการรับฟัง พบว่าส่วนใหญ่รับฟังวิทยุ 1 - 3 ครั้งต่อเดือน มากที่สุดเป็นคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31.40 ของผู้ที่รับฟังวิทยุทั้งหมด รองมาคือการรับฟังวิทยุในช่วง 1 - 2 วันต่อสัปดาห์เป็นสัดส่วนร้อยละ 19.26 ทั้งนี้ทั่วประเทศมีเครื่องรับวิทยุรวม 16,430,167 เครื่อง แบ่งเป็นเครื่องรับวิทยุในรถยนต์มากที่สุดที่ 8,322,536 เครื่อง ตามมาด้วยเครื่องรับวิทยุในบ้าน 7,500,567 เครื่อง และเครื่องรับวิทยุที่ต่ออินเทอร์เน็ตได้ 607,064 เครื่อง นอกจากนี้ ข้อมูลจำนวนผู้รับฟังวิทยุคลื่นหลักในระบบ FM จำนวน 40 สถานี (87.5 MHz-107.0 MHz) จากทุกช่องทาง (เช่น เครื่องรับวิทยุ โทรศัพท์เคลื่อนที่ แท็บเล็ต และคอมพิวเตอร์) ในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล ในเดือนมี.ค. 2562 พบว่ามีประชากรไทยอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไปรับฟังวิทยุประมาณ 10,262,000 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่ลดลงจากเดือน ก.พ. 2562 ประมาณ 77,000 คน

3. ใช้คอมพิวเตอร์ น้อยลง ผลการวิจัยพบว่า จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2561 พบว่ามีผู้ใช้คอมพิวเตอร์ 17.9 ล้านคน เมื่อพิจารณาแนวโน้มการใช้คอมพิวเตอร์ระยะเวลา 5 ปี ระหว่างปี 2557-2561 พบว่าผู้ใช้คอมพิวเตอร์ลดลงจากจำนวน 23.8 ล้านคน เหลือเพียง 17.9 ล้านคน

4. คนไทยใช้ โทรศัพท์ประจำที่หรือโทรศัพท์ขั้นพื้นฐาน มีจำนวนลดลง จากการวิจัยพบว่า โทรศัพท์สาธารณะ มีรายได้เฉลี่ยเพียง 24 บาทต่อหมายเลขต่อเดือนเท่านั้น ข้อมูลสถิติ ณ สิ้นไตรมาสที่ 4/2562 มีเลขหมายโทรศัพท์ประจำที่ หรือโทรศัพท์พื้นฐาน (โทรศัพท์บ้าน สำนักงาน และโทรศัพท์สาธารณะ) ที่เปิดให้บริการทั้งหมดประมาณ 2.86 ล้านเลขหมาย มีครัวเรือนที่ยังใช้เพียงร้อยละ 13.26 ในด้านค่าใช้จ่าย (ทั้งโทรศัพท์บ้าน สำนักงาน และโทรศัพท์สาธารณะ) พบว่าใช้จ่ายต่อเลขหมายต่อเดือนเฉลี่ยอยู่ที่ 191 บาท ในไตรมาส 1/2562 ซึ่งเป็นตัวเลขที่ลดลงมาเรื่อยๆ จากไตรมาสที่ 1/2561 เฉลี่ย 268 บาท ไตรมาสที่ 2/2561 เฉลี่ย 213 บาท ไตรมาส 3/2561 เฉลี่ย 196 บาท และไตรมาส 4/2561 เฉลี่ย 193 บาท สำหรับโทรศัพท์สาธารณะนั้นพบว่ามีรายได้ต่อเดือนต่อ 1 ตู้อยู่ที่เพียง 24 บาทเท่านั้นในไตรมาส 1/2562 นอกจากนี้พบว่า ไตรมาสที่ 1/2562 จำนวนทราฟฟิกการใช้งานบริการโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed Call Termination) มีจำนวนทั้งสิ้น 162.2 ล้านครั้ง แบ่งเป็น

การรับสายจากโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile-to-Fixed) 160 ล้านครั้ง และรับสายจากโครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่ด้วยกันเอง (Fixed-to-Fixed) มีจำนวนทั้งสิ้น 2.2 ล้านครั้ง และหากวัดเป็นจำนวนนาที จำนวนกราฟฟิกการใช้งานบริการ Fixed Call Termination มีจำนวนทั้งสิ้น 334.2 ล้านนาที แบ่งเป็นการรับสายจากโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile-to-Fixed) 330 ล้านนาที และรับสายจากโครงข่ายโทรศัพท์พื้นฐาน (Fixed-to-Fixed) มีจำนวนทั้งสิ้น 4.2 ล้านนาที

5. คนไทยใช้ 'โทรศัพท์เคลื่อนที่' เป็นหลัก จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2561 พบว่ามีผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ 56.7 ล้านคน เมื่อพิจารณาแนวโน้มการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของไทยระหว่างปี 2557-2561 พบว่าผู้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มขึ้นจากจำนวน 48.1 ล้านคน เป็นจำนวน 56.7 ล้านคน ณ สิ้นปี 2561 ไทยมีเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้งระบบ prepaid (ชำระค่าบริการแบบเติมเงิน) และระบบ postpaid (ชำระค่าบริการรายเดือน) รวมกันจำนวน 91.6 ล้านเลขหมาย เพิ่มขึ้นจากในปี 2555 ที่จำนวน 85 ล้านเลขหมาย ปี 2557 มี 97.1 ล้านเลขหมาย (อนึ่ง ปี 2558 จำนวนผู้ใช้บริการปรับลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากข้อบังคับการลงทะเบียน SIM เพื่อยืนยันตัวตนสำหรับผู้หมายเลขระบบเติมเงิน ส่งผลให้ผู้ใช้บางส่วนยกเลิกการใช้บริการ) ส่วนรายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ณ สิ้นไตรมาสที่ 1/2562 รายได้เฉลี่ยของผู้ให้บริการต่อลูกค้าหนึ่งคนคิดเป็นรายเดือน (ARPU) ของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ อยู่ที่ 234 บาท หากแยกประเภทบริการระบบ prepaid (ชำระค่าบริการแบบเติมเงิน) มีค่ารายรับเฉลี่ยต่อเดือนต่อเลขหมายอยู่ที่ 146 บาท ส่วนระบบ postpaid (ชำระค่าบริการรายเดือน) มีรายรับเฉลี่ยต่อเดือนต่อเลขหมายอยู่ที่ 502 บาท ด้านปริมาณการใช้งาน ไตรมาสที่ 1/2562 จำนวนกราฟฟิกการใช้งานบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Call Termination) มีจำนวนทั้งสิ้น 4,654.3 ล้านครั้ง โดยแบ่งเป็นการรับสายจากโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile-to-Mobile) 4,530 ล้านครั้ง และรับสายจากโครงข่ายโทรศัพท์พื้นฐาน (Fixed-to-Mobile) มี 124.3 ล้านครั้ง หากวัดเป็นจำนวนนาที จำนวนกราฟฟิกการใช้บริการ Mobile Call Termination มีทั้งสิ้น 8,064.9 ล้านนาที แบ่งเป็นประเภทการรับสายจากโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile-to-Mobile) จำนวน 7,900 ล้านนาที และรับสายจากโครงข่ายโทรศัพท์ประจำที่ (Fixed-to-Mobile) จำนวน 164.9 ล้านนาที

6. การใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์ และจำนวนสมาร์ทโฟนจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ มีการประเมินว่าจำนวนสมาร์ทโฟนในไทยจะเพิ่มขึ้นเกิน 100 ล้านเครื่องในปี 2563 จาก 65 ล้านเครื่องปี 2560 ทั้งนี้ พบว่าบริการประเภทข้อมูล (Non-voice/ Data services) มีบทบาทมากขึ้นในตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่ ตามพฤติกรรมการใช้งานประเภทข้อมูลที่เพิ่มขึ้นมาก ส่งผลให้รายได้ค่าบริการประเภทข้อมูลมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 60.6 ในปี 2560 จากที่เคยมีเพียงร้อยละ 22.1 ปี 2555 ตรงข้ามกับรายได้ค่าบริการเสียงที่มีสัดส่วนลดลง ความนิยมใช้งานอินเทอร์เน็ตบนโทรศัพท์เคลื่อนที่นี้ ส่งผลให้จำนวนการใช้สมาร์ทโฟนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ด้วยเช่นกัน และมีการประเมินว่าจำนวนสมาร์ทโฟนในไทยจะเพิ่มขึ้นเกิน 100 ล้านเครื่องในปี 2563 จาก 65 ล้านเครื่องปี 2560

ซึ่งจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2561 พบว่า ไทยมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตประมาณ 36 ล้านคน เมื่อพิจารณาแนวโน้มการใช้อินเทอร์เน็ตของไทยระหว่างปี 2557-2561 พบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากจำนวน 21.8 ล้านคน เป็นจำนวน 36 ล้านคน สำหรับสถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตพบว่าส่วนใหญ่ใช้ตามสถานที่ต่างๆ ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ร้อยละ 89.9 รองลงมาคือ ใช้ที่บ้าน/ที่พักอาศัยร้อยละ 67.5 ใช้ที่ทำงาน ร้อยละ 31.2 และใช้ในสถานศึกษาร้อยละ 23 ในด้าน

อุปกรณ์ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต พบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตใช้โทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ทโฟนในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตค่อนข้างสูงคือ ร้อยละ 94.7 ใช้คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ ร้อยละ 38.8 ใช้คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ร้อยละ 16.6 และใช้แท็บเล็ต ร้อยละ 6.9 นอกจากนี้ ยังพบว่าในปี 2561 ตลาดอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงยังคงมีการเติบโตของรายได้กว่าร้อยละ 10 ตามปริมาณความต้องการใช้งานอินเทอร์เน็ตในที่อยู่อาศัยที่ยังคงเพิ่มขึ้น ซึ่งตลาดโดยรวมเติบโตจาก 8.2 ล้านครัวเรือนในปี 2560 เป็นกว่า 9.3 ล้านครัวเรือนในปี 2561 หรือคิดเป็นอัตราส่วนครัวเรือนที่มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอยู่ที่ประมาณร้อยละ 43 และข้อมูล ณ สิ้นไตรมาสที่ 1/2562 มีผู้ลงทะเบียนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแบบประจำที่ทั้งสิ้น จำนวน 9.36 ล้านราย โดยสัดส่วนการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (ประจำที่) แยกตามประเภทของการเชื่อมต่อ ณ สิ้นไตรมาสที่ 1/2562 แบ่งเป็นแบบ Fiber optical ร้อยละ 42.27, แบบ xDSL ร้อยละ 39.75, แบบ Cable Broadband ร้อยละ 16.38 และแบบอื่นๆ อีกร้อยละ 1.60

ทั้งนี้ ผู้ให้บริการทุกรายยังคงเน้นขยายความครอบคลุมของบริการ Fiber optical มากขึ้น และพยายามหาลูกค้าใหม่ พร้อมรักษาลูกค้าเดิม โดยใช้กลยุทธ์ด้านราคาที่เหมาะสมมากขึ้น เช่น การออกแพ็คเกจไฟเบอร์ความเร็ว 10 เมกะบิตต่อวินาทีด้วยราคาเริ่มต้นที่ 250 บาท และผู้ให้บริการพยายามเสนอส่วนลดที่จูงใจแก่ลูกค้าเดิม ในกรณีที่ลูกค้ามีความต้องการยกเลิกหรือเปลี่ยนผู้ให้บริการ ด้วยเหตุนี้ ภาพรวมรายได้เฉลี่ยของผู้ให้บริการต่อลูกค้าหนึ่งคนคิดเป็นรายเดือน (ARPU) ของอุตสาหกรรมจึงลดลงมาอยู่ที่ประมาณ 580 บาท

7. คนไทยอ่านมากขึ้นแต่คือเนื้อหาออนไลน์มากที่สุด ไม่ใช่หนังสือพิมพ์ - นิตยสาร สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ทำการสำรวจการอ่านของประชากรปี 2561 พบว่าคนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไป อ่านสื่อต่างๆ ร้อยละ 78.8 หรือคิดเป็นจำนวนประชากร 49.7 ล้านคน โดยคนไทยอ่านสื่อต่างๆ นานสุด 80 นาที/วัน เทียบจากปี 2558 อ่านสื่อต่างๆ 66 นาที และปี 2556 อ่านสื่อต่างๆ เพียง 37 นาที เมื่อพิจารณาสื่อที่คนไทยอ่านมากที่สุด ร้อยละ 69.2 คือการอ่านสื่อสังคมออนไลน์ ตามมาด้วย หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 60.5 ส่วนวารสารและนิตยสาร นั้นคนไทยอ่านเพียงร้อยละ 40.3 และ 31.1 เท่านั้นตามลำดับ จากข้อมูลศูนย์วิจัยกสิกรไทย ได้ทำการสำรวจเมื่อปี 2560 พบว่าร้อยละ 94 ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้สื่อออนไลน์ในชีวิตประจำวัน สนใจติดตามข้อมูลข่าวสาร โดยความสนใจมุ่งไปที่ความเคลื่อนไหวด้านเศรษฐกิจ/ธุรกิจ มาเป็นอันดับแรก (ร้อยละ 83) รองลงมาคือกลุ่มข่าวทั่วไปและกลุ่มภาพยนตร์/ละคร/ซีรีส์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 73 และร้อยละ 62 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและเป็นประโยชน์เชิงธุรกิจ มีแนวโน้มจะถูกติดตาม โดยเฉพาะจากผู้บริโภควัยกลางคน (อายุ 35 ปีขึ้นไป) และผู้มีรายได้ค่อนข้างสูง (รายได้มากกว่า 30,000 บาท/เดือน) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 52 ของกลุ่มตัวอย่าง ในขณะที่ผู้มีรายได้น้อยกว่า 30,000 บาท/เดือน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48 ของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงกลุ่มวัยรุ่นและผู้สูงวัย ความสนใจจะมุ่งไปที่กลุ่มข่าวสารทั่วไปและข่าวคราวด้านบันเทิงมากกว่า

8. คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 10 ชั่วโมงต่อวัน ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ ETDA ได้สำรวจพฤติกรรมผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตประเทศไทยปี 2561 พบว่าคนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยนานขึ้นเป็น 10 ชั่วโมง 5 นาทีต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 3 ชั่วโมง 41 นาทีต่อวัน โดยระบุว่าคนไทยใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ย 9 ชั่วโมง 11 นาทีต่อวันเมื่อ

ดูการเปลี่ยนผ่านการใช้ชีวิตประจำวันไปสู่ชีวิตดิจิทัล จะเห็นได้ว่า 5 อันดับแรกที่ใช้อินเทอร์เน็ตทำกิจกรรมทางออนไลน์มากกว่าแบบดั้งเดิม ได้แก่ การส่งข้อความ ร้อยละ 94.5 การจองโรงแรมร้อยละ 89.2 การจอง/ซื้อตั๋วโดยสาร ร้อยละ 87.0 การชำระค่าสินค้าและบริการ ร้อยละ 82.8 และการดูหนัง/ฟังเพลง ร้อยละ 78.5 ตามลำดับ

สรุป

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล 5G ที่มีแนวโน้มว่าจะนำมาใช้ในการพัฒนาทั้งในภาคการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการบริการ ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่จากเมืองในปัจจุบันไปสู่การเป็น “เมืองอัจฉริยะ (SMART City)” การเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทั้งในการดำรงชีวิต การศึกษา การเพิ่มผลผลิต การรักษาพยาบาล รวมทั้งการพัฒนารูปแบบทางการเงินและการให้บริการใหม่ๆ ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นผลผลิตที่เกิดจากการนำเทคโนโลยี 5G มาใช้ อย่างไรก็ตามในอีกมุมหนึ่งก็อาจคาดการณ์ได้ว่าจะมีธุรกิจบางประเภทที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อรองรับการนำเทคโนโลยี 5G มาใช้ แต่ก็จะมีธุรกิจอีกส่วนที่อาจได้รับผลกระทบซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันและความอยู่รอดในสถานะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงในระยะเวลานี้ โดยเฉพาะในภาคการเงินซึ่งเป็นภาคที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรงเพราะหากเกิดความผิดพลาดใดๆ จากการนำ Fintech มาใช้อย่างกว้างขวางแต่ไม่มีการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของข้อมูลผู้ใช้บริการ ดังนั้น ภาครัฐควรกำหนดนโยบายในการเพิ่มความปลอดภัยทาง Cyber Security เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในประเทศหรือผู้ใช้บริการต่างๆ ทาง Cyber

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ประเทศไทยมีแนวโน้มการใช้สมาร์ทโฟน ด้วยคุณสมบัติที่สามารถใช้งานได้หลากหลาย และเข้าถึงได้ตลอดเวลา ซึ่งไม่น่าแปลกใจที่การใช้โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนได้เข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตประจำวันของทุกคน จากการวิจัยพบว่า ประชากรวัยผู้ใหญ่ที่ครอบครองสมาร์ทโฟนมากถึง 90% ของกลุ่มประชากรวัยผู้ใหญ่ทั้งหมด ซึ่งมีข้อมูลที่น่าสนใจและมีประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การใช้บริการธนาคารออนไลน์เป็นที่นิยมมากยิ่งขึ้นในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา โดยบริการดังกล่าวสามารถเข้าถึงผ่านสมาร์ทโฟนได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม มีผลสำรวจชี้ว่ากลุ่มผู้ใช้สมาร์ทโฟนที่อยู่ในช่วงอายุ 55-75 ปี ยังเลือกใช้บริการธนาคารออนไลน์ผ่านคอมพิวเตอร์แบบพกพา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชากรกลุ่มดังกล่าวที่ผ่านมาต้องปรับตัวตามเทรนด์ธนาคารมาหลายรูปแบบแล้ว จากเดิมที่ธนาคารให้บริการตามสาขานาคร เปลี่ยนเป็นการใช้ตู้เอทีเอ็ม ต่อมาปรับเปลี่ยนให้ใช้บริการธนาคารผ่านการพุดคุยโทรศัพท์ แล้วยังพัฒนาระบบออนไลน์บนคอมพิวเตอร์ในระยะต่อไปอีกด้วย ดังนั้นการโน้มน้าวให้ผู้บริโภคกลุ่มดังกล่าวจะเปลี่ยนมาใช้บริการธนาคารผ่านสมาร์ทโฟน จึงอาจทำได้ยาก เพราะการเรียนรู้สิ่งใหม่บ่อยๆ ครั้งเป็นเรื่องที่วุ่นวายและยุ่งยาก ผู้บริโภคกลุ่มนี้จึงนิยมใช้บริการธนาคารผ่านช่องทางที่ตนเองคุ้นเคย ด้วยเหตุนี้ผู้พัฒนาแอปพลิเคชันมือถือต่างๆ ไม่เพียงแต่กลุ่มผู้พัฒนาแอปพลิเคชันธนาคารออนไลน์เท่านั้น ควรต้องคำนึงถึงประสบการณ์ของผู้ใช้งานสำหรับกลุ่มดังกล่าวเป็นการเฉพาะ โดยอาจพิจารณาออกแบบให้มีการใช้อินเตอร์เฟซ (ระดับง่ายและระดับสูง) ระบบช่วยเหลือในแอปพลิเคชัน และตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เป็นต้น เพื่อสนับสนุนให้ผู้ใช้งานสมาร์ทโฟนสามารถปรับตัวและเรียนรู้การใช้งานได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

2. สมาร์ทโฟนมักเป็นสิ่งที่เรายกขึ้นดูในตอนเช้าและเป็นสิ่งสุดท้ายที่เปิดดูก่อนเข้านอน บ่อยครั้งในขณะที่ปิดไฟแล้วด้วยซ้ำ จึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้บริโภคโดยเฉพาะกลุ่มวัยหนุ่มสาวจะมีแนวโน้มใช้สมาร์ทโฟนเป็นระยะเวลานานเกินไป โดยคนไทยใช้เวลาออนไลน์ผ่านสมาร์ทโฟนโดยเฉลี่ย 4 ชั่วโมง 57 นาที ซึ่งถือเป็นประเทศที่มีผู้ใช้เวลาออนไลน์สูงสุดเป็นอันดับสองในโลกรองมาจากประเทศฟิลิปปินส์ ในครั้งนี้ จากผลสำรวจพบข้อมูลที่สอดคล้องกัน โดยพบว่า 48% ของผู้ตอบแบบสอบถามยอมรับว่าตนเองใช้งานสมาร์ทโฟนมากเกินไป แต่กลับมีเพียง 6% ของกลุ่มสำรวจดังกล่าวที่ใช้แอปพลิเคชันติดตามเวลาการใช้งานบนสมาร์ทโฟน อีกประเด็นที่น่าสนใจคือ สัดส่วนของกลุ่มสำรวจที่ยอมรับว่าใช้สมาร์ทโฟนมากเกินไปคงที่เป็นปีที่ 2 แล้ว จึงชี้ให้เห็นว่า ผู้ใช้สมาร์ทโฟนรู้ตัวว่าพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถืออยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เป็นผลดี แต่ไม่ได้รู้สึกว่าจะต้องควบคุมหรือลดการใช้งานสมาร์ทโฟนแต่อย่างใด

3. ถึงแม้ยอดขายสมาร์ทโฟนเริ่มมีสัญญาณอึมครึม แต่ตลาดแอปพลิเคชันสำหรับสมาร์ทโฟน และอุปกรณ์เสริมยังคงเติบโตได้อย่างรวดเร็ว โดยบริษัท แอปเปิ้ล รายงานยอดขายมือถือ iPhone ที่ลดลงอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม รายได้โดยรวมของบริษัทกลับพุ่งไปแตะจุดสูงสุดจากยอดขาย

อุปกรณ์เสริมสำหรับการสวมใส่ อุปกรณ์ใช้ในบ้าน และอุปกรณ์เสริมอื่นๆ เช่น หูฟัง AirPods, ลำโพงอัจฉริยะ HomePods และนาฬิกา Apple ที่เพิ่มมากขึ้น ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ จากการใช้สมาร์ทโฟนโดยการซื้ออุปกรณ์เสริมที่ตอบสนองกับไลฟ์สไตล์มากกว่าการลงทุนซื้อโทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่ทุกๆ ปี

4. การเติบโตของจำนวนอุปกรณ์ที่ผู้บริโภคเชื่อมต่อออนไลน์และการให้บริการพื้นที่สำหรับเก็บไฟล์ข้อมูล เช่น iCloud, OneDrive และ Dropbox กำลังทำให้ปริมาณข้อมูลที่อยู่ในระบบออนไลน์นั้น มีความหลากหลายและมีจำนวนมหาศาล นอกจากนี้ รายงาน Statista ในปี 2019 ชี้ว่า ประเทศไทยมีครัวเรือนจำนวน 400,000 ครัวเรือน มีการติดตั้งระบบสมาร์ทโฮม (Smart Home) ซึ่งอุปกรณ์ประเภทนี้จะติดตามและบันทึกข้อมูลการใช้งานของผู้บริโภคในขณะที่พวกเขาพักผ่อนอยู่ที่บ้าน การใช้อุปกรณ์ประเภทดังกล่าวผู้บริโภคจึงควรต้องระมัดระวังและประเมินว่าการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลส่วนตัวดังกล่าวนี้มีการจัดเก็บไว้อย่างปลอดภัยหรือไม่ อย่างไรก็ดี จากการสำรวจของดีลอยด์พบว่า มีผู้บริโภคส่วนน้อย (เพียง 9%) ที่จะอ่านเงื่อนไขการใช้งานของผลิตภัณฑ์และอุปกรณ์ต่างๆ จึงสะท้อนว่า ผู้บริโภคส่วนมากยังไม่กังวลเรื่องความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลหรือความเสี่ยงที่บุคคลภายนอกอาจนำข้อมูลส่วนตัวของพวกเขาไปใช้ประโยชน์ต่อไป

สำหรับการพัฒนาของระบบการสื่อสารแบบไร้สายในยุคที่ 5 (5G) ของบริษัทโทรคมนาคมต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้นเร็วขึ้นนี้จะส่งผลให้ผู้บริโภคหลายคนมีแรงจูงใจอยากเปลี่ยนสมาร์ทโฟนเป็นรุ่นใหม่ที่ดีกว่าเดิม โอกาสดังกล่าวจึงเป็นเวลาทองสำหรับบริษัทเทคโนโลยีโทรคมนาคม และบริษัทในกลุ่มอื่นๆ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ในขณะที่ผู้บริโภคเองก็ตื่นตัวและรอคอยเทคโนโลยีดังกล่าวให้พัฒนาโดยสำเร็จ เพราะจะทำให้มีการยกระดับประสบการณ์ออนไลน์ การสื่อสาร การใช้สมาร์ทโฟน และการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ธุรกิจยุคใหม่บทเรียนที่สำคัญ คือการเรียนรู้ที่จะก้าวข้ามกรอบกลยุทธ์ธุรกิจแบบเดิมๆ และรู้จักใช้ประโยชน์ของพฤติกรรมดิจิทัลของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น การสร้างจุดเชื่อมกับลูกค้าผ่านโทรศัพท์มือถือ แอปพลิเคชันโทรศัพท์ หรือการปรับเว็บไซต์ให้รองรับการใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือได้สะดวกมากขึ้น จะเป็นก้าวแรกๆ สู่อุปกรณ์ปรับเปลี่ยนธุรกิจให้ทันต่อพฤติกรรมผู้บริโภคโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีแนวโน้มชัดเจนว่าจะขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้นในระยะต่อไป

แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ประโยชน์จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

1.1 ประโยชน์ระดับสังคมหรือประโยชน์ต่อส่วนร่วม ได้แก่ การพัฒนาเทคโนโลยี ให้รองรับการใช้งานการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น โทรศัพท์มือถือ ความเร็วของระบบ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น การแข่งขันทางด้านธุรกิจ ทำให้มีสินค้าและบริการที่หลากหลายให้ได้เลือกบริโภค และทำให้เกิดการจูงใจทางการตลาด ด้วยการแข่งขันการขายสินค้าและบริการที่มีราคาถูกลง เป็นต้น การประหยัดค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าหรือบริการหรือประกาศข้อมูลข่าวสารต่างๆ เช่น การเตือนภัยเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ ราคาทองคำ เป็นต้น

1.2 ประโยชน์ระดับบุคคล ได้แก่ ใช้ติดต่อสื่อสารกับเพื่อนๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม ถึงแม้ระยะทางจะไกลสักเพียงใดก็ตาม สืบค้นข้อมูลทำการบ้านสะดวก และ

รวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย รู้ทันข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบัน ไม่ตกข่าวแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์ ติดต่อเพื่อนหาเพื่อนใหม่ได้ง่ายขึ้น ดูหนัง ฟังเพลง เพื่อความบันเทิงสร้างรายได้ให้กับผู้ใช้งานจากการขายสินค้าต่างๆ เล่นเกมคลายเครียด ระบายความรู้สึกหรือระบายอารมณ์ เป็นช่องทางออนไลน์ในการส่งงานหรือส่งการบ้าน

2. ผลเสียที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้แก่

2.1 ผลเสียต่อตัวเอง ได้แก่ มีภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าบริการทางอินเทอร์เน็ต เพิ่มขึ้นค่าใช้จ่ายในการซื้อโทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้น ทำให้ผลการเรียนหรือเกรดเฉลี่ยสะสมลดลง เสี่ยงสุขภาพทางด้านสายตา และอาจจะให้เกิดอาการนิ้วชาหรือนิ้วล็อคได้

2.2 ผลเสียต่อครอบครัวและสังคม ได้แก่ การถูกหลอกลวง การถูกขโมยจาก การสั่งซื้อสินค้าหรือบริการ ความเข้าใจผิดหรือเสียหาย สัมพันธภาพหรือความแน่นแฟ้นของ สัมพันธภาพของคนในครอบครัวหรือคนใกล้ตัวลดลง

3. การป้องกันหรือแก้ไขปัญหาคือเป็นผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มี ดังนี้

3.1 แนวทางการป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรให้คำแนะนำและดูแลการใช้งานในการเล่นอินเทอร์เน็ตของบุตรหลานอย่างใกล้ชิด มีการกำหนดหรือระบุเวลาและระยะเวลาในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตหรือการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างเข้มงวด ผู้ปกครองหรือโรงเรียนควรส่งเสริมให้ทำกิจกรรมอื่น เช่น ออกกำลังกาย เล่นกีฬา เล่นดนตรี หรือกิจกรรมนันทนาการอย่างอื่น มีการจัดอบรมเรื่องประโยชน์และโทษของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อให้นักเรียนหรือเยาวชนตระหนักถึงโทษที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีหน่วยงานมาดูแลหรือตรวจสอบเว็บไซต์ต่างๆ ข้อความหรือรูปภาพ คลิปวิดีโอที่ไม่เหมาะสมในการเผยแพร่ลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์และควรมีมาตรการในการปิดหรือบล็อกเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมไว้ กำหนดบทลงโทษในการใช้โฆษณาหรือใช้ข้อมูลที่ไม่เป็นเท็จเกินจริงให้เกิดความหลงเชื่อเพื่อขายสินค้าหรือบริการ

2.2 แนวทางการป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาจากปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ การมีวินัยในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ การมีวิจารณญาณในการรับข่าวสาร คำโฆษณา ไม่เชื่อหรือหลงงมงายสิ่งยั่วหรือหลอกลวง

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เกิดภาพตามแนวทางการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ โดยจากการบูรณาการในเรื่อง 5G and Disruptive Technology จะเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการเป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล เพื่อนำไปสู่ The Intelligent Innovative Mixed Use District ซึ่งการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองต่อความสามารถในการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศที่จะเกิดขึ้นอย่างรุนแรง **ที่จะต้องพิจารณาถึงความต้องการนำ**เพื่อการอุปโภคบริโภค พลังงานและอาหารที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (WEF Nexus) และคำนึงถึงศักยภาพของประชาชนของประเทศไทยที่จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุควบคู่ไปกับการพัฒนาในเรื่องของสังคมไร้เงินสด (Cashless Society) ในส่วนของการให้ความช่วยเหลือประชาชนจะมีการพัฒนาให้เกิดการขับเคลื่อนทั้ง

ในแง่เศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงสิทธิได้หลากหลายช่องทาง รวมทั้งความช่วยเหลือต่างๆ ของภาครัฐ ทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข การเกษตร หรือสวัสดิการภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ควรจะมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการนำ Big Data มาใช้ประโยชน์บนเทคโนโลยี 5G ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาและตอบโจทย์ความต้องการของประเทศไทยในอนาคต โดยเน้นใน 4 ด้านได้แก่ Cashless Society Healthcare Agritech และ Industry โดยภาครัฐต้องกำหนดนโยบายในการเพิ่มความปลอดภัยทาง Cyber Security เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในประเทศหรือผู้ใช้บริการเทคโนโลยีดิจิทัล

2. ควรสร้างความตระหนักรู้ด้านดิจิทัลแก่สังคมผ่านเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถประยุกต์ใช้และเท่าทันเทคโนโลยี พร้อมรับและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้

3. ควรสนับสนุนบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการภาครัฐ โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อมิตินงานบริการเพื่อเศรษฐกิจและสังคมด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อพัฒนาไปสู่ The Intelligent Innovative Mixed Use District

4. ควรจะศึกษาและคัดเลือกกรอบมาตรฐาน 5G ตามแนวทางของ ITU ที่เป็นประโยชน์ในการสนับสนุนภารกิจ 4 อุตสาหกรรมหลักของประเทศไทย

5. ประเทศไทยต้องจัดสรรย่านความถี่เพื่อใช้ในกิจการโทรคมนาคม โดยต้องกำหนดไว้ในแผนจัดสรรคลื่นความถี่ จากนั้นควรกำหนดให้มีการประมูลล่วงหน้าอย่างน้อย 3-5 ปี เพื่อให้ผู้ประกอบการที่สนใจสามารถเตรียมความพร้อมทางการลงทุนและทำแผนธุรกิจ และยังเป็นผลดีกับบริษัทพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องอื่นๆ จะได้มั่นใจว่าอนาคตจะมีคลื่นความถี่มารองรับนวัตกรรมใหม่ๆ

5. เนื่องจาก เทคโนโลยี 5G จำเป็นต้องมีการลงทุนที่สูงมากในระยะแรก ในขณะที่ลูกค้าส่วนใหญ่จะยังใช้บริการ 4G และใช้บริการ 5G จำนวนน้อย อีกทั้งพื้นที่ครอบคลุมของ 5G จะเริ่มจากบริเวณที่มีปริมาณ Traffic หนาแน่นหรือพื้นที่บริเวณจำกัดที่ต้องการใช้ความสามารถพิเศษของ 5G เท่านั้น ดังนั้น ในการประมูล 5G จึงไม่ควรที่จะกำหนดปริมาณพื้นที่ครอบคลุม เพื่อสร้างแรงดึงดูดใจให้ผู้ประกอบการและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานตามสภาพความเป็นจริง

6. ภาครัฐควรทบทวนและจัดทำแผน รวมทั้งอนุญาตให้มีการใช้คลื่นความถี่ร่วม (Spectrum sharing) และการซื้อขายคลื่นความถี่ (Spectrum trading) ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติทั่วไปในต่างประเทศ และส่งเสริมให้มีการใช้คลื่นในย่านความถี่ Unlicensed Band ซึ่งเทคโนโลยีใหม่อย่าง LTE-U (LTE Unlicensed) จะมาร่วมใช้งานบนย่านความถี่ 5 GHz ร่วมกับเทคโนโลยี Wi-Fi เพื่อให้ระบบ LTE สามารถใช้งานได้ด้วยความเร็วที่สูงขึ้นโดยเฉพาะกับอุปกรณ์ใหม่ๆ

ข้อเสนอแนะเรื่องเทคโนโลยี 5G

7. ควรกำหนดนโยบายในการเพิ่มความปลอดภัยทาง Cyber Security เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในประเทศหรือผู้ใช้บริการเทคโนโลยีดิจิทัล

8. ควรสร้างความตระหนักรู้ด้านดิจิทัลแก่สังคมผ่านเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถประยุกต์ใช้และเท่าทันเทคโนโลยี พร้อมรับและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้

9. ควรสนับสนุนบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการภาครัฐ โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อมิตินงานบริการเพื่อเศรษฐกิจและสังคมด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อพัฒนาไปสู่ The Intelligent Innovative Mixed Use District

10. สนับสนุนนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในด้าน Healthcare เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ และ Agritech เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมด้านการเกษตร ซึ่งจะเน้นใช้ IOT (Internet of Think) ผ่านการประมวลผลในรูปแบบ AI ซึ่งข้อมูลจะอยู่ในรูปแบบ Big Data บน Cloud Computing ผ่านการสนับสนุนของกองทุนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

11. สนับสนุนการประยุกต์ใช้ National e-Payment เพื่อรองรับธุรกิจค้าส่ง ค้าปลีก หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาเงินสกุลดิจิทัลของไทยเพื่อรองรับและสนับสนุนภาคธุรกิจในอนาคต ซึ่งจะช่วยลดตัวกลางในการค้าขาย รวมถึงสะดวกต่อการใช้งานและนำไปใช้ในหลากหลายธุรกิจ พร้อมกันนี้ควรผลักดัน National e-Payment ไปสู่ Asian e-Payment เพื่อตอบโจทย์เขตเศรษฐกิจพิเศษอาเซียน

12. สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพด้านอุตสาหกรรมภาคการผลิตและบริการ โดยเน้นการประยุกต์ใช้ AI/Robot เข้ามาสนับสนุนจากการต่อยอดนวัตกรรมภายในประเทศ และผ่อนคลายมาตรการด้านภาษี เพื่อนำเข้าเทคโนโลยีทันสมัยสำหรับตอบสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

13. เพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ ผ่านสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ หรือการฝึกอบรมคอร์สระยะสั้นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการลดต้นทุนการผลิต

14. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการดำเนินการควรจะเน้นการเตรียมความพร้อมใน 3 ระดับได้แก่

14.1 นักเรียน นักศึกษา ให้ความพร้อมในด้านทักษะที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงผ่านการสนับสนุนจากภาครัฐในเรื่องของเนื้อหาหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน รวมถึงสนับสนุนความคิดเชิงนวัตกรรมเพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่ในอนาคต

14.2 ประชาชนทั่วไป ให้เป็นผู้พร้อมที่จะรับมือกับเทคโนโลยี สร้าง Awareness และ Literacy ผ่านการเรียนรู้จากศูนย์ดิจิทัลชุมชนของภาครัฐ

14.3 แรงงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคอุตสาหกรรม ควรจะเน้นให้มีการพัฒนาศักยภาพของคน และการสร้างมาตรฐานของวิชาชีพผ่านสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และสนับสนุนในเรื่องของ Cyber Security และ Data Science ในภาคการศึกษาผ่านการอบรมระยะสั้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

- ดลฤดี คุ่มพดู. “ผลกระทบของการติตเกมคอมพิวเตอร์ที่มีต่อเด็กนักเรียนในเขต กรุงเทพมหานคร”. งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกริก, 2547.
- ฤทธิพร ผ่องสุภาพ. “การแสวงหาข่าวสารการประชาสัมพันธ์และความพึงพอใจในการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนิสิตนักศึกษา”. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551
- รัตนา โอฬารฤกษ์. “การศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในสถานศึกษา”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2554.
- ศรารุณี บัณฑิตเมธาพงศ์. “การดำเนินงานสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลนคร พิชณุโลก”. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2555.
- ศิริพร มโนไพศาล. “ทัศนคติและอิทธิพลของการโฆษณาใน Facebook กรณีศึกษา นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร”. เอกสารประกอบรายวิชาสัมมนาปัญหาธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- ศรีศักดิ์ วัฒนวงษ์. “พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับชั้นมัธยม ศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.
- องอาจ ฤทธิทองพิทักษ์. “ศึกษาพฤติกรรมสื่อสารผ่านระบบเวปไซด์ไวด์เว็บของนักศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- อรรถพล อูสายพันธ์. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4”. สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2549.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายธนาพันธ์ วิไลลักษณ์
วัน เดือน ปีเกิด	23 เมษายน 2510
การศึกษา	สำเร็จการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเซนต์คาเบรียล สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโทในสาขาวิศวกรรมศาสตร์
ประวัติการทำงาน	พนักงานฝ่ายจัดซื้อ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย กรรมการบริษัท วิไลลักษณ์ อินเตอร์เนชั่นแนล โฮลดิ้ง จำกัด รองผู้อำนวยการแผนกจัดซื้อ บริษัท สามารถ คอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน) กรรมการ บริษัท วิไลลักษณ์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ผู้อำนวยการ บริษัท ไวน์แกลเลอรี จำกัด ผู้จัดการทั่วไป บริษัท สามารถ อีเทรตติ้ง จำกัด กรรมการผู้จัดการ บริษัท สามารถ ไอโมบาย จำกัด(มหาชน)
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองประธานกรรมการบริหาร – กลยุทธ์องค์กรบริษัท สามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน)

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง แนวทางการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ
ผู้วิจัย นาย ธนวัฒน์ วิไลลักษณ์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 62
ตำแหน่ง รองประธานกรรมการบริหารบริษัท สามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด(มหาชน)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสแนวโน้มการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เริ่มมาแรง ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความเจริญก้าวหน้า ในการพัฒนา Social Media Applications สามารถใช้งานได้อย่างกว้างขวางทั้งระบบคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ Smartphone จึงทำให้คนทุกเพศทุกวัย สามารถเข้าถึงการใช้งานได้อย่างสะดวกรวดเร็วไร้พรมแดน และทำให้ตลาดสังคมไทยอย่างรวดเร็ว เกิดการใช้งานในหลายรูปแบบทั้งการงาน การเมือง ส่วนตัว สังคมกลุ่มเล็ก – กลุ่มใหญ่ เชิงธุรกิจ การพานิช การค้า การขาย ทั้งสุจริต และผิดกฎหมาย เช่น การเผยแพร่ โฆษณา ประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา

ซึ่งรัฐบาลได้มีแนวนโยบายในการปฏิรูปประเทศไทย โดยกำหนดกรอบการปฏิรูปภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และให้ทุกส่วนราชการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว” ด้วยการพัฒนาตามหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาว จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานด้านสังคมและเทคโนโลยี ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่นๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติ สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเอง และทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน

และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการ และสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรม และทั่วถึง

จะเห็นได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ตั้งแต่ ปังเจกบุคคล สังคม ส่วนรวม จนถึงระดับประเทศชาติ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา ทั้งนี้การป้องกัน ยับยั้ง และสกัดกั้นการเผยแพร่ข้อมูลทางสื่อสังคมออนไลน์นั้นกระทำได้ยาก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงอยากจะศึกษาในเรื่องของพฤติกรรมการใช้สมาร์ตโฟนสู่ความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ โดยผู้วิจัยคิดว่าการใช้สมาร์ตโฟนซึ่งถือเป็นปัจจัยที่ 5 นั้น ถ้านำมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติรวมทั้งการวางระบบให้เข้ากับ ความมั่นคงของประเทศด้วยแล้ว จะทำให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านเทคโนโลยี ระบบสื่อสารและอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างรายได้และเป็นการเชื่อมโยงโครงข่ายเข้ากับโครงข่ายของโลกเพื่อก้าวสู่ การพัฒนาในยุคต่อไป และยังทำให้กำหนดทิศทาง ซึ่งจะสอดคล้องกับตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่รัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายไว้และจะสามารถกำหนดทิศทางที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททั่วไปในบทบาทและปัญหาในด้านพฤติกรรมการใช้สมาร์ตโฟนสู่ความมั่นคง และการพัฒนาของประเทศ
2. เพื่อศึกษาปัญหาในด้านพฤติกรรมการใช้สมาร์ตโฟนสู่ความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการใช้สมาร์ตโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของ ประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยจะศึกษาเรื่องการใช้สมาร์ตโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของ ประเทศ โดยที่จะมีผลกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย ซึ่งจะศึกษาลักษณะสังคมไทยในปัจจุบันตลอดจน เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยในยุค ปัจจุบัน โดยใช้ข้อมูลทางสถิติ และบทความงานวิจัยต่างๆ มาสรุป เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและ แผนงานตามที่รัฐบาลได้ตั้งนโยบายไว้ โดยผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบหา แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการอาหารทะเลแช่แข็ง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย และแผนงาน ตามที่รัฐบาลได้ตั้งนโยบายไว้ ซึ่งรวมไปถึงการศึกษาวิจัยทั้ง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ เกี่ยวข้อง และรวมถึง นโยบายมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับเรื่องนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา จะทำการศึกษาด้านพฤติกรรมของผู้ใช้สมาร์ตโฟนและรูปแบบ พฤติกรรมต่างๆ ในการใช้แอปพลิเคชัน ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ รวมไปถึงบทความ เนื้อหา ทางวิชาการ และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้
2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้สมาร์ตโฟน โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้ สมาร์ตโฟน จะคัดเลือกมาทำการวิจัยในเชิงพฤติกรรมการใช้สมาร์ตโฟนในชีวิตประจำวัน โดยจะใช้ข้อมูล ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรการใช้สมาร์ตโฟนในประเทศไทย มาทำการพิจารณาศึกษา เพื่อให้ได้มาในข้อมูลทางสถิติ ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ออกมาเป็นผลลัพธ์ในงานวิจัยนี้

3. จะใช้ข้อมูลและเวลาศึกษา ตั้งแต่ พ.ย.62 – พ.ค.63 ซึ่งรวมไปถึงการศึกษาวิจัยทั้ง กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมา และรวมถึงนโยบายมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการศึกษาเรื่อง “แนวทางการใช้สมาร์ทโฟน ในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ” มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ โดยการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดย การศึกษารวบรวมข้อมูล จากหนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารต่างๆ
2. การเก็บข้อมูลปฐมภูมิการศึกษาภาคสนาม (Field Research) เป็นการศึกษา และรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ใช้งานสมาร์ทโฟนในวัยต่างๆ รวมทั้งบทสัมภาษณ์จากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ และนักจิตวิทยา ที่เกี่ยวข้อง กับงานวิจัยนี้

ผลการวิจัย

ประเทศไทยมีแนวโน้มการใช้สมาร์ทโฟน ด้วยคุณสมบัติที่สามารถใช้งานได้หลากหลาย และเข้าถึงได้ตลอดเวลา ซึ่งไม่น่าแปลกใจที่การใช้โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนได้เข้ามามีบทบาทในการใช้ ชีวิตประจำวันของทุกคน จากการวิจัยพบว่า ประชากรวัยผู้ใหญ่ที่ครอบครองสมาร์ทโฟนมีมากถึง 90% ของกลุ่มประชากรวัยผู้ใหญ่ทั้งหมด ซึ่งมีข้อมูลที่น่าสนใจและมีประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การใช้บริการธนาคารออนไลน์เป็นที่นิยมมากยิ่งขึ้นในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา โดยบริการ ดังกล่าวสามารถเข้าถึงผ่านสมาร์ทโฟนได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม มีผลสำรวจชี้ว่ากลุ่มผู้ใช้ สมาร์ทโฟนที่อยู่ในช่วงอายุ 55-75 ปี ยังเลือกใช้บริการธนาคารออนไลน์ผ่านคอมพิวเตอร์แบบพกพา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชากรกลุ่มดังกล่าวที่ผ่านมาต้องปรับตัวตามเทรนด์ธนาคารมาหลายรูปแบบแล้ว จากเดิมที่ธนาคารให้บริการตามสาขาธนาคาร เปลี่ยนเป็นการใช้ตู้เอทีเอ็ม ต่อมาปรับเปลี่ยนให้ใช้บริการ ธนาคารผ่านการพูดคุยโทรศัพท์ แล้วยังพัฒนาระบบออนไลน์บนคอมพิวเตอร์ในระยต่อไปอีกด้วย ดังนั้นการโน้มน้าวให้ผู้บริโภคกลุ่มดังกล่าวจะเปลี่ยนมาใช้บริการธนาคารผ่านสมาร์ทโฟน จึงอาจทำได้ ยากเพราะการเรียนรู้สิ่งใหม่บ่อยๆ ครั้งเป็นเรื่องที่วุ่นวายและยุ่งยาก ผู้บริโภคกลุ่มนี้จึงนิยมใช้บริการ ธนาคารผ่านช่องทางที่ตนเองคุ้นเคย ด้วยเหตุนี้ผู้พัฒนาแอปพลิเคชันมือถือต่างๆ ไม่เพียงแต่กลุ่ม ผู้พัฒนาแอปพลิเคชันธนาคารออนไลน์เท่านั้น ควรต้องคำนึงถึงประสบการณ์ของผู้ใช้งานสำหรับกลุ่ม ดังกล่าวเป็นการเฉพาะ โดยอาจพิจารณาออกแบบให้มีการใช้อินเตอร์เฟซ (ระดับง่ายและระดับสูง) ระบบช่วยเหลือในแอปพลิเคชัน และตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เป็นต้น เพื่อสนับสนุนให้ผู้ใช้งานสมาร์ท โฟนสามารถปรับตัวและเรียนรู้การใช้งานได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

2. สมาร์ทโฟนมักเป็นสิ่งที่เรายกขึ้นดูในตอนเช้าและเป็นสิ่งสุดท้ายที่เปิดดูก่อนเข้านอน บ่อยครั้งในขณะที่ปิดไฟแล้วด้วยซ้ำ จึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้บริโภคโดยเฉพาะกลุ่มวัยหนุ่มสาวจะมีแนวโน้มใช้ สมาร์ทโฟนเป็นระยะเวลานานเกินไป โดยคนไทยใช้เวลาออนไลน์ผ่านสมาร์ทโฟนโดยเฉลี่ย 4 ชั่วโมง 57

นาทิจึงถือเป็นประเทศที่มีผู้ใช้เวลาออนไลน์สูงสุดเป็นอันดับสองในโลกรองมาจากประเทศฟิลิปปินส์ ในการนี้ จากผลสำรวจพบข้อมูลที่สอดคล้องกัน โดยพบว่า 48% ของผู้ตอบแบบสอบถามยอมรับว่าตนเองใช้งานสมาร์ทโฟนมากเกินไป แต่กลับมีเพียง 6% ของกลุ่มสำรวจดังกล่าวที่ใช้แอปพลิเคชันติดตามเวลาการใช้งานบนสมาร์ทโฟน อีกประเด็นที่น่าสนใจคือ สัดส่วนของกลุ่มสำรวจที่ยอมรับว่าใช้สมาร์ทโฟนมากเกินไปคงที่เป็นปีที่ 2 แล้ว จึงชี้ให้เห็นว่า ผู้ใช้สมาร์ทโฟนรู้ตัวว่าพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถืออยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เป็นผลดี แต่ไม่ได้รู้สึกว่าจะต้องควบคุมหรือลดการใช้งานสมาร์ทโฟนแต่อย่างใด

3. ถึงแม้ยอดขายสมาร์ทโฟนเริ่มมีสัญญาณอึมครึม แต่ตลาดแอปพลิเคชันสำหรับสมาร์ทโฟน และอุปกรณ์เสริมยังคงเติบโตได้อย่างรวดเร็ว โดยบริษัท แอปเปิ้ล รายงานยอดขายมือถือ iPhone ที่ลดลงอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม รายได้โดยรวมของบริษัทกลับพุ่งไปแตะจุดสูงสุดจากยอดขายอุปกรณ์เสริมสำหรับการสวมใส่ อุปกรณ์ใช้ในบ้าน และอุปกรณ์เสริมอื่นๆ เช่น หูฟัง AirPods, ลำโพงอัจฉริยะ HomePods และนาฬิกา Apple ที่เพิ่มมากขึ้น ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการสร้างประสบการณ์ใหม่ๆ จากการใช้งานสมาร์ทโฟนโดยการซื้ออุปกรณ์เสริมที่ตอบสนองกับไลฟ์สไตล์มากกว่าการลงทุนซื้อโทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่ทุกปี

4. การเติบโตของจำนวนอุปกรณ์ที่ผู้บริโภคเชื่อมต่อออนไลน์และการให้บริการพื้นที่สำหรับเก็บไฟล์ข้อมูล เช่น iCloud, OneDrive และ Dropbox กำลังทำให้ปริมาณข้อมูลที่อยู่ในระบบออนไลน์นั้น มีความหลากหลายและมีจำนวนมหาศาล นอกจากนี้ รายงาน Statista ในปี 2019 ชี้ว่า ประเทศไทยมีครัวเรือนจำนวน 400,000 ครัวเรือน มีการติดตั้งระบบสมาร์ทโฮม (Smart Home) ซึ่งอุปกรณ์ประเภทนี้จะติดตามและบันทึกข้อมูลการใช้งานของผู้บริโภคในขณะที่พวกเขาพักผ่อนอยู่ที่บ้าน การใช้อุปกรณ์ประเภทดังกล่าวผู้บริโภคจึงควรต้องระมัดระวังและประเมินว่าการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลส่วนตัวดังกล่าวนี้มีการจัดเก็บไว้อย่างปลอดภัยหรือไม่ อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจของดีลอยท์พบว่า มีผู้บริโภคส่วนน้อย (เพียง 9%) ที่จะอ่านเงื่อนไขการใช้งานของผลิตภัณฑ์และอุปกรณ์ต่างๆ จึงสะท้อนว่า ผู้บริโภคส่วนมากยังไม่กังวลเรื่องความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลหรือความเสี่ยงที่บุคคลภายนอกอาจนำข้อมูลส่วนตัวของพวกเขาไปใช้ประโยชน์ต่อไป

สำหรับการพัฒนาของระบบการสื่อสารแบบไร้สายในยุคที่ 5 (5G) ของบริษัทโทรคมนาคมต่างๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นเร็วขึ้นนี้จะส่งผลให้ผู้บริโภคหลายคนมีแรงจูงใจอยากเปลี่ยนสมาร์ทโฟนเป็นรุ่นใหม่ที่ดีกว่าเดิม โอกาสดังกล่าวจึงเป็นเวลาทองสำหรับบริษัทเทคโนโลยีโทรคมนาคม และบริษัทในกลุ่มอื่นๆ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ในขณะที่ผู้บริโภคเองก็ตื่นเต้นและรอคอยเทคโนโลยีดังกล่าวให้พัฒนาโดยสำเร็จ เพราะจะทำให้มีการยกระดับประสบการณ์ออนไลน์ การสื่อสาร การใช้งานสมาร์ทโฟน และการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ธุรกิจยุคใหม่บทเรียนที่สำคัญ คือการเรียนรู้ที่จะก้าวข้ามกรอบกลยุทธ์ธุรกิจแบบเดิมๆ และรู้จักใช้ประโยชน์ของพฤติกรรมดิจิทัลของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น การสร้างจุดเชื่อมกับลูกค้าผ่านโทรศัพท์มือถือ แอปพลิเคชันโทรศัพท์ หรือการปรับเว็บไซต์ให้รองรับการใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือได้สะดวกมากขึ้น จะเป็นก้าวแรกๆ สู่การปรับเปลี่ยนธุรกิจให้ทันต่อพฤติกรรมผู้บริโภคโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีแนวโน้มชัดเจนว่าจะขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้นในระยะต่อไป

แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ประโยชน์จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

1.1 ประโยชน์ระดับสังคมหรือประโยชน์ต่อส่วนร่วม ได้แก่ การพัฒนาเทคโนโลยี ให้รองรับการใช้งานการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น โทรศัพท์มือถือ ความเร็วของระบบ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น การแข่งขันทางด้านธุรกิจ ทำให้มีสินค้าและบริการที่หลากหลายให้ได้เลือกบริโภค และทำให้เกิดการจูงใจทางการตลาด ด้วยการแข่งขันการขายสินค้าและบริการที่มีราคาถูกลง เป็นต้น การประหยัดค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าหรือบริการหรือประกาศข้อมูลข่าวสารต่างๆ เช่น การเตือนภัยเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ ราคาทองคำ เป็นต้น

1.2 ประโยชน์ระดับบุคคล ได้แก่ ใช้ติดต่อสื่อสารกับเพื่อนๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม ถึงแม้ระยะทางจะไกลสักเพียงใดก็ตาม สืบค้นข้อมูลทำการบ้านสะดวก และรวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย รู้ทันข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบัน ไม่ตกข่าวแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์ ติดต่อเพื่อนหาเพื่อนใหม่ได้ง่ายขึ้น ดูหนัง ฟังเพลง เพื่อความบันเทิงสร้างรายได้ให้กับผู้ใช้งานจากการขายสินค้าต่างๆ เล่นเกมคลายเครียด ระบายความรู้สึกหรือระบายอารมณ์ เป็นช่องทางออนไลน์ในการส่งงานหรือส่งการบ้าน

2. ผลเสียที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้แก่

2.1 ผลเสียต่อตัวเอง ได้แก่ มีภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าบริการทางอินเทอร์เน็ต เพิ่มขึ้นค่าใช้จ่ายในการซื้อโทรศัพท์สมาร์ตโฟนเพิ่มขึ้น ทำให้ผลการเรียนหรือเกรดเฉลี่ยสะสมลดลง เสี่ยงสุขภาพทางด้านสายตา และอาจจะให้เกิดอาการนิ้วชาหรือนิ้วล็อคได้

2.2 ผลเสียต่อครอบครัวและสังคม ได้แก่ การถูกหลอกลวง การถูกขโมยโกงจาก การสั่งซื้อสินค้าหรือบริการ ความเข้าใจผิดหรือเสียหาย สัมพันธภาพหรือความแน่นแฟ้นของ สัมพันธภาพของคนในครอบครัวหรือคนใกล้ชิดตัวลดลง

3. การป้องกันหรือแก้ไขปัญหาคือเป็นผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มี ดังนี้

3.1 แนวทางการป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรให้คำแนะนำและดูแลการใช้งานในการเล่นอินเทอร์เน็ตของบุตรหลานอย่างใกล้ชิด มีการกำหนดหรือระบุเวลาและระยะเวลาในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตหรือการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างเข้มงวด ผู้ปกครองหรือโรงเรียนควรส่งเสริมให้ทำกิจกรรมอื่น เช่น ออกกำลังกาย เล่นกีฬา เล่นดนตรี หรือกิจกรรมนันทนาการอย่างอื่น มีการจัดอบรมเรื่องประโยชน์และโทษของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อให้นักเรียนหรือเยาวชนตระหนักถึงโทษที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีหน่วยงานมาดูแลหรือตรวจสอบเว็บไซต์ต่างๆ ข้อความหรือรูปภาพ คลิปวิดีโอที่ไม่เหมาะสมในการเผยแพร่ลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์และควรมีมาตรการในการปิดหรือบล็อกเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมไว้ กำหนดบทลงโทษในการใช้โฆษณาหรือใช้ข้อมูลที่ไม่เป็นเท็จเกินจริงให้เกิดความหลงเชื่อเพื่อขายสินค้าหรือบริการ

3.2 แนวทางการป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาจากปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ การมีวินัยในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ การมีวิจารณญาณในการรับข่าวสาร คำโฆษณา ไม่เชื่อหรือหลงมายสิ่งยั่วยุหรือหลอกลวง

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เกิดภาพตามแนวทางการใช้สมาร์ทโฟนในยุคปัจจุบันกับความมั่นคงและการพัฒนาของประเทศ โดยจากการบูรณาการในเรื่อง 5G and Disruptive Technology จะเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการเป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล เพื่อนำไปสู่ The Intelligent Innovative Mixed Use District ซึ่งการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองต่อความสามารถในการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศที่จะเกิดขึ้นอย่างรุนแรง ที่จะต้องพิจารณาถึงความต้องการนำเพื่อการอุปโภคบริโภค พลังงานและอาหารที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (WEF Nexus) และคำนึงถึงศักยภาพของประชาชนของประเทศไทยที่จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุควบคู่ไปกับการพัฒนาในเรื่องของสังคมไร้เงินสด (Cashless Society) ในส่วนของการให้ความช่วยเหลือประชาชนจะมีการพัฒนาให้เกิดการขับเคลื่อนทั้งในแง่เศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงสิทธิได้หลากหลายช่องทาง รวมทั้งความช่วยเหลือต่างๆ ของภาครัฐ ทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข การเกษตร หรือสวัสดิการภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ควรจะมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการนำ Big Data มาใช้ประโยชน์บนเทคโนโลยี 5G ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาและตอบโจทย์ความต้องการของประเทศไทยในอนาคต โดยเน้นใน 4 ด้านได้แก่ Cashless Society Healthcare Agritech และ Industry โดยภาครัฐต้องกำหนดนโยบายในการเพิ่มความปลอดภัยทาง Cyber Security เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในประเทศหรือผู้ให้บริการเทคโนโลยีดิจิทัล

2. ควรสร้างความตระหนักรู้ด้านดิจิทัลแก่สังคมผ่านเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถประยุกต์ใช้และเท่าทันเทคโนโลยี พร้อมรับและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้

3. ควรสนับสนุนบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการภาครัฐ โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อมิตงานบริการเพื่อเศรษฐกิจและสังคมด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อพัฒนาไปสู่ The Intelligent Innovative Mixed Use District

4. ควรจะศึกษาและคัดเลือกกรอบมาตรฐาน 5G ตามแนวทางของ ITU ที่เป็นประโยชน์ในการสนับสนุนภารกิจ 4 อุตสาหกรรมหลักของประเทศไทย

5. ประเทศไทยต้องจัดสรรย่านความถี่เพื่อใช้ในกิจการโทรคมนาคม โดยต้องกำหนดไว้ในแผนจัดสรรคลื่นความถี่ จากนั้นควรกำหนดให้มีการประมูลล่วงหน้าอย่างน้อย 3-5 ปี เพื่อให้ผู้ประกอบการที่สนใจสามารถเตรียมความพร้อมทางการลงทุนและทำแผนธุรกิจ และยังเป็นผลดีกับบริษัทพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องอื่นๆ จะได้มั่นใจว่าอนาคตจะมีคลื่นความถี่มารองรับนวัตกรรมใหม่ๆ

5. เนื่องด้วย เทคโนโลยี 5G จำเป็นต้องมีการลงทุนที่สูงมากในระยะแรก ในขณะที่ลูกค้าส่วนใหญ่จะยังใช้บริการ 4G และใช้บริการ 5G จำนวนน้อย อีกทั้งพื้นที่ครอบคลุมของ 5G จะเริ่มจากบริเวณที่มีปริมาณ Traffic หนาแน่นหรือพื้นที่บริเวณจำกัดที่ต้องการใช้ความสามารถพิเศษของ 5G เท่านั้น ดังนั้น ในการประมูล 5G จึงไม่ควรที่จะกำหนดปริมาณพื้นที่ครอบคลุม เพื่อสร้างแรงดึงดูดใจให้ผู้ประกอบการและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานตามสภาพความเป็นจริง

6. ภาครัฐควรทบทวนและจัดทำแผน รวมทั้งอนุญาตให้มีการใช้คลื่นความถี่ร่วม (Spectrum sharing) และการซื้อขายคลื่นความถี่ (Spectrum trading) ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติทั่วไปในต่างประเทศ และส่งเสริมให้มีการใช้คลื่นในย่านความถี่ Unlicensed Band ซึ่งเทคโนโลยีใหม่อย่าง LTE-U (LTE

Unlicensed) จะมาร่วมใช้งานบนย่านความถี่ 5 GHz ร่วมกับเทคโนโลยี Wi-Fi เพื่อให้ระบบ LTE สามารถใช้งานได้ด้วยความเร็วที่สูงขึ้นโดยเฉพาะกับอุปกรณ์ใหม่ๆ

ข้อเสนอแนะเรื่องเทคโนโลยี 5G

7. ควรกำหนดนโยบายในการเพิ่มความปลอดภัยทาง Cyber Security เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในประเทศหรือผู้ใช้บริการเทคโนโลยีดิจิทัล

8. ควรสร้างความตระหนักรู้ด้านดิจิทัลแก่สังคมผ่านเครือข่ายภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถประยุกต์ใช้และเท่าทันเทคโนโลยี พร้อมรับและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้

9. ควรสนับสนุนบริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการภาครัฐ โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์ต่อมิติงานบริการเพื่อเศรษฐกิจและสังคมด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อพัฒนาไปสู่ The Intelligent Innovative Mixed Use District

10. สนับสนุนนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในด้าน Healthcare เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ และ Agritech เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมด้านการเกษตร ซึ่งจะเน้นใช้ IOT (Internet of Think) ผ่านการประมวลผลในรูปแบบ AI ซึ่งข้อมูลจะอยู่ในรูปแบบ Big Data บน Cloud Computing ผ่านการสนับสนุนของกองทุนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

11. สนับสนุนการประยุกต์ใช้ National e-Payment เพื่อรองรับธุรกิจค้าส่ง ค้าปลีก หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาเงินสกุลดิจิทัลของไทยเพื่อรองรับและสนับสนุนภาคธุรกิจในอนาคต ซึ่งจะช่วยลดตัวกลางในการค้าขาย รวมถึงสะดวกต่อการใช้งานและนำไปใช้ในหลากหลายธุรกิจ พร้อมกันนี้ควรผลักดัน National e-Payment ไปสู่ Asian e-Payment เพื่อตอบโจทย์เขตเศรษฐกิจพิเศษอาเซียน

12. สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพด้านอุตสาหกรรมภาคการผลิตและบริการ โดยเน้นการประยุกต์ใช้ AI/Robot เข้ามาสนับสนุนจากการต่อยอดนวัตกรรมภายในประเทศ และผ่อนคลายมาตรการด้านภาษี เพื่อนำเข้าเทคโนโลยีทันสมัยสำหรับตอบสนองต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

13. เพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ ผ่านสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ หรือการฝึกอบรมคอร์สระยะสั้นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการลดต้นทุนการผลิต

14. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการดำเนินการควรจะเน้นการเตรียมความพร้อมใน 3 ระดับได้แก่

14.1 นักเรียน นักศึกษา ให้ความพร้อมในด้านทักษะที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงผ่านการสนับสนุนจากภาครัฐในเรื่องของเนื้อหาหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน รวมถึงสนับสนุนความคิดเชิงนวัตกรรมเพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่ในอนาคต

14.2 ประชาชนทั่วไป ให้เป็นผู้พร้อมที่จะรับมือกับเทคโนโลยี สร้าง Awareness และ Literacy ผ่านการเรียนรู้จากศูนย์ดิจิทัลชุมชนของภาครัฐ

14.3 แรงงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคอุตสาหกรรม ควรจะเน้นให้มีการพัฒนาศักยภาพของคน และการสร้างมาตรฐานของวิชาชีพผ่านสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และสนับสนุนในเรื่องของ Cyber Security และ Data Science ในภาคการศึกษาผ่านการอบรมระยะสั้น

